Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

Aage Lotinga

DET BEGYNDTE I OKTOBER

Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck

Aage Lotinga

DET BEGYNDTE I OKTOBER

NYT NORDISK FORLAG
ARNOLD BUSCK
København 1954

Indholdsfortegnelse

Det begyndte i Oktober 7
Huset paa Nørre Boulevard 14
Fra et »bedre« Hjem 38
Onkel Quintus skaffer mig Fremtidsforbindelser .. 59
Den velærværdige Pastor Timothy Jones 85
Æventyr paa Fodrejsen 109
Det var altsammen Mrs. Gunnes' Skyld 131
En Jernbanedronning kaster sit Blik paa mig 152
Paaske Lørdag 168

Det begyndte i Oktober

Jeg har det ene tilfælles med hin *Augusta,* om hvem det hedder i den gamle Revyvise:

»Hun een Gang kom for tidligt
- da hun til Verden kom,«

at ogsaa jeg ved den tilsvarende Begivenhed i min Tilværelse gjorde min Entré inden det berammede Tidspunkt. Af Anstændighedshensyn finder jeg det imidlertid paakrævet at tilføje, at jeg kun var en Ugestid forud for Programmet. Dette alligevel tilsyneladende Hastværk, der egentlig er saa fuldkomment i Modstrid med mine naturlige Anlæg, skyldtes den sørgelige Aarsag, at Christiansborg Slot kom i Brand den 3. Oktober 1884 og i Løbet af Aftenen og Natten - tilmed for anden Gang indenfor mindre end et Aarhundrede - blev Luernes Rov.

Baggrunden for Katastrofen var saa inderlig typisk. En Kommission, som var nedsat 5 Aar forinden, for at fremsætte forskellige Forslag, blandt andet under særligt Hensyn til de brandfarlige Forhold paa Slottet paa Grund af de mange Varmekanaler og Hulrum - der ogsaa havde foraarsaget den tidligere Brand, der lagde dets Forgænger i Ruiner, men pietetsfuldt blev bibeholdt ved Opførelsen af det nye Bygningsværk - sov stadigt sin trygge

Tornerosesøvn, da en af disse Kanaler paany udøvede sin skæbnesvangre Virkning.

Rygtet om at Christiansborg brændte jog i de tidlige Aftentimer lynsnart gennem den den Gang endnu forholdsvis lille By og satte Gemytterne i Bevægelse. Kæmpebaalet, der efterhaanden spredte sit røde Skær som et Skarlagenstæppe over Oktoberaftenens mørke Himmel langt ud over Hovedstadens egne Grænser, ejede alle Flammers magiske Evne til at drage Menneskets Børn til sig, og som en dunkel Flod strømmede i Aftenens Løb Byens Befolkning af alle Klasser i tusindevis gennem Gader og Stræder i Retning mod Ildhavet paa Slotsholmen.

Blandt denne skuelystne Mængde befandt sig min Mor og min Moster Terese, Mors ældre, ugifte Søster, som boede hos os. Far og Mor var endnu forholdsvis nygifte, men Far var borte paa Forretningsrejse i Provinsen - ellers havde han sikkert nedlagt et kraftigt Veto af Hensyn til Arvefølgen i Familjen, hvor en glædelig Begivenhed var ventet i en ret nær Fremtid. Nu var han altsaa fjernt fra Hjemmet og magtesløs, da den hos enhver ægte Københavner med K medfødte og uudryddelige Trang til at være med, naar der foregaar noget, virkede med en Naturmagts Selvfølge paa Mor og Moster Terese. Som draget af en uimodstaaelig Magnet halsede de hjemmefra - øjensynlig i fuldkommen og salig Glemsel om, at jeg var saa temmelig paa Trapperne. Det var undskyldeligt. Christiansborg - Kongeslottet - Rigsdagens Sæde stod i Flammer! Og hele den øvrige By var paa Benene! Hvo kunde staa for dette? I hvert Fald ikke Mor og Moster Terese, det vilde have været ubilligt at forvente andet, og jeg - der, som det vil forstaas, selv er Part i Sagen, - vil ubetinget paatage mig deres Forsvar. I Løbet af faa Mi-

nutter var de med i Strømmen af deres Bysbørn, der fossede frem mod Brandstedet, mens Lyden af Tusinder af Fødder mod Gadernes Brosten og Fliser mindede om det monotone, tunge Pjask fra Vandmasserne, der skovles rundt af en Vandmølles Hjul.

Og jeg - et lillebitte Væsen, levende, men endnu ufødt, udstyret med Øjne og Ører, men endnu ude af Stand til at se eller høre noget, i langsomt Begreb med at lade Bevidsthedslivet strømme ind i mig, men endnu intet fattende, endnu kun et Foster baaret under min Mors Hjerte - jeg fulgte med. Blev med hende suget ind i og knuget af den morderisk tætte Menneskeskare, blev skrumplet og puffet og vugget gennem de gamle Gader og Stræder og Gyder, jeg senere mit lange Liv igennem de tusinder af Gange har gennemvandret og elsket og hængt ved med hele mit Hjerte og hele mit Sind, og endelig skyllet frem foran den dødsmærkede Kongeborg. Ja, den allerede hinsides alt Haab dødsmærkede Kongeborg, hvor Flammerne brølende og knitrende snoede deres mægtige, røde Slangekroppe langs Mure og Gavle, som de slikkede med deres lange, graadige Tunger, hvor de gennem de hundreder af tomme Vinduesaabninger stak deres Hoveder frem hvislende i satanisk Triumf, mens de fra Tid til anden krummede sig sammen med hæslige, hvæsende Lyde, naar de ramtes af Vandkaskaderne fra Brandvæsenets forgæves kæmpende Sprøjter, for derefter at rejse sig til nye, hadefulde Hug mod deres Offer og slynge Myriader af Gnister som en ulykkesvarslende Blodregn langt ud i Oktobernatten. Som gigantiske, sortgraa Bølger drev uhyre Røgskyer langs Himlen, tætte Hobe af hvidgraa Aske hvirvledes gennem Luften milevidt ud over Landet, og Bragene fra Mure og brændende Lofter, der brød sam-

men og begravede Mennesker under sig, buldrede som lammende Tordenskrald. Underlige Tanke, at jeg, den endnu ufødte var med her. At, mens jeg endnu sov min sidste, dybe, trygge Søvn inden Mødet med den store, larmende Verden, som laa paa Lur derude, var jeg midt i Menneskemængden, der var Vidne til en af de store, tragiske Begivenheder i min Fødebys Historie. Livets store Mysterium!

Brandnattens Oplevelser gjorde et uudsletteligt Indtryk paa min Mors meget sensitive og modtagelige Sind. Hun saa dem stadigt for sig i Erindringen og fortalte mig ofte under min Opvækst og ogsaa senere i Livet derom paa sin saa uendeligt levende og malende Maade, saa at jeg saa det alt lyslevende for mig. Hun fortalte mig om den Planløshed og det Kaos, der herskede under Brandens første Timer, om de værnepligtige fra Hæren og Flaaden, der blev udkommanderet for at hjælpe Brandvæsenet i de fortvivlede Forsøg paa at redde i hvert Fald en Del af Slottet, om Mængden af Studenter og andre civile Borgere, der frivilligt mødte frem og gjorde en Indsats for at bringe Malerierne fra den kongelige Malerisamling og de mange andre kostbare Kunstværker i Sikkerhed, og om Matroserne fra en russisk Eskadre, der netop laa forankret udenfor Langelinje, som ogsaa styrtede sig ind i Redningsarbejdet. Hun fortalte om den dybe Bevægelse, der greb Menneskemængden, da det rygtedes, at et Par unge værnepligtige havde mistet Livet, da Loftet styrtede sammen i en af Slottets Sale, hvor de havde deltaget i Kampen mod de stadigt fremtrængende Luer, og om ældre, fornemt udseende Herrer og Damer, ja ogsaa mere jævne Mennesker - tydeligt tilhørende Datidens kongetro Kredse, - hvem Taarerne løb ned ad Kinderne mens de

saa, hvorledes Ilden tilintetgjorde mere og mere af det Christiansborg, der for dem var noget af et Symbol paa selve det danske Rige. Hun kunde desværre ogsaa med alle Tegn paa Afsky og Væmmelse fortælle om de Flokke af lyssky Elementer, Samfundets Bærme, der dukkede frem som Rotter fra deres Huller i Byens obskureste Kvarterer, Mænd og Kvinder i Hob, mere eller mindre drukne, hujende og skraalende, slyngende om sig med raa og sjofle Vittigheder og lejlighedsvis attakerende enlige »Burgøjsere«, som havde det Uheld at forvilde sig ind iblandt dem, »Pak af værste Art« som hun kaldte dem. Og videre fortalte Mor om de angstfyldte, nervespændende Timer, mens det Spørgsmaal var paa alles Læber, om det i hvert Fald vilde lykkes at redde Slotskirken og Thorvaldsens Musæum - Nationens Stolthed. Det lykkedes, og et dybt Befrielsens Suk lød bogstaveligt talt højlydt, da dette blev gjort bekendt.

For at forhindre Ilden i at forplante sig til Slotskirken og derfra videre til dens nære Genbo, Musæet, maatte man sprænge en Del af Portbygningen, der forbandt Slottet med Kirken. Det aldeles uventede, pludselige, øredøvende Brag fra Eksplosionen i Forbindelse med det voldsomme Lufttryk sendte en Bølge af vild Panik gennem den nærmest staaende Del af Folkemængden - og Mor og Moster Terese havde ikke været deres Navn som ægte Døtre af det gode, gamle Kongens København værdige, dersom de ikke paa en eller anden forunderlig Maade havde faaet sig anbragt i en af de forreste Rækker af Tilskuere nærmest de truede Bygninger. Enkelte Mennesker blev næsten løftet fra Jorden, andre blev helt slaaet omkuld af Lufttrykket. Den forskrækkede Masse, som ikke havde anet, at en Sprængning blev forberedt, svajede i

Tumult i alle Retninger, adskillige var ved at blive presset ud over Gelænderet og ned i Kanalen, hvor lykkeligvis flere Herrer nøjedes med at se deres Hatte forsvinde i Dybet, nogle Kvinder fik hysterisk Krampegraad, hist og her var der nogle, der besvimede i denne Atsmosfære af Skræk og Ophidselse. Moster Terese gav efter Sædvane et Par høje, gennemtrængende Hvin fra sig og fik derved Luft for *sin* Sindsbevægelse. Mor fik et voldsomt Chok, følte sig forfærdelig svimmel og syg, men holdt sig dog paa Benene ved en stærk Viljeanspændelse. Det traf sig saa heldigt, at en Herre af deres Bekendtskab lidt forinden var dukket op i deres Nærhed, og støttet til ham og Moster Terese - for at faa skaffet en Droske var udelukket - naaede Mor omsider nogenlunde velbeholden hjem.

Næste Morgen maatte man dog for en Sikkerheds Skyld sende Bud efter Familjens Huslæge, for helt veltilpas var Mor ikke. Den bidske, gamle Korpslæge, der havde kendt Mor fra hun var en lille Pige, kom, lyttede med rynkede Bryn og megen Hovedrysten paa Beretningen om den forudgaaende Aftens Oplevelser og skældte hende Bælgen fuld for hendes Uforsigtighed.

Ingen nybagt Rekrut, fortalte Mor med et muntert Smil, - Munterheden kom, vel at mærke, først til Overfladen adskillig Tid senere - kunde have faaet en værre Balle. »Hvad i hede H . . . . . vilde du have stillet op, hvis du var nedkommen midt paa Brandstedet?« havde han brølet med den ikke ligefrem sarte, militære Udtryksform fra den Tid, som han havde tillagt sig under sin Tjeneste i Hæren. »Det havde været kønt, om du skulde have præsenteret din Mand for en stegt Frikadelle, naar han kom hjem fra Rejsen!«

Far naaede hjem, uden at et saa frastødende Syn mødte

hans Øjne, men han kom iøvrigt næsten i sidste Øjeblik, inden den højtidelige Stund oprandt. Doktor-Brumbassen blev atter tilkaldt og erklærede, at Choket fra Sprængningen havde bevirket, at jeg blev født i hvert Fald 7 Dage for tidligt. Saaledes skete det, at jeg arriverede paa Livets Skueplads præcis en Uge efter Branden, der efterlod Christiansborg Slot som en sørgelig Ruin, der gennem hele min Barndom og langt ind i min Ungdom skulde skæmme min kære Fødeby.

Og ikke mange Sekunder efter min Ankomst hævede jeg for første - men langt fra for sidste - Gang min Røst i heftig Protest mod denne Verdens mange Urimeligheder og Vilkaarligheder.

Huset paa Nørre Boulevard

Huset, jeg blev født i, laa - og ligger endnu - paa Nørre Boulevard, som Nørrevoldgade den Gang hed, ved det lille Torv, hvor Vendersgade, Nørregade og Fiolstræde udmunder, og som en Gang i svundne Aarhundreder bar det forsmædelige Navn Skidentorv. Huset var meget fint at se på, temmelig nyt og stolt prangende med et Taarn og Spir paa Hjørnefløjen ud mod Vendersgade. Lejligheden var »herskabelig« efter den Tids Maalestok, hvor man ikke kendte til Badeværelse eller W. C. eller blot Vaskekummer med rindende Vand, men i glad Tilfredshed og hygiejnisk Tillid til Forsynet klarede Tilværelsen med gammeldags Servanter med Tilbehør og et gement »Das« ude i Korridoren i tillokkende Nærhed af Køkkenet og Spisekammeret. Til Gengæld kostede den kun 900 Kr. i aarlig Leje for fem Værelser samt Pigekammer, og med de fire af Værelserne en suite ud mod Gaden. Det var et udpræget »nobelt« Kvarter, efter den Tids Sprogbrug, og i Tilgift smukt, sundt og friskt. Der var jo endnu ikke forløbet mere end godt en halv Snes Aar siden at det *Gamle Kongens København* var begyndt at sprænge sit Puppehylster af idylliske og historisk minderige ,men nu indesnævrende Volde og stod i Begreb med at folde sig ud som den vordende Storstad, langs hvis Ga-

der et Par Menneskealdre senere Turister fra al Verdens Lande skulde myldre hver Sommer i et kosmopolitisk, babelssproget Virvar, samtidig med at Byen under vulgære Hollywood Reklamebrøl skulde lide den Rejseplakatskæbne at omdøbes til »*Wonderful Copenhagen*«!

Til begge Sider af Torvet strakte Boulevarden sig med sin brede Promenade for Fodgængere, sin omhyggeligt plejede Ridesti og sine smukke, dobbelte Rækker af tætte, grønne Lindetræer. Højst regnet et Minuts Gang fra Hjemmet mod Vest laa Ørstedsparken, denne endnu henrivende, lille Perle i Byens Midte, hvor jeg tog mine første, noget vakkelvorne Skridt i fri Luft skiftevis ved Mors og Moster Tereses Haand - og hvor jeg nu, hvor Livsdagen er ved at gaa paa Hæld, saa ofte, jeg faar Lejlighed dertil, vandrer ad nøjagtig de samme Stier og Gange med min Hustrus Haand i min, mens de tidligste Barndomsminder risler gennem Sindet. Men Højen med Ørstedsmonumentet, der den Gang syntes mig et Bjerg, er nu kun som et stort Muldvarpeskud - Livet ændrer alle Perspektiver. Og mod Øst tog det kun nogle ganske faa Minutter at naa Botanisk Have, i hvis hede, dampmættede Drivhuse, et Barn kunde forestille sig Æventyret i fjerne Landes Urskove. I min Barndom kom den dog aldrig til at staa mit Hjerte saa nær som Ørstedsparken - sandsynligvis paa Grund af sin mere videnskabelige Atmosfære, der gav sig Udtryk i de utallige, smaa Træpinde med latinske Plantenavne - men dens med Aarene voksende Skønhed og Ynde griber mig mere og mere for hver Gang, jeg nu vandrer derinde - og det gør jeg tiere og tiere.

Hvor kan dog en By ændre sit Billede i Løbet af blot et eneste Menneskeliv. Paa den anden Side af Torvet, paa

Hjørnet af Boulevarden og Fiolstræde, hvor nu Købmandsskolen hæver sine høje, statelige, graa Mure, laa en Række ganske lave, sammentrængte, gule Huse, saaledes som man nu næsten kun ser dem i enkelte, gamle, lidt af Tidens Tempo distancerede, idylliske Provinsbyer. Og Rækken af Bygninger mellem Fiolstræde og Nørregade med adskillige af de morsomme, næsten dukkeagtige Smaahuse imellem, som ustandseligt fangede mit Blik og satte min Fantasi i Bevægelse, naar jeg som lille Dreng stod ved Vinduet, er netop mens jeg skriver disse Linjer i Færd med at tilintetgøres under travle, usentimentale Entreprenørers Bøddelhænder, for at man paa deres Grav kan rejse en af Nutidens hæslige Kolosser af Jern og Beton, kold og sjælløs. Dér, hvor vort fornemt-skønne Raadhus nu er Midtpunkt for alt Byens officielle Liv - paa den aabne Plads, som den Gang hed Halmtorvet - laa smaa Skure og Forretningsboder, nærmest i Lighed med vore Dages »Flueøjne-Kvarter« paa Resterne af det gamle Banegaardsterræn, som først i det seneste Aars Tid har maattet vige Pladsen for mægtige, topmoderne Forretningskomplekser. Og hvor nu »Helmerhus« og »Ny Rosenborg« knejser i umiddelbart Naboskab til Raadhuspladsen, var der i min Barndom simpelthen ubebyggede Stykker Grønsvær, hvor lejlighedsvis en omrejsende Cirkus slog sit Telt op. Længst forsvundet er den lille, venlige Aborrepark til Fordel for Studenterforeningen og andre store Bygninger - havde det nu været nødvendigt?

Men næsten lige udenfor Hjemmets Døre, blot de faa Skridt over Torvet, laa »Latinerkvarteret« med nærmeste Omgivelser, Byens ældste Bestanddele: Fiolstræde og den morsomme og hyggelige, lille Rosengaarden, Nørregade, St. Pedersstræde, Studiestræde, Vestergade, Kry-

stalgade, Kannikestræde og Købmagergade, hvoraf de fleste tappert og trofast har holdt nogenlunde Stand mod Angreb fra Varehuse og Stormagasiner og mod al vandalsk Modernisering lige op til den allerseneste Tid. Og Gud være lovet for det! Ja, Gud være lovet for at jeg stadig, indtil jeg nu staar paa Tærsklen til de Halvfjerds, har kunnet fryde mig ved at faa Lov til at vandre gennem de elskede, gamle, minderige Gader!

— — —

Voksne er vist altid nogle mere eller mindre besynderlige Væsener i Børns Øjne. Og Huset paa Nørre Boulevard forekom selvfølgelig ogsaa mig beboet af en Række mærkelige Skabninger. Nogle forholdsvis skikkelige og godartede, ja næsten tiltrækkende. Andre meget lidt tillidsvækkende, nærmest egnet til at blive passeret udenom i en forsigtig Bue, dersom man mødte dem paa sin Vej, akkurat som man gør med en knurrende Hund, selvom den tilsyneladende ligger døende hen med Hovedet mat hvilende paa Forpoterne. Og endelig var der nogle enkelte ligefrem frygtindgydende, der bogstaveligt talt kunde faa Blodet til at stivne i Aarerne paa En.

Til de godartede hørte f. Eks. gamle Frk. Juel, som vist maa have nedstammet fra Søhelten, for hun hed Nielsine til Fornavn og kunde godt selv minde om en gammel Hugaf. Hun maa vist ogsaa have været meget velsitueret, for hun beboede en af de seksværelsers Hjørnelejligheder og holdt Selskabsdame. Hendes Ansigt var meget rynket, det gav hende Præg som en Bulldog, og hendes Stemme var frygtelig buldrende. Men de gamle, klare, graablaa Øjne lyste saa utrolig venligt og forstaaende under de hvide, buskede Bryn, og hun havde det smukkeste hvide Haar - selv et Barn kunde se, at det var

meget smukt, næsten ligesom Vatsneen paa Juletræet. Og det, som var hendes største Attraktion og næsten gav hende Stemplet som Æventyrets gode Fé i mine Øjne, da jeg endnu ikke fyldt fem Aar var begyndt min Skolegang, var, at hun kendte Skolens Leder, Hr. Sigismund Neve, ogsaa kaldet »Sisse«, og hans yngre Bror Adam, et elskeligt Menneske, kaldet »Bamse«, som ogsaa var Lærer ved Skolen med et noget - tør jeg nok i Dag sige - mangelfuldt Kendskab til Engelsk som Speciale. Hun havde vist nærmest været en Slags Plejemor for »Bamse«, efter hendes Udtalelser at forstaa, og hun lovede altid, at fortælle dem begge, at jeg *inderst inde* - Modifikationen gik først senere op for mig - var en god, lille Dreng. »Men -« gøede hun med sin stærke, buldrende Stemme, saa at det lød som Glammet fra en hel Kennel fyldt med larmende Bulldogge, - »men, saa skal du ogsaa love mig, fremtidig at være en virkelig sød, lille Dreng og lade være med at ride ned ad Trappen paa Gelænderet, for hvad tror du, at din søde, fine Mor, som er saa yndig, vil sige, dersom du en Dag faar Overbalance (dette Ord stod temmeligt taaget i min Bevidsthed) og styrter ned og brækker Arme og Ben og maaske Halsen? Og saa maa du pænt læse paa dine Lektier (hvilket Vilkaar fremkaldte Helvedes Kvaler for mig), for det kan du tro, at min Plejesøn Adam gjorde, da han gik i Skole.« Naar man talte med hende, syntes hun iøvrigt at kende al Verdens Mennesker - der kom ogsaa en stadig Strøm af Gæster hos hende - og tilsyneladende at have været en Slags Plejemor for en Hærskare af nu voksne Mandfolk, der befolkede Danmark med Bilande og indtog mere eller mindre fremskudte Stillinger.

Nede i den ene Stuebutik med tilhørende Baglejlighed

residerede den svenske Skræddermester Bond, en underlig, lille, ligesom sammenknebet Mandsling, altid iført brunt Tøj. Alt paa ham syntes omhyggeligt sammenknebet som med en Tang. Det gustne, lille, kantede Ansigt var sammenknebet; de smaa Øjne bag Staalbrillerne laa saa sammenknebne i deres smalle, sammenknebne Sprækker, at de nærmest syntes lukkede; over den lillebitte, sammenknebne, lidt skæve Mund groede der et ganske lille hvidgult Overskæg, og ovenover dette forsøgte en lille sammenkneben, krum og ligeledes let skæv Næse med ringe Held at gøre sig gældende. Denne Torso blev baaret - eller rettere sagt, lige knap og nap holdt oppe - af et Par meget korte, tynde, kommodeformede Ben. Skønt han meget hyppigt stod ude paa Trinene, der indefra Porten førte op til hans Forretning, mindes jeg aldrig at have hørt en Lyd udgaa fra hans Læber. Tavs, stirrende frem for sig med disse mærkeligt, næsten usynlige, sammenknebne Øjne bag Brillerne, stod han her, en i Sandhed fantastisk Skabning: Ugle foroven, Grævling forneden - lignende en mislykket Afstøbning af Minervas hellige Visdomsfugl. Ved hans Fødder laa altid, dorskt henslængt og ligesaa ubevægelig som sin Herre, hans Hund, en skiddenbrun Bokser af ikke helt troværdig Afstamning, ogsaa stadig tavs - undtagen, naar den lejlighedsvis knurrede ildevarslende ad mistænkelige Personer, der nærmede sig i formentlig skumle Hensigter - men med det ene, blodskudte Øje vagtsomt paa Klem. Sin Hustru og voksne Datter holdt Skræddermester Bond som Regel omhyggeligt skjult i Baglejligheden, maaske af en forstaaelig Frygt for, at Synet af et normalt skabt Mandfolk skulde sætte dem oprørske Nykker i Hovedet. Ved meget sjældne Lejligheder fik man et Glimt at se af dem, et Par tynde, blege,

visne Hunvæsener lig nogle indtørrede Planter fra en Botanikers Herbarium.

I det andet Butikslokale i Stuen paa Hjørnet havde Hr. Metz sin Tehandel. En meget høj, mørk, vredagtig Herre, som af Udseende kunde minde ikke saa lidt om en af de orientalske Herskere i Illustrationerne til min engelske Børneudgave af »Tusind og En Nat«. Nærmede jeg mig under min Leg nede i Gaarden for meget til Ruderne ind til Butikkens Baglokale eller pillede jeg ved hans mange tomme Kasser og Daaser, der laa opstablet ude i selve Gaarden, kom han ofte farende ud med en fantastisk Fart som en skummel og fnysende Lampens Aand, skældte frygteligt ud og truede med al Verdens Straffe, mens han rasende vendte det hvide ud af sine gevaldige, rullende Øjne. Til Gengæld var den unge Dame, der hjalp med Ekspeditionen i Tehandelen, meget, meget sød og forærede mig Masser af dejlige, farverige, kinesiske Billeder paa fint Crepepapir, som blev sat fast oppe paa Væggen over min Seng, hvor de dannede en hel lille Fantasiverden - en Del af min Barndoms Fryd.

Helt til de blide og omgængelige hørte heller ikke en af Datidens Sportsheroer, Cyklerytteren Ingeman-Petersen, en af de første, som herhjemme betvang de høje »Væltepetere« - hin forhistoriske Bicycle med det mægtige Forhjul, over hvilket Sadlen var anbragt, og det ganske lille Baghjul. Ingeman-Petersen - hvis Søn Christian iøvrigt blev en af Danmarks første, fremragende »Professionals« - havde en af Københavns første og kendteste Forretninger med Cykler i Husets Kælderlokale og beboede en Tid selv en af dets Lejligheder. Jeg kan endnu se for mig den smukke Mand med den adrætte, spænstige og dog samtidigt kraftige og muskuløse Skikkelse, med det allerede

let graanende, tætte, krøllede Haar og den lille Moustache. Ogsaa han kunde paa alt andet end nænsom Maade give Udtryk for sin Ulyst ved at se mig lege i Gaarden blandt *hans* endnu større Stabler af Pakkasser. En meget bøs og ilter Herre kunde Bicyclehelten i Sandhed være. Paa et af de mange bevægede, politiske Møder i hine Provisorieaar, hvor der ikke gaves megen Pardon i Kampen for og imod Estrup, skal han offentlig have beskyldt en af Højres Kultusministre, under hvem den Gang baade Kirke- og Skolevæsen hørte, for at være mindre interesseret i at søge Kirken end de letlevende Damer i den Bydel, som senere blev døbt »Mayonnæsekvarteret« - med det Resultat, at Estrup maatte søge sig om efter en anden Minister, hvem Folkekirken og dennes Gejstlige vilde ligge mere paa Sinde end Venus's Præstinder.

Men baade Tehandlerens og Bicyclebetvingerens Vredesbrøl lød som Turtelduers blide Kurren i Sammenligning med de Lyde, der fra Tid til anden naaede ned til os fra Lejligheden lige ovenover vor egen. En Gang imellem var der En deroppe, der raabte højt med en underlig klangløs, haard Stemme - raabte og blev ved med mange Minutter igennem at raabe sære og uforstaaelige Ord. Og ofte steg Raabene efterhaanden til hæse Skrig - for saa pludseligt at holde op efter at det umiddelbart forinden havde lydt som om flere Personer tumlede omkring i Haandgemæng. Andre Gange for vi sammen ved at høre en uhyggelig, skingrende Latter - aah, hvor jeg alle de mange, mange Aar efter endnu kan høre den Lyd i mine Ører og føle det, som en isnende Haand lægger sig om mit Hjerte og næsten standser mit Aandedræt. Det var den sindssyge Frøken, der boede deroppe sammen med sin ugifte Broder. Jeg kan ikke have været mere end højst

4-5 Aar, og ingen havde nogensinde forklaret mig, hvad Ordet *sindssyg* betød, jeg havde sandsynligvis aldrig hørt det tidligere, men første Gang, jeg hørte Far og Mor ved en af disse Lejligheder sige, «det er den sindssyge Frøken deroppe,« stod Begrebet en Gang for alle og ud i al Fremtid uudryddeligt indmejslet i min Bevidsthed. Jeg bad ikke om og behøvede ingen nærmere Forklaring. Raabene, Skrigene og den forfærdelige Latter fra den ulykkelige, halvgamle Frøken i Lejligheden ovenover var mig Forklaring nok.

Det var ikke altfor velset fra Mors og Moster Tereses Side, at jeg paa egen Haand moverede mig ude paa Trapperne eller endog foretog mine farefulde Ekspeditioner ned i Gaarden, hvor de formentlig blandt andet frygtede for, at jeg en Dag skulde blive levende flaaet af de Herrer Metz og Ingeman-Petersen i Forening, men Lydighed hørte ikke til mine mest udprægede Egenskaber. En Dag, da jeg saaledes havde trodset Forbudet og havde listet mig ud paa Hovedtrappen, for her at foretage den højst yndede og spændende Ridetur ned ad Gelænderet, standsede jeg pludseligt ved at høre en let rømmende Lyd ovenfra. Jeg lænede mig fremover og kikkede op - og i samme Nu følte jeg iskolde Strømme risle igennem mig: Deroppe stod den sindssyge Frøken paa sin Trappeafsats med Hovedet lænet udover Gelænderet og stirrede ned paa mig.

Jeg havde hidtil kun *hørt* hende, aldrig før *set* hende, og dog var jeg i samme Sekund klar over, at dette var den sindssyge Frøken fra fjerde Sal. De opspilede, kugleRunde Øjne straalede med sær Glans i det brede, kantede, graa Ansigt med de store, udstaaende Kindben, der fik en underlig dæmonisk Farve fra et Par flammende røde,

hektiske Skjolder. Den næsten unaturlig brede Mund - der virkede paa mig som et Havuhyres - med de tykke, blodløse Læber var krænget ud i et Smil, der blottede en Række store, hesteagtige Tænder. Det nærmest musegraa Haar var knyttet sammen i en mægtig Knude ovenpaa Hovedet, saa at det ved første Øjekast kunde faa En til at tro, at det var en stor Kugle løst anbragt paa Issen til at gøre Kunster med, saadan som jeg et Par Gange havde set Artister i Cirkus gøre det.

Nogle Sekunder stirrede hun blot ned paa mig i Tavshed, for derefter med en Hovedbevægelse ligesom at gøre Tegn til mig om at komme op til hende. Da dette ingen tilsyneladende Virkning havde, vinkede hun mig med Haanden op til sig, samtidigt med at hun med denne uhyggelige, haarde, klangløse Stemme raabte noget ned til mig, som jeg ikke kunde opfatte. Men jeg flyttede mig ikke af Stedet - af gode Grunde. Jeg var ligesaa lammet af det frygtelige Syn, som Kaninen, der faar Øje paa Kvælerslangen. Mine Fødder klæbede fast ved Trappetrinet, jeg kunde ikke raabe om Hjælp, for min Stemme blev siddende fastfrossen i Struben, mit rædselsslagne Blik var som hypnotisk fastnaglet til det store Ansigt deroppe over Gelænderet, dette Mareridt af et Ansigt, der syntes at vokse og vokse og antage større og større Dimensioner, mens de opspilede, kuglerunde Øjne skinnede stærkere og stærkere og næsten syntes at ramme mig med magiske Straaler. For hele Resten af mit Liv brændte i disse faa Øjeblikke dette Syn sig saaledes ind i min Erindring, at jeg den Dag i Dag kan se det lyslevende for mig.

Igen raabte hun noget ned til mig, som jeg endeligt, trods alle mine Sanser forekom mig lammede, forstod:

»Tør du ikke . . . tør du slet ikke . . . tror *du* ogsaa, at jeg er sindssyg?«

Og saa pludseligt - jeg tænker, at det var det krænkende Syn af mit i stum Rædsel stivnede Ansigt, der atter helt flængede Forhænget fra Vanviddet - brast hun ud i et af sine uhyggelige Latteranfald. Nej, hvor det sendte nye Byger af Is gennem hele min Krop, det var som om alle Trappegangens Vægflader kastede de skingrende Brøl fra disse Latterkaskader tilbage i et mangetonet, ufattelig forstærket, gruopvækkende Ekko. Og saa med et forsvandt Ansigtet deroppe brat, Latterskrigene forstummede, der lød nogle halvkvalte, arrige Grynt, en kort Trampen af Fødder, en Dør smækkedes haardt i - jeg fik senere at vide at det var Sygeplejersken, som om Dagen havde Tilsyn med den sindssyge Frøken i Broderens Fraværelse, der havde trukket hende ind igen i hendes Lejlighed. Fortryllelsen løstes, jeg genvandt mine Lemmers Brug og styrtede hovedkulds tilbage gennem Entrédøren, som jeg heldigvis havde ladet blive staaende paa Klem, og ind bag Hjemmets beskyttende Mure.

Der forløb kun en ganske kort Tid efter denne Oplevelse, saa lød Raabene og Skrigene og den forfærdelige Latter aldrig mere ned til os. Frøkenen var bleven kørt bort - for bestandig. Til et Sted, som den Gang endnu i Folkemunde kaldtes Bistrup, - det nuværende St. Hans Hospital - hørte jeg de Voksne tale om. Og gennem mange Aar skurrede dette Ord Bistrup i mine Ører og sendte en klam Gysen igennem mig.

— — —

Kommandøren, der boede paa samme Etage som vi, hørte hverken til Kategorien af tillidvækkende Voksne eller til dem, man helst skulde gaa udenom i en forsigtig

Bue, eller til de direkte frygtindgydende. Han repræsenterede simpelthen Polarkulden, der fryser alt levende bort, der kommer indenfor dens Radius. Han var en lille, tør, mager og senet Herre, glatbarberet, med skarptskaarne, barske Ansigtstræk, kolde, hvasse, graa Øjne under let buskede Bryn, stiv, utilnærmelig Holdning og stirrende lige frem for sig uden nogensinde at værdige sine Husfæller, hverken Damer eller Herrer, blot den svageste Hilsen, naar han passerede dem paa Trappegangen. Lig et diminutivt Isbjerg gled han stiv og strunk forbi, udsendende en Kuldebølge, der udøvede sin stivnende Virkning paa enhver forbipasserende Trafikant.

Dog selv et Isbjerg kan jo under visse Omstændigheder slaa Revner og risikere at smelte væk - og dette skete ogsaa ved en Lejlighed med Kommandøren. Men det overdaadigt komiske ved Situationen, da Begivenheden indtraf, gik slet ikke op for mig *den Gang*, jeg var nærmest betuttet, for ikke at sige temmelig forskrækket. Børn har ganske vist deres egen Sans for Humor, de kan jo more sig kongeligt og le hjerteligt over primitive Løjer, f. Eks. naar Klovnen triller rundt i Manegen eller naar Pjerrot falder paa Enden, men den rent barokke Humor, der udspringer rent tilfældigt af Dagligdagens Tildragelser, har de som Regel endnu ikke udviklet Evnen til at opfatte - om de da overhovedet nogensinde, selv som Voksne, erhverver den. Selv har jeg med Aarene faaet denne Evne - sandsynligvis en Arv fra min Mor, hvis Temperament udgjorde en ejendommelig Blanding af Hang til Melankoli og en sjælden Sans for det barokke i en Situation - udviklet i en udpræget Grad, næsten for udpræget, kan det til Tider forekomme mig. Og dog maa jeg være Forsynet dybt taknemlig for denne Evne, der har været et af

mine bedste, aandelige Redningsmidler gennem et langt og broget Liv. Herren være lovet for denne dyrebare Gave, der ofte har ladet Smilet kaste et forsonende Skær over ikke blot øjeblikkelige Oplevelser, men ogsaa over mangen fordums, og den Gang ikke særlig lystelig Tildragelse. Dødsenstrist maa Livet forme sig og trist maa det Menneskes eget Sind være, som aldrig kan se tilbage paa Fortiden med et saadant Smil - ogsaa naar han selv er Smilets Genstand.

Kommandørens Hustru - ogsaa, maaske under Indflydelse af Gemalen, en stiv og kølig Dame, der iøvrigt næsten kun eksisterer som en svag Skygge i min Erindring - var vist tilfældigt bortrejst nogle Dage, og Husassistenten maa af en eller anden Aarsag have haft Forfald. Nok er det i hvert Fald, at et Bud fra en Hattemager sent en Lørdag Aften - man havde lange Arbejdstimer den Gang i alle Forretninger - ringede paa hos os og anmodede om, at vi vilde opbevare en ejendommelig, lille, sort, kantet Kasse, som han medbragte, til næste Morgen, da han forgæves havde søgt at faa den afleveret inde hos Kommandøren selv.

Far, som netop var hjemme fra en af sine stadige Rejser for sit og mit Onkels endnu unge Firma, var et stort Barn paa nogle Omraader, til Tider endog et meget stort Barn. Hjertensgod var han iøvrigt, elsket af sit Personale og sin Kundekreds, men hidsig som Krudt. Han var ogsaa udpræget Morgenmand - modsat Mor, hvis manglende Egenskab paa dette Omraade jeg ogsaa har taget grundigt i Arv efter hende, som saa meget andet - og Søndag Morgen, da jeg vaagnede, var Far allerede forsvundet fra Soveværelset. Jeg skyndte mig i min lille, nye, fine Barneslaabrok og gik paa Jagt efter ham inden vi skulde have

Morgente. Jeg foretog en hastig Runde gennem Lejligheden, og snart mødte et ejendommeligt Syn mine Øjne. Inde i »Salen«, foran det store Pillespejl mellem de to Vinduesfag, stod Far endnu kun iført Natskjorte, med bare Ben og de nøgne Fødder stukket i et Par Tøfler - men fra hans Hovede udstraalede der en underfuld Glans. Paa dette havde han nemlig anbragt den mystiske Kasses Indhold: Kommandørens trekantede, guldtressede Gallahat! Samtidigt marcherede Far paa Stedet med smaa, taktfaste Skridt, mens han med Munden - ikke særlig melodisk - truttede »Her kommer de danske Soldater med bare Ben i Støvlerne . . .« Ved Synet af mig slog han gemytligt ud med Haanden: »Ser Far ikke fin ud?« raabte han glædestraalende og begyndte nu at marchere rundt om det store, runde Nøddetræsbord midt i Salen, atter truttende: »Her kommer de danske Soldater . . .«

Dette kunde ikke undgaa at appellere til mit femaarige Krigerhjerte, jeg raabte begejstret Hurra og marcherede efter Far, mens Mathilde - vor daværende Husassistent - et Par Øjeblikke stak Hovedet ind gennem Fløjdøren til Spisestuen, tillokket af de martialske Toner, og med et paa samme Tid forbløffet og huldsaligt Grin fulgte Troppernes Parade. Endnu fem-seks Ture tog Far og jeg omkring Bordet og skulde netop til at svinge paa Linje op foran Pillespejlet, da pludseligt - og med samme Virkning som et uventet Tordenskrald paa en soltindrende, skyfri Sommerdag - en gennemtrængende Kommandorøst gungrede gennem Rummet:

»Hvad i hede Helvede er det, De vover! Kan De se at faa min Gallahat af Hovedet!«

Far og jeg snurrede begge rundt som et Par Toppe. Fløjdøren ud mod Entréen var smækket op paa vid Gab,

og paa Tærsklen stod Kommandøren. Hans ellers saa graa Ansigt var rødt af Raseri, hans Øjne skød kolde Lyn.

»Hvad Satan er det, De vover at foretage Dem med min Gallahat?« tordnede Kommandøren videre. »Hvorfor Fanden har De ikke bragt den ind til mig . . . rider Djævelen Dem?«

Opklaringen kom senere. Kommandøren, som om Formiddagen skulde til en større, officiel Højtidelighed og derfor utaalmodigt afventede Tilbagekomsten af sin i Dagens Anledning oppudsede Gallahat, havde faaet oplyst, at den var afleveret hos os, og havde ringet paa uden at Far og jeg havde hørt hans Kimen, optaget som vi var af vore militære Sysler. Naa, Fars Paaklædning vilde jo iøvrigt have lovligt forhindret *ham* i at lukke op. Entrédøren var bleven aabnet af Mathilde, som med Tanken paa det mærkelige Optog inde i Salen var gaaet fuldkomment fra Koncepterne ved Synet af Kommandøren, havde tabt Mælet under hans lynende Blikke og bøse Røst og i sanseløs Forvirring blot havde vendt en Tommelfinger som Vejviser bagud i Retning mod Døren ind til Stedet for Fars og mine Manøvrer.

Nogle Sekunder syntes Far at være hensat i en lignende paralyseret Tilstand. I sin, mildest talt, noget latterlige Mundering - det latterlige gik altsaa først op for mig adskillige Aar senere - stod han maalløst stirrende paa Kommandøren, der nærmede sig med mere og mere truende Miner og mere og mere gennemtrængende Brøl:

»Kan *han* se at faa min Gallahat af Hovedet, og det i en Fart! Kan *han* faa den af, og det i en Ruf! Hvad Djævelen bilder *han* sig ind!«

At blive tituleret »*Han*« rev omsider Far ud af hans

lammede Tilstand og vakte ham til Daad, og han hørte absolut heller ikke til de stille i Landet, naar hans Blod kom i Kog. Nu aabnede han for Kanonmundingerne:

»Er det mig, De taler til . . . er det mig, De vover at kalde for »han« her i mit eget Hjem! Er det Takken fordi jeg har paataget mig at opbevare Deres forbandede gamle Chakot her i Nat?«

I de følgende Sekunder udvekslede Far og Kommandøren en Serie gensidige Brøl. Far i sin Ophidselse stadig med den trekantede Hat paa Hovedet, mens Kommandøren med Mellemrum snappede ud efter den, men uden Resultat, fordi Far ganske mekanisk indtog Forsvarsstilling ved hvert Udfald og riposterede ved at tjatte ham over Haanden.

For anden Gang aabnede en Dør ind til Salen sig pludseligt for et nyt Tableau. Informeret af Mathilde, der i Mellemtiden havde genvundet sit Mæle, og yderligere alarmeret af de to Kamphaners massive Strubelyde, der har maattet kunne høres over hele Huset, havde Mor ilsomt iført sig sin Morgenkjole og stod nu paa Tærsklen til Krigsskuepladsen. Kampbrølene holdt øjeblikkeligt op, Far og Kommandøren saa temmelig utilpasse ud. Jeg tyede hastigt fra mit midlertidige Tilholdssted i Krogen bag det store taffelformede Klaver hen i Retning mod Mor, Instinktet sagde mig, at her var det sikrest at være. Mor rystede misbilligende paa Hovedet ad Far:

»Synes du ikke, at det var paa Tide du blev klædt paa, du glemmer vist, at det oven i Købet er en Søndag, hvor man helst skulde se lidt anstændig ud.«

Hun havde foreløbigt ignoreret Kommandøren, som hun selvfølgelig udmærket kendte af Ydre. Nu fortsatte hun: »Og hvad er det for Scener, du og den Herrer dér

vover at opføre her i Hjemmet, man skulde tro, at det var et Par uvorne Skoledrenge. Hvad er der sket, og hvem *er* den Mand dér?«

Nu begyndte Kommandøren at komme i Krigshumøret igen:

»Jeg troede, at Fruen vidste, at jeg er Kommandør J . . ., der bor her ved Siden af,« lød det aggressivt fra ham idet han rankede sig og stak Brystet frem.

Mor tog omgaaende Handsken op. Hun drejede sig helt om imod ham, hun har nok været mindst et Hovede højere end den lille Kommandør. Naar Mors fint formede Næse blev ligesom endnu smallere og hendes Næsefløje begyndte at vibrere med et ubeskriveligt Udtryk af fornem Foragt, for ikke at tale om Væmmelse, ved at staa overfor et Kryb, følte selv ellers stærke og drabelige Mænd sig usikre i deres Sko.

»Hvordan i al Verden skulde jeg vide, hvem De er,« sagde hun og tog ham ligesom undrende i Øjensyn. »Jo, nu da De siger, at De bor her i Ejendommen, forekommer det mig, at jeg ved et Par Lejligheder har set Dem ude paa Trappen, men jeg mindes ikke, at De nogensinde har præsenteret Dem for mig, eller at jeg har set Dem hilse. Jeg troede ellers, at Mænd i Deres Livsstilling var særligt opdraget til at udvise Høflighed overfor Damer.«

Kommandøren blev glorød i Hovedet: »Jeg er en Mand, der af Naturen holder mig meget for mig selv,« mumlede han, øjensynligt kastet en Del ud af sin Selvsikkerhed ved Mors uventede Udfald. »Ja . . . Ja . . . jeg er en noget indesluttet og tilbageholdende Mand af Væsen . . .«

»Ja,« afbrød Mor med sit mest isnende, ironiske Tonefald - et andet af hendes Specialer, som hun mestrede til

Fuldkommenhed, »det har jeg faaet et stærkt Indtryk af her til Morgen.«

»Fruen maa kunne forstaa Grunden til min Ophidselse,« sagde Kommandøren. »Jeg kommer herind for at hente min Gallahat - en *militær* Hovedbeklædning - og saa ser jeg den forhaanet og nedværdiget . . .,« det begyndte igen at koge op i ham. »Ja, forhaanet og nedværdiget ved at blive slæbt rundt paa Hovedet af Mennesket dér . . .,« - han strakte en anklagende og fordømmende Finger ud i Retning mod Far, som endnu stod med den usalige Trekantede paa Hovedet, han havde utvivlsomt under den almindelige Forvirring fuldkomment glemt, at han stadig havde den paa - ». . . Mennesket dér, som tilmed kun er iført en - *Natskjorte!* De maa kunne forstaa . . .«

»Det var meget forkert af min Mand,« brød Mor ind, denne Gang med nedladende Værdighed, »meget forkert, men min Mand er til Tider et stort Barn . . . jo, du er, Morris, lad mig tale færdig. *Men* - hvis vi endelig skal tale om passende Paaklædning, Hr. Kommandør, plejer man saa i *Deres Kredse* at indfinde sig i vildfremmede Hjem og vise sig i en Dames Nærværelse *halvnøgen* - uden Flip og Kravetøj?«

Kommandøren, der endnu ikke var trukken i Gallauniformen saa tidligt paa Dagen, var iført et almindeligt, civilt Jakkesæt. Ved Mors Ord fløj hans højre Haand i vild Bestyrtelse op mod hans Bryst og Hals, mens han forfjamsket kastede et Blik ind i Pillespejlet. Ganske rigtigt - formodentlig i sin store Utaalmodighed over den udeblevne Gallahat havde han glemt at tage Manchetskjorte, Flip og Slips paa, inden han tilsidst styrtede over og ringede paa hos os. Hans Øjne forblev en kort Stund

ligesom fastnaglet til Spejlet - fra under Jakken og den i Skyndingen ikke helt tilknappede Vest aabenbarede sig det melankolske Syn af en drapfarvet Uldtrøje.

»Blob - blob - blob . . .«, nogle underlige Gurglelyde boblede sig Vej op gennem Kommandørens Strube, mens han vendte sig fra Spejlet og ramtes af Mors spydige Blikke. Med Øjne, der blev mere og mere store og stive, stirrede han tilbage paa hende. Man skal have været meget fortrolig med hin Tids meget strenge Etiketteregler og Forskrifter om, hvad der ansaas for korrekt Paaklædning i Almindelighed, og de yderligere rigoristiske Krav, som blev stillet til Medlemmer af begge Køn i Særdeleshed, naar Repræsentanter for det andet var nærværende, for helt at fatte den Følelse af tilintetgørende Beskæmmelse, som maa have bemægtiget sig Kommandøren.

Mor fortsatte uforstyrret, men vendt mod Far: »Saa, opfør dig nu som et voksent Menneske, Morris. Værs'go og giv Kommandøren hans *Kasket*, eller hvad den Ting nu hedder, igen - og skynd dig saa med at komme i Tøjet, vi har jo ikke en Gang faaet vores Smule Morgente endnu.«

Far lystrede. »Kasketten« blev anbragt i sit Foderal, og med dette knuget ind til sig med den ene Haand, mens han med den anden omhyggeligt dækkede sine øverste, upaaklædte Kropsdele, foretog Kommandøren sit Tilbagetog, eskorteret til Døren af den tilkaldte Mathilde - som under hele Optrinet havde holdt sig nærmest muligt indenfor Hørevidde.

Det var vist iøvrigt uden nogensomhelst Forbindelse med denne Episode, men af andre, mig ukendte Aarsager, at Kommandøren og Hustru meget kort Tid derefter fraflyttede Ejendommen.

— — —

Hvor er Tiden bleven af siden den Gang? Jo ældre jeg bliver, jo mere synes det mig, at det kun er faa Maaneder, ja højst nogle ganske faa Aar siden at jeg var en meget lille Dreng, der færdedes i den røde Hjørneejendom med Taarnet paa Nørre Boulevard. En Gang imellem ser jeg mig omtalt i en eller anden Avis eller andetsteds som »den gamle, erfarne, menneskekloge Jurist og Politimand« - og uvægerligt læser jeg med mild, vantro Undren disse Ord om igen adskillige Gange, for derefter at vende mig om mod min Hustru og med en tvivlende Hovedrysten spørge hende: »Sig mig, Else, er det virkelig *mig*, der nævnes her? Er det *mig*, der er bleven gammel og erfaren og oven i Købet menneskeklog? Sig mig, min egen Elskede, hvad mener de, der skriver dette? Er jeg ikke stadig en lille Dreng, der løber omkring paa Nørre Boulevard og i Ørstedsparken - hvor er Aarene bleven af, hele den lange Tid siden den Gang? Er jeg virkelig, uden selv at mærke det, bleven voksen og gammel - og livserfaren, eller drømmer jeg?«

Og Else forsikrer mig med et overbærende Smil om, at jeg ikke drømmer - men Aarene er jaget af Sted. Med samme Hastighed som Gnisterne og Askeregnen, der af Oktobernattens Vind hvirvledes bort fra det flammende Christiansborg og langt ud over Landet, synes mit Livs Dage at være hvirvlet vidt over Land og Sø, gennem fremmede Egne og Stæder, gennem utallige Begivenheder og Oplevelser. Men selve *Tiden* - Tiden mellem min Barndoms yngste Aar og nu, hvor jeg skal til at overskride Tærsklen til Støvets Aar - er forsvunden som ved et Trylleslag!

— — —

Der er ikke mange Dage i mit Liv, hvor jeg ikke kom-

mer forbi det Hus, hvor jeg første Gang saa Dagens Lys. Det staar der endnu, af Ydre i det store og hele ret uforandret, ja selv inde i Porten sidder endnu den gamle Træramme, i hvilken de smaa Plader med Husbeboernes Navne blev anbragt - men de fordums Privatlejligheder er nu vist allesammen afløst af Kontorer, af Sagfører- og Tandtekniker lokaler og andre Virksomheder. Og paa Facaden har man fæstet nogle Reklame Neonrør, som om Aftenen med deres vulgære, skrigende Farver skæmmer mit gamle Fødested. En Gang imellem gaar jeg ind gennem Porten, kikker lidt ind i den lille, snævre Gaard, der for mange Aar siden syntes mig saa stor, og tager nogle Trin op ad den gamle, kendte, mig endnu saa fortrolige Trappe. Og aldrig kan jeg gaa forbi uden at lade mit Blik søge - lidt vemodigt kærtegnende, tror jeg nok - op langs Facaden mod Vinduet til det Værelse, hvor jeg blev født, og til det brede Vinduesfag til Spisestuen, hvorfra jeg hældte en Karafel Vand ned over Snedkermesterens høje Hat.

Det var en dødkedelig Søndag Eftermiddag i Begyndelsen af Sommeren. Jeg var ca. 6 Aar gammel den Gang. Vi laa ikke paa Landet det Aar, fordi jeg faa Uger forinden havde faaet en lille Søster, og i hine Tider vovede man ikke at udsætte nyfødte Børn for den friske Lufts utallige og uanede Farer, før mange Maaneder efter Fødslen. Far var hjemme fra en af sine Rejser og sad sammen med Moster Terese inde i Soveværelset hos Mor og den lille nyfødte, mens jeg var overladt til mit eget Selskab inde i Spisestuen, mit sædvanlige Opholdssted. Jeg følte mig tilsidesat og ensom, Tiden jagede ikke af Sted den Gang, da man endnu var Barn, men bevægede sig ofte med Sneglefart. Jeg trængte til lidt Oplevelse, lidt Spæn-

ding - og saa fik jeg en glimrende Idé. Paa den store, udskaarne Egetræsbuffet stod en Karafel fyldt med Vand, her kunde leges Vandfald. En-to-tre var det ene af Vinduerne lirket op, og som et andet Niagara lod Karaflen sit Indhold risle ud over Gesimsen og ned paa Fortovet. Husassistenten havde fri, saa intet var lettere end hurtigt og uantastet at forsyne Karaflen med nyt Indhold ude fra Vandhanen i Køkkenet og saaledes fortsætte den fængslende Leg. Den blev gentaget mindst en halv Snes Gange. Jeg syntes nok, at jeg lige efter at have ekspederet en Portion Vand ud af Vinduet hørte nogen raabe op nede paa Gaden, men jeg hæftede mig ikke derved og gik i Gang med et nyt Vandfald. Pludseligt blev der kimet paa Entrédøren, en paafaldende stærk, næsten bydende Kimen. Far stak Hovedet ud fra Soveværelset: »Aah, lille Aagemand,« bad han mig, »gaa du ud og se, hvem det er, saa er du en flink Dreng.«

Jeg adlød. Ude i Entréen gjorde jeg, hvad der mange Gange var bleven mig indskærpet som en Forsigtighedsregel. Inden jeg lukkede op, satte jeg Sikkerhedskæden for Døren og løftede sagte Brevsprækkens Klap op, for gennem Aabningen at se, hvem det var, der ringede paa. Fra denne Udsigtspost observerede jeg noget mørkt og temmelig uformeligt, som dog hurtigt viste sig at være Konturerne af en omfangsrig, menneskelig Mave. Fra denne Mave udstraalede der et Skær, der atter viste sig at hidrøre fra et lakeret Bælte, der omgjordede Maven, samt fra nogle blanke Metalknapper. Mit Instinkt sagde mig øjeblikkeligt, at Maven med straalende Tilbehør udgjorde en Del af en Politibetjent, en af Datidens særdeles maveføre Ordenshaandhævere; og yderligere tilhviskede en lynsnar, bange Anelse mig, at det ikke var for det Godes

Skyld, at Lovens Mave i dette Øjeblik var tæt presset op mod Brevsprækken, og at dette sikkert havde en eller anden mystisk Forbindelse med min Vandfaldsleg. Jeg huskede pludseligt Raabet nede fra Gaden. Rædselsslagen og dreven af den onde Samvittighed flygtede jeg fra Entréen ind gennem Spisestuen og videre ind i Soveværelset, hvor jeg svagt klynkende krøb i Ly under en Lænestol.

»Hvad i al Verden gaar der af Drengen,« sagde Far, »er han bleven tosset?«

»Der maa være noget, der har skræmt ham. Du maa hellere selv gaa ud og se, hvem det er,« sagde Mor.

Far forsvandt ud i Entréen, jeg forblev under Stolen, hvorfra jeg i stædig Tavshed nægtede at lade mig lokke frem. En lille Stund senere vendte Far tilbage, halede mig i en Haandevending frem fra mit Gemmested og gav mig et Par solide Nakkedrag. Saa sagde han til Mor og Moster Terese:

»Det var Politiet. Labanen her har moret sig med at hælde Vand ud ad Vinduet og har ramt en Snedkermester, der kom fra Begravelse, lige oven i hans nye, høje Hat, der blev spoleret. Nu skal jeg møde med Hvalpen her paa Politistationen i Overmorgen.«

Paa den berammede Dag gav jeg ved Fars Haand Møde paa Kvarterets Politistation som sigtet for Forstyrrelse af den offentlige Orden og Attentat mod Samfundets Sikkerhed. Noget særligt levende Indtryk af, hvad der iøvrigt tildrog sig ved denne Lejlighed, har jeg ikke bevaret. Blandt andet formentlig af den Grund, at jeg endnu var saa lille, at jeg med Nød og Næppe lige kunde naa at faa Næsetippen op over den Skranke, foran hvilken Far og jeg blev placeret, og bag hvilken samme Skranke mit brødebetyngede Blik med Besvær kunde

skimte en Herre i Uniform og med en temmelig buldrende Røst - saaledes at Forhandlingerne i Ordets bogstavelige Betydning gik hen over Hovedet paa mig. Jeg mener dog at vide, at Sagen blev nogenlunde lykkelig afgjort med en Advarsel og mod at Far erstattede den oversvømmede Snedkermester Udgifterne ved Genoppudsningen af hans saa ilde behandlede, høje Hat.

Da vi forlod Politistationen og jeg atter med dyb Lettelse gensaa Dagens klare Lys - for Fars skumle Profetier paa Vejen derhen, om en mulig Fremtid bag Laas og Lukke, havde været mangfoldige - gav han mig et let, indskærpende Dask over Bagdelen med sin Spadserestok og sagde:

»Ja, denne Gang slap du altsaa helskindet, det gaar dig sikkert meget værre, næste Gang Politiet kommer efter dig. Du maa huske paa, at du nu er opført i Politiets Annaler, saa det bedste og klogeste, du kan gøre, er fremtidigt at opføre dig saadan, at du aldrig mere faar med det at bestille - har du forstaaet?«

Lidet drømte jeg den Gang om, at mange Aar senere skulde jeg faa saa grundigt med dette Politi at bestille, at jeg i over en Menneskealder kom til at udføre min Gerning i dets Tjeneste.

Fra et »bedre« Hjem

Der er nu noget om, hvad Otto Rung skrev i sin meget fængslende Erindringsbog »Fra min Klunketid«, at vi, som er født i hin, snart fjerne Periode, vort Liv igennem bærer et om aldrig saa svagt Præg af den dybest inde i vore Hjerter og Sind, og at vi en Gang imellem, jo ældre vi bliver, griber os selv i et ganske lille Længslens Suk efter den for evig tabte Tid. Og er dette en Følelse, man behøver at bebrejde sig selv eller ligefrem søge at fornægte af Frygt for at blive stemplet som »reaktionær«? Er der ikke, naar alt kommer til alt, en stærk og sund Livets Lov, som hedder Kontinuiteten? Skaber det ikke en vis indre Styrke, en mere sikker Evne for Orientering i Tilværelsens evige Kredsløb, naar man stadigt kan føle mellem sine Fingre den spinkle, men sejge Traad, der har spundet sig gennem alle Faser, alle Omskiftelser i den Tid, der er Ens egen?

Verden er saa fuld af Fraser og godtkøbs Slagord. Der er blandt disse navnlig én hyppigt anvendt Floskel, der tilsyneladende giver Udtryk for et Sindelag saa mandigt og tappert, saa stolt og fremadstræbende: *»Se aldrig tilbage, men kun frem!«* Gevaldige og imponerende Ord med Genlyd af Ørneflugt mod det Høje - ikke sandt? Nej, tomme og hule Ord! Selvfølgelig skal vi ogsaa se til-

bage, ofte endda. Saa sandt som Traaden mellem Fortid og Nutid, baade for et Folk som Helhed og for den enkelte, er en Livslinje, en Ledetraad, man ikke ustraffet glat væk kan skære over. Saa sandt som at vi oftest bedst kan vurdere Nutiden i Skæret fra Fortiden, og saa sandt som at Summen af Fortidens og Nutidens Erfaringer og Oplevelser bør være det Søgelys, der viser Vej gennem Mørket, der endnu indhyller Fremtidens Stier. Altid føler jeg Trang til at tilraabe den opvoksende Generation: »Lyt ikke til tomme Fraser, hvor mandige og opløftende de end kan lyde! Se ikke blot frem, men ogsaa tilbage - og I vil maaske blive i Stand til at forstaa mangt og tyde meget, som ellers kun vil staa for Jer som dunkle Gaader!«

Klunketiden, som i de seneste Aartier synes at have vundet en vis Interesse i Nutidsøjne, var - vel at mærke, betragtet fra *visse* Udsigtspunkter i Samfundet - i mange Henseender en lys og lykkelig Tid med Velstand, Ro, en vis Tryghed og Sikkerhed. Ingen verdensomspændende Krige havde endnu hærget det ganske Europa og spredt deres Brandskær ud over selv de mest afsides liggende Egne paa Landkortet. Der herskede indenfor saakaldte borgerlige Kredse, baade i København og i Landets andre Byer, en Atmosfære af jævn Hygge, en stilfærdig Tilfredshed med Ens Kaar, naar de blot var nogenlunde anstændige. I Rangfølge efter Adel, højere Embedsstand og Bourgeoisi dannede den højere Middelstand en nok saa betydningsfuld Faktor i Samfundet. Men bevægede man sig paa Opdagerfærd udenfor disse Kredse, kom man hurtigt ned i Skyggernes Land, hvor største Delen af de *arbejdende* Klasser endnu stred sig gennem en lykkeløs Tilværelse. Endeløse Arbejdstimer for baade Voksne og Børn,

Sultelønninger, Værtshuset og Brændevinsboden som eneste Adspredelse i Fritiden, udgjorde hovedsageligt Mændenes Tilværelse. Slid og Stræb i fattige, usle Hjem i triste Boligkaserner, evige Svangerskaber, hyppigt Prygl, naar Mændene kom drukne hjem, var oftest alt, hvad Livet havde at byde Kvinderne. Der var Fattigvæsenet med hele dets sidste Ydmygelse og Nedværdigelse af Individet at ty til, naar man sluttelig bukkede under i Kampen for Eksistensen, men ingen menneskeværdig, social Forsorg. Den fattige Pige, der fik et Barn udenfor Ægteskab, var hyppigt henvist til en Pariatilværelse, endte ofte som en af Gadens billige Skøger. Fra hvor mangt et »fint« Hjem blev ikke en ung, naiv Tjenestepige som en anden Hagar jaget paa Døren, stemplet som en fræk Tøjte, naar det kom for Dagen, at Hjemmets Lømmel af en Søn - ja, til Tider endog Husfaderen selv - havde faaet sin Vilje med hende, for nu at holde sig fejgt og ynkeligt skjult i en Krog, mens Sara i den rasende og forargede Husfrues Skikkelse viste sig paa Scenen og haandfast tog Affære.

Der var ogsaa megen Raahed i Tiden. Ogsaa den Gang domineredes mange Gader og Stræder af et Bølleuvæsen, der fremkaldte lige saa høje Klager som i nu i den seneste Tid. Og den Tids professionelle Voldsmænd var absolut ikke hyggelige at komme ud for. De hørte til Bærmen fra Byens usleste Proletarkvarter: Vognmagergade, Brøndstræderne og »Rabarberkvarteret«, subsistensløse, forhutlede, brændevinsgennemsivede Individer, der hadede Samfundet og fik Luft for dette Had ved at smække Skaller og slaa sagesløse Borgere fordærvet. Og saa kunde maaske endda netop dette desperate Samfundshad tjene som en Art Forklaring, der var lidt af en Anklage mod Samfundet selv, mens de fleste af vore Dages brutale Voldsmænd

ikke engang kan fremføre denne »Undskyldning«, men simpelthen begaar deres brutale Overfald for selve den Morskab, de finder i Raaheden, eller for at efterabe de modbydelige Slagsmaalsscener i mange af de amerikanske Films, der oversvømmer Landet og forraar Mentaliteten hos mange ubefæstede Sjæle. Og der var en nu lykkeligvis næsten uddød Type, den brutale, blegfede, lavpandede Alfons med den pomadiserede Spytkrølle, som fliplos og i broderede Morgensutter hang det meste af Dagen i en Kælderbeværtning i bekvem Nærhed af sin underkuede Kærestes Bopæl, saa at han kunde holde hende og hendes Kunder under Observation - og Gud naade Pigebarnet, hvis hun ikke »arbejdede« til sin Herre og Mesters Tilfredshed. I Dag er denne Metier ordnet paa mere lige Vilkaar, oftest som en gensidig, venskabelig, frivillig Overenskomst, hvor Fortidens Prygl eller direkte Mishandlinger hører til Sjældenhederne.

Visse Sider af Forlystelses- og Nattelivet udfoldede sig under betydelig grovere Former end nu, hvor Idrætslivet har haft en ikke ringe sanerende Indvirkning blandt Ungdommen, ikke mindst Arbejderungdommen. Selv Overklassens unge Sønner kunde optræde yderst larmende og bølleagtigt, naar de muntrede sig i »Kisten« eller de forskellige Sangerindepavilloner, og demonstrerede med Beredvillighed deres Evner som Slagsbrødre.

Tonen i den offentlige Polemik, saavel paa det politiske som paa det litterære og andre Omraader, var ofte yderliggaaende grov og personlig, lige indtil det hadefulde eller rent ud gemene. Man raaber en Gang imellem »Smudsblad« efter en eller anden Avis i Dag, som mishager En, men den, som ikke har oplevet Firserne og Halvfemserne og den nærmeste Tid omkring Aarhundredskif-

tet, ved ikke, hvad et Smudsblad i Ordets virkelige Forstand vil sige. Selv Konservatismens officielle Vittighedsblad »Punch« - det berømte, engelske Vittighedsblad vilde have rødmet, dersom det havde erfaret denne Navnelighed - kunde være utroligt plumt i Angreb paa politiske Modstandere og give Udtryk for en saa ondsindet Antisemitisme, at det vilde have frydet Hitler og Julius Streicher.

Den gensidige Tolerance var yderst ringe, baade den religiøse, den moralske, den sociale og - som lige anført - den politiske. Klasseforskellen gik dybt og skarpt, man levede faktisk under et socialt Kastesystem og fik det direkte og indirekte indprentet fra Barnsben. Og uendelig Skam og Fortvivlelse ledsaget af social Boycotting ventede ofte de ulykkelige Hjem, hvor en Far eller en Ægtefælle kom i Kollision med Straffeloven og maatte vandre den tunge Gang ind gennem Fængslets Port. Fra deres tidligere Tilværelse indenfor de højere Klasser fandt de sig stødt ud i Mørket blandt de »Kasteløse«. Men til Gengæld medførte Klassebevidstheden og det sociale Frimureri, der bandt mange Kliker sammen, ikke sjældent, at der skabtes Udveje af økonomisk eller anden Art til at afværge Katastrofen. Den Gang kunde ofte en Familielæge med et agtet Navn redde en skattet Patient ved en Erklæring, der gjorde ham »Gal«. Og gode Forbindelser, som maaske tilmed atter havde endnu bedre Forbindelser opadtil, kunde i andre Tilfælde standse Lovens Haand eller lukke dens symbolske Øje. Selv et godt Stykke op i Tiden, efter at Klunkeperioden var gravlagt og jeg selv var indtraadt i Politiets Tjeneste, kunde jeg høre ældre Kolleger tale om »de pæne Folks Fagforening«, der stimlede sammen, naar et Medlem af Klanen var kommen i

Farezonen, for at belejre Dørene ind til de Myndigheder, der havde Magten til at træffe Afgørelse om Sagens eventuelle videre Forfølgning eller Henlæggelse. Saa meget tror jeg, at turde sige i Dag, hvor vi har en højt uddannet Kreds af Psykiatere, der blandt andet for adskilliges Vedkommende virker som Embedslæger og Vejledere for de retshaandhævende Myndigheder, at ingen med Ret kan mistænke *dem* for, mod deres egen videnskabelige Samvittighed at udstede »Sindssygeattester« til Brug ved saadanne Redningsaktioner. Snarere finder jeg det beklageligt, at Myndighederne i for mange Tilfælde søger at gaa udenom Sagkundskabens Indstillinger.

— — —

Men selv om den Tid - som enhver anden - havde sine Skyggesider, som store Dele af Samfundets heldigt stillede Lag iøvrigt vist knapt nok havde nogen Viden om og i hvert Fald ikke lod sig eller deres Samvittighed nævneværdigt paavirke af, saa formede det gode Borgerskabs Tilværelse sig altsaa i det store og hele forholdsvis sorgløst, og man hyggede sig indenfor »de bedre Hjems« sikre Vægge.

Min egen tidlige Barndom forløb omgivet af »Tournurer« udstoppet med Krølhaar - som jeg elskede at pille ud i ubevogtede Øjeblikke - og mægtige Korsetter med Metalstivere - som jeg i andre ubevogtede Øjeblikke tilegnede mig - fordi jeg fandt dem glimrende egnet til Miniature-Flitsbuer. At jeg udsatte mig for de alvorligste korporlige Farer i Tilfælde af Paagribelse, er det vel overflødigt at bemærke. Det var endnu ikke ved visse, moderne Børnepsykologers Hjælp gaaet op for Samfundet, at der overhovedet ikke eksisterer uartige Børn, men kun uartige Forældre. Opdragelsesmetoder og andre Frem-

gangsmaader vedrørende mit fremtidige Ve og Vel adskilte sig sikkert ikke nævneværdigt fra dem, der var gængse i de fleste andre tilsvarende Hjem paa dette Tidspunkt af Historien. Ej heller afveg mine Forældre eller Moster Terese, saa vidt jeg kan skønne, paa nogen bemærkelsesværdig Maade fra andre Medlemmer af Datidens højere Middelstand. De fulgte dens Tankesæt, dens Skikke og dens Moral. Og hvad man end i Dag kan finde af Skyggesider og Latterligheder ved den Tid, saa maa det som en af de store Poster paa dens Kreditside anføres, at den ejede betydelig mere Selvdisciplin og Pligtfølelse. Kvinderne var - i hvert Fald udadtil - endnu de »sparsomme Blomster i Norden med den blege Farve og den svage Duft«, selvom de lejlighedsvis søgte at bøde paa dette ved lidt diskret Anvendelse af Sminke og nogle Stænk fin Parfume. Visse Romantraditioner havde de heller ikke endnu helt kastet over Bord. De havde »Migraine« (som kaldtes Hovedpine i mere ordinære Samfundslag) og brugte Hovedvandsæg, ligesom de ved passende Anledninger, hvor andre Midler syntes virkningsløse, »besvimede« - omend i mindre Grad end paa Dickens's Tid. Og de kom ofte forbavsende hurtigt til sig selv, naar de ved at liste et Øjenlaag ganske svagt paa Klem opdagede, at Besvimelsen tilsyneladende var forbleven ubemærket, og at de tilstedeværende maaske endog havde vist den taktløse Mangel paa Medfølelse, at forlade Værelset og lade dem ene med sig selv. Jeg har haft Lejlighed til at iagttage Fænomenet adskillige Gange, blandt andre havde jeg en Tante, der var en stor »Besvimer«.

De Lægemidler, der anvendtes ved nogenlunde Normaltilfælde af Sygdom eller Upasselighed, var - især overfor Børn - let barbariske. Ved Forkølelse med Hoste fik man

et mægtigt Stykke Vat, overhældt med næsten sydende Olie, smækket paa det nøgne Bryst, hvor meget man end hylede og sparkede under denne Hestekur. En fangen »Blegansigt«, forekom det mig, kan ikke have døjet mere ved Rødhudernes Marterpæl. Og jeg har aldrig, naar jeg under Ophold i Rom har besøgt det lille Kapel »San Giovanni in Oleo«, der er indviet til Minde om Legenden, hvorefter Apostlen Johannes blev kastet i et Kar med sydende Olie - fra hvilket Bad han dog slap aldeles uskadt - kunnet lade være med at misunde ham, omend med et lille Gys ved Tanken om, hvad der kunde være sket med en anden.

Og saa var der den *Amerikanske Olie*, det anerkendte Universalmiddel i næsten samtlige Tilfælde af Forstyrrelser af Organismen. Enten det var Mavepine eller Hovedpine eller Træthedsfornemmelser - ja, det er lettere at nævne de faa Tilfælde, hvor det ikke ansaas for egnet - kom Flasken med amerikansk Olie frem. De fleste af Dagliglivets Skavanker mentes nemlig - ligesom de onde Drømme, om man skal tro Shakespeare - at stamme fra Maven, og da i denne, endnu stærkt spisende Tidsalder Maven var et Organ, af hvilket man krævede særdeles voldsomme Arbejdspræstationer, saa var det vigtigste Middel til at genvinde sin Førlighed, at give den godt med Smørelse, saa at Maskineriet kunde komme i Gang igen, saaledes at der derved kunne skaffes Lagerplads for nye Oplag af mere eller mindre ufordøjelige Kødmængder og andre svære Spiser. Det gjaldt om snarest muligt at »laxere« - kun tarvelige Mennesker havde gemen Afføring. I mange »bedre« Hjem, hvor man havde Sans for en regelmæssig Livsførelse, tog man rent programmæssigt en Dosis af denne Gudedrik et Par Gange om Ugen.

Den amerikanske Olie var i endnu højere Grad end den sydende Olie min Barndoms Rædsel. Jeg tør med Sandhed hævde, at denne modbydelige, tyktflydende, gullige Vædske med sin harske, kvalmende Smag og tilsvarende, gennemtrængende Lugt - for trods alle Apotekerpaastande om, at den næsten er lugtfri o. s. v., vil jeg fastholde, at den paavirkede *mine* Lugte- samt Smagsorganer paa det ækleste - bidrog til at formørke talrige Stunder af min mindreaarige Tilværelse. Som Regel blev Dødsdommen - for saaledes følte jeg det - forkyndt for mig tidligt om Morgenen, mens jeg endnu laa i min Seng, saaledes at jeg var saa temmelig afskaaret fra ethvert Flugtforsøg. Ingen nok saa haardhjertet Dommers Stemme kunde lyde mere ubarmhjertig og følelseskold end Mors, naar hun gjorde mig bekendt med min forestaaende Skæbne: »Om et Minut kommer jeg med Olien, og saa tager du den uden videre Vrøvl - og beholder den i dig.« (Der var gode Grunde til den sidste Paamindelse, for mine indre Dele reagerede hyppigt rent vulkanagtigt under Kuren.) Ulig de fleste dødsdømte, man læser om, modtog jeg absolut ikke min Dom med Fatning. Dyb Fortvivlelse, ubeskrivelig Desperation greb mig, jeg kastede mig paa Knæ i Sengen med foldede Hænder og opsendte jamrende Bønner til Gud om Redning: »Aah, lille, kære Vorherre,« næsten skreg jeg, »hjælp mig, aah, hjælp mig til ikke at faa amerikansk Olie. Hjælp mig, aah, hjælp mig!«

Men Vorherre forholdt sig tilsyneladende altid ligegyldig overfor mine hjerteskærende Anraabelser - eller maaske har han givet Mor Medhold og ogsaa fundet amerikansk Olie anbefalelsesværdig, thi ingen overjordisk Magt greb nogensinde ind til min Fordel. Aldrig viste det sig i sidste Øjeblik, at Beholdningen af amerikansk Olie var

sluppen op, aldrig tabte Mor Flasken eller Medicinskeen med den sidste Rest af den infame, morderiske Vædske paa Gulvet - skønt jeg ofte indflettede, endog særdeles støjende Anvisninger paa disse mulige Udveje i min Bønner til Vorherre. Naar det Minut var forløbet, som var mig tilstaaet, for at jeg i Ydmyghed kunde forberede mig paa det, der nu forestod, holdt Eksekutionspeletonen sit dystre Indtog, mens jeg lammet af Rædsel saa den nærme sig mit Leje. I Spidsen Mor med et hvidt Porcelænsnæb i Haanden, fyldt til Randen med den djævelske, amerikanske Olie blandet med lidt Hindbærsaft eller lidt sort Kaffe eller, som en Afveksling, lidt Portvin. Optoget bestod iøvrigt af Moster Terese som frivillig, interesseret Observatør. En Gang imellem kastede hun sig - absolut uden Succes - ud i Rollen som den gejstlige Sjælesørger, der paa Skafottet bereder Forbryderen med et Par trøstende Ord om det Hinsidiges Glæder: »Du vil jo føle dig saa rask og glad, naar du har faaet Olien ned og rigtigt er renset ud.« Og endelig den til enhver Tid forhaandenværende Husassistent, hvad enten hun hed Mathilde, Sofie, Amalie eller Marie, for at gøre Tjeneste som eventuel Rakkerknægt i Tilfælde af Modstand fra min Side - og det hændte faktisk ved flere Lejligheder, at jeg i et Anfald af Desperation slog fra mig som en rasende, sparkede og vred og vendte mig under vilde Hyl, saa at hun med alle Tegn paa sadistisk Vellyst maatte holde mig fast, mens Olien blev tvunget ned i Halsen paa mig. Som Regel forløb Affæren dog under mindre voldsomme Former, Mor greb mig med et Par af den ene Haands Fingre med et fast, og efter min Mening yderst ukærligt, Tag om Næsen, pressede med den anden Haand dette Ondskabens Instrument, Porcelænsnæbbet, ind i Gabet paa mig lige til

Svælget og tvang Olien ned i mit Indre - hvorefter jeg i de ni Tilfælde ud af ti prompt brækkede det hele op igen. Hvilket kun resulterede i at hele Ritualet blev gentaget, indtil min Mave omsider indvilgede i at beholde Olien i sig, hvorpaa Bøddelhandlingen blev afsluttet med at Mor gned mig om Munden med et Stykke Rugbrød og stoppede noget af det i mig som en Slags Prop.

Jeg husker, at jeg en Gang, mens jeg opholdt mig inde i Soveværelset, gennem den halvtaabne Dør hørte ligesom Lyden af en klagende Stemme inde fra Spisestuen. Ubemærket listede jeg hen til Døraabningen og kikkede ind. Ved Spisestuebordet sad Mor og Moster Terese. Mor holdt det forhadte Porcelænsnæb i den ene Haand, i den anden havde hun et Stykke Rugbrød. Med Mellemrum førte hun nølende Næbbet op mod Munden, stønnede ynkeligt og rystede opgivende paa Hovedet.

»Aah, jeg kan ikke,« hørte jeg hende klage sig, »jeg kan ikke faa mig selv til at sluge det - hvor er amerikansk Olie dog et modbydeligt Medikament.«

»Du skulde skamme dig, Vilhelmine,« lød det haanligt fra Moster Terese, som godt kunde lide at hakke lidt efter Mor, naar der bød sig Lejlighed hertil, »du, som Gud ved, hvor mange Gange om Maaneden tvinger den ulykkelige Dreng til at bælge Olie i sig, men der er jo Forskel, naar man selv skal tage den. Ha, du skulde skamme dig selv, din Skabekrukke!«

Pludseligt fik Mor Øje paa mig, der forsigtigt kikkede ind gennem Døraabningen. I næste Sekund skyllede hun Næbbets Indhold i sig.

»Ah,« sagde hun unaturligt højt, mens hun heroisk, men forgæves, søgte at undertvinge en Grimace af dyb

Væmmelse, »det er jo det rene Legeværk at faa den Smule Olie ned, og den smager næsten rart.«

Men ved mig selv svor jeg gentagne Gange, at naar jeg blev 16 Aar - en Alder, der af uvisse Grunde for mig var ensbetydende med den fulde Manddoms og personlige Uafhængigheds Indtræden - skulde ingen jordisk Magt nogensinde mere faa mig til at tage amerikansk Olie. Og den Ed blev holdt!

— — —

Jeg bemærkede for lidt siden, at Klasseforskellen med tilhørende Fordomme endnu i hin Tid gjorde sig stærkt gældende. Der var et Svælg mellem Overklassen, der udgjordes af Adelen, Officers- og Embedsstanden, det saakaldte Bourgeoisi, hvis Kærne var Ætlinge af de gamle, fine Handelsslægter, men som efterhaanden havde faaet Tilløb af adskillige vulgære, anmassende og i deres Snobberi ækelt paagaaende Opkomlinge, samt den højere Middelstand - og Samfundets øvrige Lag. Man vaagede nøje over, hvem man kunde komme sammen med, og hvem der ikke var klassemæssig omgangsfähig - han eller hun være iøvrigt nok saa uangribelig i sin Vandel. Indenfor Overklassen blev der yderligere ofte trukket haarfint udmaalte selskabelige Skillelinjer, som mangen indbildsk Parvenu i afmægtig Raseri forgæves søgte at overskride.

»Mesalliancer« fandt dog selvfølgelig Sted, fordi Mennesker nu en Gang er Mennesker, men de vakte Opsigt, blev stærkt kommenteret - ofte mest af dem, det slet ikke vedkom, - og i de nærmeste Kredse blev der vredet Hænder og vendt Øjne mod Himlen af Forargelse og krænket Familjestolthed - i hvert Fald til at begynde med. Thi med den endnu raadende patriarkalske Aand og faste Vilje til at holde sammen paa Slægtens Medlemmer og

vise en velpudset, revneløs Familjefacade udadtil, gjorde man sig som Regel bagefter hæderlige Bestræbelser for at faa det til at gaa bedst muligt. Og selv »Damer« fra det saa kaldte Mayonnæsekvarter kunde lejlighedsvis opnaa at blive virkelige Damer og accepteret som Ægtefæller til endog Medlemmer af »det blaa Blod«. Iøvrigt blev mange af dem fortræffelige og eksemplariske Hustruer.

Herhjemme gav Klasseforskellen sig dog yderst sjældent saa grelle Udslag som i adskillige andre Lande, hvor eksempelvis et stort Dagblad efter en Jernbanekatastrofe meddelte, at »lykkeligvis omkom kun nogle Tredieklasses Passagerer«. Man gav som Regel ikke Udtryk for den ved brutal eller hovmodig Tiltale nedadtil - en kendt Etatsraad skaffede sig netop ved denne Facon et Par velfortjente, knaldende, sensationsvækkende Lussinger midt paa aaben Gade - snarere ved en nedladende, afstandtagende Holdning eller arrogant »Venlighed«.

Men i mit Hjem fik vi en Gang imellem Smagsprøver paa visse udenlandske Kredses sociale Indstilling. Der kom ikke saa faa Udlændinge af forskellige Nationer hos os, dels Forretningsforbindelser og Bekendte fra de Ungdomsaar, Far havde tilbragt i Udlandet, dels Medlemmer af Fars talrige, engelske Slægt. Denne var iøvrigt paa en ganske ejendommelig Maade sammensat af stive, bornerte, til det yderste snerpede, fuldblods Victorianere og udprægede Bohêmer. Adskillige af disse sidste vandt sig kendte Navne i England indenfor Scenens og Journalistikens Verden. Det var nu som overvejende Regel »Victorianerne«, der gæstede os under Udfoldelse af hele deres stramtandede Ritual. Og, naar de havde Børn med, altid medførende den fra bedre engelske Hjem uadskillelige

nurse, hvis blandede Virksomhed som Barnepige og delvis Opdragerske meget ofte udstrakte sig til længe efter at den egentlige Barnealder var overstaaet. En af Fars og min Onkel Henrys engelske Kusiner blev gift med Onkel. Hun kom ganske vist hertil som hans Hustru i en temmelig ung Alder, knapt nok 20 Aar gammel, men alligevel vakte det Undren i vor Omgangskreds, da man hørte, at hendes *nurse* var forbleven i Hjemmet lige indtil det nygifte Ægtepar efter Brylluppet indskibede sig til Danmark. Hun fortalte selv, at hun maatte hentes ned fra sit og *nursen's* Værelse den Dag, da Onkel havde indfundet sig i Hjemmet for højtideligt at anholde om hendes Haand.

Da hun havde boet her et halvt Aars Tid og lige havde lært tilstrækkeligt Dansk til selv at gaa ud og besørge enkelte Indkøb til Husholdningen, mødte hun en Dag fuldkommen bestyrtet op hos Mor i Hjemmet paa Nørre Boulevard, hvor hun ofte tyede hen for at faa Raad.

»Sig mig dog, Vilhelmine,« næsten skreg hun med sit lidt hæse, metalskingre Organ, »hvad er det dog for Forhold, jeg er bragt herover at leve under, jeg har aldrig oplevet noget lignende hjemme i England! Er der slet ingen Respekt mellem Klasserne her i Landet? Jeg ved ikke, hvad du giver mig - *it is really shocking!* Jeg kommer for lidt siden gaaende ned ad Købmagergade, og dér passerer min Slagter mig, vil du tænke dig Fyrens Frækhed - han løfter uden videre paa Hatten og hilser paa mig midt paa aaben Gade. Den uforskammede Karl er jeg færdig med! Du maa skaffe mig en anden Slagter. Hvad er det her for et Samfund, man kan jo vente sig alt af Underklassen her!«

Og udpumpet for alt Vejr efter sin rivende Ordstrøm

kunde hun til Slut kun lige fremgispe sit Yndlingsudtryk, naar hun mente, at Verden var rent af Lave: »*What next?*«

I England hilste, som maaske bekendt, Damerne altid først paa Herrerne paa Gaden, for derved at tilkendegive, at de intet havde imod at veksle Hilsen med dem. Men at veksle Hilsen paa offentlig Gade med en af sine Handlende - en *shopkeeper* - det var en ufattelig Tanke.

— — —

Som de Gamle sjunge kvidre de Unge, og selvfølgelig fulgte Datidens Børn i Forældrenes Fodspor ad de sociale Skillelinjers Stier.

I Forbygningen til den københavnske Privatskole, hvor jeg i de første 6-7 Aar af min Skoletid indsugede Lærdom sammen med andre Børn fra »bedre Hjem«, havde Skolens Pedel sin Bolig, nogle smaa, mørke Rum med en elendig, indestængt Luft, som jeg kan mærke i mine Næsebor endnu, og hvorfra han drev en lille Udsalgsforretning med Blyanter, Penne, Viskelæder og lignende Materiel. Her saa vi ofte hans med os jævnaldrende Søn, en Dreng med graalig, plettet Ansigtslød, som om Hjemmets slette Luft for bestandig var bleven indsuget gennem hver eneste Pore i Huden. Han var fattig i Tøjet, ikke laset eller urenlig, men i falmede Bluser og Bukser, der hang løst og slubrende om Kroppen paa ham og næsten højrøstet proklamerende deres hjemmesyede Oprindelse. Og selvfølgelig gik han ikke selv i Skolen, men i en af Byens Kommuneskoler, som den Gang udelukkende var beregnet for Børn fra »Proletariatets« mørke Huler. Ingen brav Borger med blot det mindste Gran af Selvrespekt vilde have drømt om at sende nogen af sit Afkom til Un-

dervisning her, saa længe han var i Stand til i sit Ansigts Sved at skrabe de nødtørftigste Midler sammen, der kunde klare den private Betalingsskole.

Jeg har vel været omkring de 10 Aar eller saa, da jeg en Eftermiddag havde faaet Lov til paa egen Haand at gaa lidt ind i Tivoli. Jeg havde netop taget Opstilling lige indenfor Indhegningen omkring Kunstnerplænen, hvor en Akrobattrup om faa Minutter skulde begynde sin Opvisning, da jeg pludseligt hørte en Stemme kalde mig ved Navn. Jeg saa hen i Retning af Lyden, og der, lige udenfor Indhegningen, stod Pedellens Christian i sit formodentlig »pæne« Tøj, en Bluse og korte Bukser af en ubestemmelig Farve, nærmest lidt i Retning af det rottebrune, og Blusen hang som en Sæk om Kroppen, mens Buksebenene dinglede ned midtvejs paa Skinnebenene. Det graalige, plettede Ansigt under Huen, der hang helt ned paa Ørerne, virkede endnu mere underklasseagtigt i dette Hylster end til daglig. Indvendig modstræbende gik jeg hen til Indhegningen og hilste paa ham.

»Er du alene herinde?« spurgte Christian. Og da jeg svarede ja, fortsatte han: »Det er jeg ogsaa, og jeg maa blive herinde til jeg har set den tidlige Forestilling paa Pantomimeteatret.«

Ubetænksomt, uden at overveje Faren, der truede, sagde jeg, at det maatte jeg ogsaa.

»Storartet,« udbrød Christian henrykt, »saa kan vi jo spadsere lidt omkring sammen efter det her paa Kunstnerplænen og indtil Pantomimen begynder. Vent et Øjeblik her, saa kommer jeg ind til dig.«

Mit Hjerte snørede sig let sammen, jeg forbandede min Tankeløshed.

»Ja, men det koster noget at komme her indenfor,« paapegede jeg ivrigt.

»Det klarer jeg, vent bare, saa er jeg inde hos dig paa et Minut,« sagde Christian og satte i Trav hen mod Indgangen.

Jeg kæmpede et Par Sekunder med min Samvittighed, men den indbankede Klassebevidsthed fik Overhaand, og mit bedre Jeg fandt sig hurtigt lagt ned med begge Skuldre mod Madrassen. Som en Pil for jeg af Sted imod en Laage paa den modsatte Side af Plænen. Lige idet jeg var naaet ud igennem den og var i Salveten, kastede jeg et hastigt Blik tilbage. Jo, Pedellens Christian var kommen indenfor og stod nu lige paa det Sted, hvor jeg havde befundet mig for kun nogle faa Sekunder siden, og saa sig søgende og forbløffet om efter mig, der saa uforklarligt var forsvundet. Jeg følte ligesom noget stikke inden i mig ved dette Syn, der var et eller andet, som gjorde ondt, jeg var slet ikke glad ved mig selv - men jeg *kunde ikke*, jeg kunde ikke faa mig selv til at spadsere rundt med ham. Nej, jeg kunde simpelthen ikke, som han saa ud, vise mig sammen med ham. Jeg lod Plæneforestilling være Plæneforestilling, slog en Streg over Pantominen og galloperede ud af Tivoli af Skræk for maaske senere igen at løbe paa Christian og blive udsat for social Degradering ved at blive set sammen med ham.

Da jeg nogle Dage derefter traf ham i Faderens lille, beklumrede Udsalgsrum, undskyldte jeg mig med en jammerlig Nødløgn om, at jeg havde misforstaaet ham og troet, at det var mig, der skulde gaa udenfor Kunstnerplænen for at mødes med ham. Kort efter skiftede jeg Skole, jeg har aldrig siden set Christian, men Episoden

har jeg ofte set for mit indre Blik og skammet mig mere og mere over den, jo ældre jeg blev.

Jeg mindes en anden Oplevelse fra omkring den samme Tid. Jeg skulde alene, som Repræsentant for Hjemmet, paa Fødselsdagsvisit hos en ældre kvindelig Slægtning, en meget velhavende og standsmæssigt boende Dame. Følgelig burde jeg møde frem i en til Forholdene og Omgivelserne passende Paaklædning og var derfor bleven iført mit splinternye *Eton-Sæt*, der var syet til mig direkte efter Mønster til den kendte, traditionelle Dragt, Drengene bærer paa den berømte, engelske Kostskole: Sort Jakke, lange Benklæder, Vest og stiv, hvid Flip. Den ligesaa traditionelle, høje Hat, som efter Mors Mening vilde virke for opsigtvækkende, var dog erstattet med en almindelig, mørk Jockeyhue. Unødvendigt her at gentage de indtrængende Formaninger med Hensyn til korrekt social Adfærd, hvormed jeg blev sendt af Sted. Tilstrækkeligt er det at bemærke, at Visitten blev gennemført paa eksemplarisk Vis, mit Eton-Sæt blev højlydt beundret, jeg følte mig en Stund som Midtpunkt for alle de tilstedeværendes Interesse, ja næsten som en Repræsentant for det Britiske Imperium. Og da yderligere en gammel, fedladen Etatsraadinde, hvis Ord plejede at være Lov for hendes Omgivelser, med nedladende Kendermine erklærede, at man tydeligt kunde se paa den Dreng, at han hørte til i et af Byens bedre Hjem, havde jeg Fornemmelsen af herved at have faaet udstedt en Art Adelspatent.

Beruset af min Succes og i Bevidsthed om min Placering paa Rangstigen samt om den Fornemhed, hvormed mit straalende Skrud forlenede mig, bevægede jeg mig efter vel overstaaet Visit langsomt og værdigt fra Familje-

tantens Ejendom ved Gammeltorv ad Nørregade i Retning mod mit eget Hjem paa Nørre Boulevard. Lige paa Hjørnet af Boulevarden blev jeg antastet af et Par jævnaldrende, men alt andet end standsmæssigt paaklædte Drenge - med mindre da, at deres noget lasede og snavsede Klæder og tilsvarende beskidte Ansigter og Hænder skulde tjene som Symboler paa den Stand, de saa øjensynligt tilhørte.

»Hva' er det for en Avekattedragt, du gaar rundt i?« spurgte den ene af dem.

Jeg vilde helst undgaa nærmere Diskussion paa offentlig Gade med de to Herrer, men de spærrede mig Vejen og gentog Spørgsmaalet, saa jeg ansaa det for klogest at tilfredsstille deres Nysgerrighed.

»Det er en Etondragt,« meddelte jeg dem.

»Hva, Fa'en er det for noget?« spurgte Ordføreren.

Jeg gav dem saa kortfattet som muligt de fornødne Oplysninger, som dog blev modtaget med en noget uforstaaende Hovedrysten. Kendskabet til det store Udland og dets Skikke og Sæder var jo ikke saa udbredt som nu. Min Imødekommenhed syntes imidlertid at vende Stemningen til Gunst for mig.

»Vi skal hen paa Boulevarden og spille Bold,« sagde Ordføreren for Pjalteproletariatet. »Vil du med, vi har lige Brug for en Trediemand?«

»Det kan jeg ikke,« svarede jeg hastigt og rystede afværgende paa Hovedet for at understrege Alvoren i mine Ord. »Jeg har travlt og skal skynde mig hjem.«

»Gu' ska' du ej,« sagde Drengen. »Man ka' sgu' se, at du ikke ska' skynde dig med den Sneglefart, du sætter op, det er sgu' L-ø-g-n, hvad du staar og siger. Kom nu med.«

»Nej, jeg kan ikke,« svarede jeg.

»Hvoffor ikke?«

»Fordi jeg ikke maa,« sagde jeg og følte mig aandeligt trængt op i en Krog.

»Hvoffor maa du ikke det?« trængte Drengen mistænksomt yderligere ind paa mig. »Hvoffor maa du ikke lege med os?«

»Fordi jeg kommer fra et bedre Hjem!« tvang Desperationen ud af mig.

Der kom haanlige og truende Miner frem hos de to Drenge. Vi var efterhaanden blevet omgivet af en lille Hob af deres Klassefæller, som interesseret havde fulgt Diskussionen og nu gav deres Mening til Kende ved en højst ubehagelig, ildevarslende Knurren.

Ved en hurtig, uventet Manøvre lykkedes det mig at smutte gennem de fjendtlige Linjer, og jeg opgav min tidligere værdige Gangart til Fordel for en mere formaalstjenlig Ilmarch over Boulevarden, hvor mit Hjem laa lige paa den modsatte Side. Mine Fjender fulgte hujende efter, og jeg satte Farten yderligere op. Lige inden jeg naaede Ejendommens Port, ramte en snavset Bold mig i Nakken med et Knald og afsatte en stor, sort Plamage paa min pyntelige, hvide Flip. Med et indvendigt Gys huskede jeg pludseligt, hvad vi fornylig havde lært i Historietimerne om den store, franske Revolution, hvor Pøblen huggede Hovederne af pæne Mennesker fra bedre Hjem. For at undgaa at stifte nærmere Bekendtskab med Guillotinen tog jeg det sidste Stykke Vej til den skærmende Port i et Par desperate Spring. Afskrækket ved Synet af Skrædderen fra Stuebutikken, der stod hernede og trak lidt frisk Luft sammen med sin Bokser, som straks be-

gyndte at knurre faretruende, da den vejrede Fjender i Nærheden, vovede Sansculotternes blodtørstige Skare ikke at fortsætte Forfølgelsen ind i Porten, men den tog dramatisk Opstilling udenfor paa Fortovet. Og mens jeg hastede hen mod Trappegangen, hørte jeg den istemme en Slags Revolutionens Slagsang:

»Æh-bæh, æh-bæh!
I denne Port
bor en bedre Lort!«

Onkel Quintus skaffer mig Fremtidsforbindelser

Dersom man en Dag havde faaet det Karnevalsindfald, at iføre Onkel *Quintus*, Mors en Del Aar yngre Broder, en lang, brunlig Figurfrakke af Snit ca. Anno 1840, udstyre ham med et Par høje »Fadermordere« og Halstørklæde af samme Aargang, presse hans fyldige Mave og Ben ind i et Par snævre, ternede Permissioner med Fodstropper, og sluttelig havde anbragt en altmodisch, høj Hat - helst let paa skraa - paa hans store, kuglerunde Hovede, for derefter i denne Udstaffering at sende ham ned ad Strøget - saa er der ingen Tvivl om, at enhver Læser af Charles Dickens ved dette Syn ville have svoret paa, at det var selveste Mr. Wilkins Micawber - hin udødelige Skabning af Mesterens Fantasi - som kom vandrende ham i Møde efter midlertidig at have absenteret sig fra sit faste Stade paa Siderne af »David Copperfield«, for til Afveksling at foretage en lille Spadseretur langs Gaderne i vort eget København.

Endog uden denne Forklædning var Ligheden bemærkelsesværdig. Thi selv om Onkel Quintus til daglig bar almindelig, københavnsk Paaklædning og gik med Lorgnetter i en bred, sort Snor, mens Mr. Micawber foretrak

victoriansk Klædebon og betragtede Verden gennem et Seglas paa Stang, og selv om Onkel Quintus gav sine Tanker og Følelser Udtryk paa Højkøbenhavnsk, mens Mr. Micawber udtrykte sig paa *sit* og sin ligesaa udødelige Landsmand Shakespeares Modersmaal, saa kunde man til Tider fristes til den Tanke, at Onkel Quintus egentlig skulde have været en Tvillingebroder til Mr. Micawber, men ved et af Naturens mange, ekcentriske Luner først var sluppet ud af Moders Liv flere Generationer senere og nu spankulerede rundt som et forsinket Spejlbillede af sin Forgænger. Ikke mindst slog det En, naar man saa ham bevæge sig ned ad Strøget med sin pompøstværdige og dog samtidig let fjedrende Gangart, Skikkelsen velvoksen og statelig, med højt løftet Hovede mellem de flot tilbagetrukne Skuldre, fremskudt, næsten svulmende Brystkasse, og den højre Arm næsten ustandseligt, med vidtfavnende Sving, førende Hatten ud i vennesæle Hilsner til højre og venstre. Og under denne Vandring blev Hovedet stadig drejet i alle Retninger, mens de let udspilede Næsebor vibrerede - som for at vejre eventuelle nye Ofre for Hattesvinget.

»Quintus ligner altid en vælig Hingst med fnysende Næsebor, naar han kommer promenerende ned ad Strøget, han mangler bare Haledusken,« sagde Mor ofte med sin særprægede Sans for barokke Synsbilleder - og sandelig, om der ikke ogsaa her var en Lighed.

Lad mig for Fuldstændighedens Skyld tilføje, at ogsaa nogle - endog særdeles udprægede - Lighedspunkter af økonomisk og aandelig Art gjorde sig gældende mellem salig Micawber og hans københavnske Efternøler. Ligesom sin navnkundige Forgænger var Onkel Quintus gennem mange og lange Aar konstant i »Vanskeligheder« og

kunde mønstre en anseelig Hær af Kreditorer, og ligesom denne ventede han stadigt - indtil ogsaa han ved Skæbnens Gunst i en meget moden Alder kom paa sin rette Hylde - paa, at »noget skulde vise sig«. Dette forblev iøvrigt Livet igennem hans faste Trøstetale til alle andre, naar *de* var i Bekneb eller rent ud stod uden Beskæftigelse eller andre Indtægtsmuligheder, - ofte ledsaget af en protegerende Bemærkning om, at han en af de nærmeste Dage vilde søge at forelægge det beklagelige Tilfælde for et eller andet prominent og indflydelsesrigt Medlem af sin store Bekendtskabskreds. Hvorefter Onkel Quintus fjedrede videre med vibrerende Næsebor, huldsaligt hilsende til alle Sider - uden at den øvrige Verden nogensinde erfarede Resultatet af disse bebudede Konferencer.

Hvad der i min Barndom forlenede Onkel Quintus med et betagende Skær af Mystik og Æventyr i mine Øjne, var at han som ganske ung Mand havde været langt borte i et frygtelig fjernt Land, som det tog næsten et halvt Aar at sejle til, og som hed Australien.

Sammenhængen er den, at i Perioden fra ca. Begyndelsen af Halvfjerdserne til op omkring Aarhundredskiftet havde Danmark oparbejdet en ganske betydelig Eksport til forskellige oversøiske Markeder, hvor vi efterhaanden afsatte en stor Del af vor Hjemmeavl af *Sorte Faar*. Naar unge Mennesker fra saakaldte bedre Hjem ikke artede sig efter Ønske, eller der ligefrem var Fare for at de ved de straffende Myndigheders Assistance vilde sætte lidt Pletter paa Familjenavnet, som man endnu i hin Tid rugede over som en Ædelsten, der for evigt maatte bevares ren og straalende, saa man sig hurtigst muligt om efter et Pudsemiddel. Og efter et forudgaaende, højtideligt Familjeraad - denne Institution udgjorde en fast Bestanddel af

Datidens Slægtsliv - blev Faaret hyppigt befordret af Sted til den »Nye Verden«, som man endnu benævnede Landene hinsides Atlanten og Stillehavet, med Rejsen til Eksilet forudbetalt - dersom denne ikke kunde sikres paa billigere Vilkaar - og forsynet med et i Forhold til Familjens økonomiske Evne kontant Beløb til at klare de første Maaneders Tilværelse »derovre«. En Gang imellem medfulgte der ogsaa en Introduktionsskrivelse til en eller anden Forbindelse hinsides de store Oceaner. Nogle af de eksporterede gik selvfølgelig til Bunds, men mange, som inderst inde havde Evnerne, tog sig sammen Ansigt til Ansigt med Livets Alvor og arbejdede sig frem til gode, ansete Positioner i en Tid, hvor Kampen for Tilværelsen og den desperate Konkurrence endnu ikke var naaet op paa vore Dages aandeløse Tempo. Og ikke saa faa vendte efter en Aarrækkes ihærdige Indsats hjem til Danevang efter vel overstaaet Kur i det fremmede - modtaget af Familjens nu stolte og triumferende Frydeskrig: »Sagde vi det ikke nok, at der var Krummer i ham!« - og med en pæn sammensparet (eller sammensnydt) Kapital, som satte dem i Stand til at grundlægge en Virksomhed paa hjemlig Grund, samt hyldet i Bladnotitser som »vor hjemvendte, fremragende Landsmand«. Og endelig var der nogle, som før eller senere satte Kursen hjem igen uden at nogen nævneværdig Ændring var at spore.

Onkel Quintus havde allerede i sin meget tidlige Ungdom sat stor Pris paa Livet og dets Goder. Han var kun lidt over 16 Aar, og begge hans Forældre kort forinden døde, da Overtjeneren paa en lille Café i Nabolaget en aarle Morgen mødte op i Hjemmet og præsenterede hans tre ældre, bestyrtede Søstre - den fjerde og ældste var al-

lerede gift og hjemfaren - for en omfangsrig Regning paa Leje af Billardet samt en imponerende Række diverse Genstande, nydt i Forbindelse med det ædle Spil. Tilmed nydt paa Tider, hvor man troede den unge Broder fastskruet til en Kontorstol i det Firma, hvor han var anbragt som Lærling, men hvorfra han efter en i al Stilhed indgaaet Overenskomst havde fjernet sig, da det gik op for ham, at det ganske underordnede og uinteressante Arbejde her beslaglagde altfor megen af den kostbare Tid, som burde helliges det samfundsmæssigt langt betydningsfuldere Billard. Nogle yderligere Eskapader - alle med det uegenyttige Formaal, at stimulere og støtte det københavnske Café- og Varietéliv Døgnet rundt - medførte, at det traditionelle Familjeraad omsider traadte sammen under Forsæde af den ældre, gifte Søster og dennes Mand. Gennem en Forbindelse i Søfartskredse opnaaede man den Ordning, at det muntre, københavnske Nattelivs ungdommelige Mæcen fik gratis Rejse til Sidney med et Sejlskib imod at gaa lidt til Haande om Bord. Det var, hvad man i den Tids maritime Sprog kaldte, at »sejle foran Masten«. Naar Mor, som allerede fra min tidlige Barndom elskede at give mig Skildringer fra Familjekrøniken, fortalte mig herom, saa jeg altid i min barnlige Fantasi store, tykke Onkel Quintus, iført samme Dragt, som smaa Drenge gik klædt i, stribet Kadetbluse og Matroshue med forgyldte Bogstaver paa Baandet, siddende paa en lille Skammel lige foran Masten og forsvarligt fastsurret til denne.

Onkel Quintus's Virke som australsk Pionér blev, saa vidt jeg altid har forstaaet Mors Beretninger, (selv var han stedse yderst tavs paa dette ømme Punkt) af meget kort Varighed. Da han havde tilbragt en Uges Tid eller saa

med sagkyndige Undersøgelser af Forlystelseslivet i Sidney og til sin patriotiske Tilfredsstillelse fundet, at dette overhovedet ikke taalte Sammenligning med det københavnske, og i de faa ledige Stunder, dette Studium levnede ham, forgæves havde set sig om efter en eller anden Beskæftigelse, søgte han Raad og Daad hos den danske Konsul. Her fik han den nedslaaende Besked, at det i Øjeblikket var meget vanskeligt at skaffe Arbejde til Indvandrerer, naar de ikke var faglærte Arbejdere eller Landmænd, og tilmed var Guldminedriften, der faa Aar forinden havde lokket Tusinder af Guldsøgere til Australien, inde i en Stilstandsperiode. Selv e Job som Billardmarkør - det eneste Omraade, hvor Onkel Quintus kunde rose sig af virkelig faglig Indsigt - var ikke til at opdrive, og den blotte Tanke om ham som Faareavler vilde have faaet selv den barskeste Alvorsmand til at trække paa Smilebaandet.

Konsulen tog eftertænksomt sin Besøgende i Øjensyn. Onkel Quintus var endnu kun omkring de nitten Aar, men han var en smuk, ung, høj og kraftigt bygget Mand, bredskuldret, tilsyneladende muskuløs og rødmosset, trods det anstrengende københavnske Natteliv, der krævede en god Fysik. Da Konsulen havde grundet lidt, fik han en lys Idé.

»De er jo en stor, flot og stærk ung Fyr at se paa,« sagde han. »Var det ikke noget for Dem at blive professionel Bokser, der er forholdsvis pæne Penge at tjene i den Profession, og der kunde jeg maaske skaffe Dem en fin Chance. Jeg har tilfældigvis en god Bekendt, som er Boksekamp-Promotor og derfor altid er paa Udkik efter store, stærke Tampe af Deres Type.«

Onkel Quintus spjættede svagt ved at blive tituleret

»Tamp«, men den anden bemærkede det overhovedet ikke i Begejstringen over sin straalende, konsulære Idé og fortsatte henrykt: »Jeg kan tage Dem med over til ham med det samme, saa kan han prøve, hvad han kan faa ud af Dem. Det haster jo med at komme i Gang med noget, unge Mand, ikke sandt!«

Det gibbede - endda stærkt - inden i Onkel Quintus, der hidtil aldrig havde været med til at uddele andre Stød end dem med Køen mod Ballen paa det grønne Klæde. Han var afgjort ingen Kriger af Temperament eller Sindelag, skønt han faktisk var bomstærk i sine yngre Dage og endda et godt Stykke op i Aarene, og tillige i Besiddelse af et Jernhelbred, som saa mange Mænd af hans Generation. Men for ikke at støde den velvillige Konsul for Hovedet lod han sig spagfærdigt føre af Sted til Gladiatorernes Tilholdssted, bleg og med Rædslens Svedperler paa Panden.

Hos Promotoren afførte han sig med en indvendig Gysen sit Tøj, indtil han stod blottet til Skindet, lod sig beføle og knibe i og daske for og bag, som om han havde været en Hest paa Hjallerup Marked, for sluttelig at blive stillet op til en Prøverunde mod et stort, knoklet Medlem af Promotorens »Stald«. Det første, dundrende Stød, som Modstanderen uventet hurtigt langede ud, sendte Onkel Quintus bum! i Gulvet. Det næste, der ramte ham omgaaende efter at han halvt bevidstløs og møjsommeligt, under opmuntrende Tilraab fra Promotoren og Konsulen, om bare at bevare Smilet og gaa paa med Humør, var kravlet paa Benene igen, var af endnu voldsommere og tilsyneladende fjerntrækkende Virkning - for Onkel Quintus kom egentlig ikke til nogenlunde klar Bevidsthed igen, før han en skønne Morgen - i Lig-

hed med den gamle, hvidhaare e Matros i Chr. Winthers Digt - steg i Land paa Københavns Toldbod. Hele Landflygtigheden - gik det senere op for mig - kan næppe have varet stort længere end den Tid, det tog at sejle fra København til Sidney og tilbage igen - for Tilbagerejsens Vedkommende øjensynligt fjernstyret af det gevaldige Knockout.

Min ældste Moster, Julie, der boede i Prinsessegade paa Christianshavn, hvor hendes Mand ejede et større Brændevinsbrænderi med Kohold og alt andet til dette Fag hørende, var en Besvimelse nær, da hun en Times Tid efter Skibets Ankomst netop var paa Vej ind til Byen over Knippelsbro og troede at se et Genfærd, der imidlertid ved nærmere Eftersyn viste sig at være hendes i Kødet hjemvendte Broder Quintus, som straks havde sat Kursen ud mod hendes Hjem og hilste paa hende med en Mine, som om han kun havde været fraværende fra sin Fødeby et Par Timers Tid.

Der var vist egentlig ikke en ond Blodsdraabe i Onkel Quintus, det er der sjældent i Mennesker, hvis Karakter udmærker sig ved Leddeløshed. Gennem hele min Barndom og min tidlige Ungdom stod han altid for mig og Familjens andre Børn og Unge som den store, tykke, stærke, men saa fredsommelige og *rare* Onkel Quintus, i hvis Hjem vi elskede at komme. Ikke - ved nærmere Eftertanke - fordi han egentlig nogensinde paa direkte og positiv Maade, i Ord eller i Gerning, demonstrerede denne Rarhed, der skabte hans enorme Popularitet. Nej, ærligt talt, jo mere jeg tænker over det - ikke om jeg saa vred hver eneste Hjernecelle tom for Erindringer, ville jeg i Dag kunne fremtrylle et eneste Eksempel herpaa. Men han *virkede* rar ved sin fuldkomne Passivitet - som

dog forsvandt ved et veldækket Bord - og saa ved sin Størrelse og sine mange Kræfter. Det virker nemligt forunderligt betryggende og tillidsvækkende paa Børn og vinder deres Hjerter, naar de opdager, at en stor, massiv, voksen Mand, der i deres Øjne antager Dimensioner som en Elefant, ikke anvender sin Størrelse og Vægt til at trampe dem ned, men i tavs Fredsommelighed - ligesom sin Kollega i Zoologisk Have - eller maaske af ren Ligegyldighed, fordi han overhovedet ikke bemærker Smaakravlet, der kryber paa ham, lader et Par Stykker af dem klynge sig til hans strakte Arm, for at prøve, hvor længe han kan holde dem oppe i denne Stilling, eller tolererer at de arrangerer andre Prøver paa hans Bæreevne. Desuden, om i fattige Kaar eller gode, var han altid gæstfri, ogsaa dette lægger Børn snart Mærke til - selv om det mange Aar senere er gaaet op for mig, at baade hans første og hans anden Hustru begge kunde tage mere end deres rigelige Del af Æren herfor.

Og saa var den virkelige Sandhed den, at han under sine tilsyneladende uigennemtrængelige Lag af Rarhed og Godmodighed - jeg opdagede senere hen i Livet, at ogsaa disse kunde have deres tynde Steder - inderst inde var en Kæmpeegoist. Ikke med den onde, haarde og smaalige Sjæls kolde, beregnede Egoisme eller med den Havesyges begærlige, griske Egoisme, men med det ubekymrede, uerfarne Barns hele tankeløse Egoisme. For Tankeløsheden og, frem for alt, Letsindigheden var Vandmærket i hans Karakter alle Dage. Vi Børn kunde under vor Opvækst simpelthen ikke undgaa at høre derom ved de talrige Lejligheder, hvor nye underfulde og indviklede Problemer, skabt af Onkel Quintus, med paafølgende Sindsbevægelser for hans Søskende, som trods alle Fataliteter ogsaa el-

skede ham højt, blev drøftet under megen Hovedrysten og mange Veraab uden at man tænkte paa, at vi muligvis var indenfor Hørevidde. Det var ikke fordi vi altid var i Stand til at opfatte Arten af disse sindsoprivende Problemer, men *Omkvædet* satte sig efterhaanden fast i os - og hvem kender ikke disse monotone, karakteriserende Omkvæd, der Livet igennem følger visse Mennesker som deres Skygge - det lød saaledes: »Det er hans sædvanlige Letsindighed og Tankeløshed, Gud, hvor det ligner ham! Quintus bliver aldrig anderledes!« Og Omkvædet svarede i dette Tilfælde nøje til Virkeligheden.

Men, naar jeg lige har skrevet, at hans Søskende, trods alle de Sindsbevægelser, han skaffede dem paa Halsen, stadigt elskede ham højt, saa svarer ogsaa dette til Virkeligheden. For trods alle Jordskælv, som fik Jorden til at gynge under deres Fødder, trods alle »glimrende« Projekter, der gik nedenom og hjem af alle mulige og umulige Aarsager, trods det snart jamrende, snart truende Kor af Kreditorer, trods alle Henvendelser, snart i hjerteknust Hulken, snart i Tragediennestil, fra allehaande »Damer«, som han - efter, hvad de paastod - koldblodigt havde vendt Ryggen »bagefter«, men hvis Ryg han som Regel havde gjort klogest i at nøjes med koldblodigt at beskue paa sikker Afstand - saa var og blev han i sine ældre Søstres Øjne stadigt »den inderst inde store, skikkelige, rare, tossegode Broder Quintus«. Selv i en fremskreden Alder, da han længst havde passeret de Fyrre, betragtede de hengivne Søstre ham som en Kæmpebaby, der egentlig altid burde have en Formynder ved sin Side, for ikke at blive udnyttet og bedraget af alle de træske Mennesker af begge Køn, der formodedes, til Stadighed at ligge paa Lur efter ham.

Onkel Quintus's Bekendtskabs- og Vennekreds var enorm. Det var utroligt, hvad man mødte af vidt forskelligartede Mennesker i de smaa, beskedne Stuer i hans mange forskellige Lejligheder, for som mange af den Tids Københavnere havde han en Mani for stadig at flytte. I hans yngre Dage var det navnlig Venner fra Skuespiller- og Kunstnerkredse, thi Scenens og Tribunens Børn - til hans mange fallerede Foretagender hørte ogsaa et kortlivet Teaterblad - og ikke mindst den lettere Forstadstribunes lige saa lette Døtre, havde i ham en stor Beundrer og Tilbeder. Men hertil blev i Aarenes Løb føjet en uoverskuelig Række Venskaber og Forbindelser, ikke mindst i Haandværker- og Restauratørkredse. Hans Jernfysik tillod ham, bogstaveligt talt, lige indtil Oldingealderen at gaa paa blandede Vikinge- og Dionysustogter, der kunde vare flere Døgn i eet Stræk. Hans første Hustru - et elskeligt, taalmodigt, flittigt og opofrende Menneske, født i meget beskedne Miljøforhold, men med den gode Karakters Adelsmærke, som vandt hele Familjens varmeste Følelser og Respekt - sad ofte disse lange Døgn igennem i urolig Venten, Telefonen havde den Gang endnu kun vundet Indpas i meget faa og pengestærke Hjem. Og mens hendes letsindige og tankeløse Ægtefælle som en anden Naturens muntre Søn dyrkede Livet i Københavns Forlystelsesverden, sled hun Dag og Nat, ustandseligt hostende under Brystsygens ubarmhjertige, pinefulde Greb, med Arbejdet paa sin lille, private Systue i Hjemmet, for at bidrage til dets Opretholdelse og holde de værste Kreditorer fra Døren. Hun døde efter femten Aars Ægteskab, der formede sig som en heroisk Kamp, og den Dag i Dag ærer vi faa overlevende hendes Minde.

Hustru Nummer to, der næsten omgaaende indtog den

ledige Plads, var lykkeligere stillet. For det første havde Telefonen i de forløbne Aar efterhaanden gennemført sin Erobring af Københavnernes Hjem, derunder Onkel Quintus's, og nu lød det derfor regelmæssigt med tre-fire Timers Mellemrum under Togterne i Hørerøret: »Er det dig, Puttehøne? Ja vist er det mig, det er Quintus, Puttehøne. Jeg sidder lige her med X. og Y. - vi havde noget vigtigt at tale om, men jeg er hjemme om mindre end en Times Tid.« Eller til Afveksling: ». . . . . dig Puttehøne? Ja, det er Quintus. Tænk, sidder du oppe endnu . . . ja, jeg traf den og den, netop som jeg skulde til at bryde op, og saa kunde vi lige saa godt ordne den Sag, da vi nu tilfældigvis var sammen. Men nu er vi lige inde for at tage et romersk Bad paa Hjemvejen, saa du har mig i Løbet af en Times Tid . . . Farvel, Puttehøne, skynd dig dog i Seng, Klokken er jo næsten 6 Morgen, du er en skrækkelig Natteravn!«

For det andet var Onkel Quintus nu, da han var henved de Halvtreds, omsider ved at komme økonomisk i Havn. Gennem et tilfældigt Bekendtskab var han kommen ind i Forsikringsfaget, og her røbede han uventet fortrinlige Egenskaber som Akvisitør. Sandsynligvis skyldtes det hans altid slebne og værdige Fremtræden, der end ikke svigtede ham under Konsumeringen af utrolige Kvanta Drikkevarer, hans fremragende Evne til altid med et Udtryk af dyb og inderlig Overbevisning at erklære: »Ja vist . . . De har Ret . . . fuldkommen Ret, det ved Gud, De har,« naar man appellerede til hans Retssans (og Modparten ikke var til Stede) - og yderligere, og ikke mindst, hans ufattelige Kapacitet ved et Bord, der bugnede under alt, hvad man den Gang kunde præstere af smaa og store, kolde og varme Retter, Sildeanretninger, Kæmpebøffer,

Rejer, Hummer m. m. plus Strømme af isafkølet Snaps, Pilsnere, Kaffe med Cognac og svensk Punch o. s. v. Disse Fortrin vandt ham i Aarenes Løb en betydelig Kundekreds. Endeløse i Antal var de Frokoster, som han »lige skulde hen til et Par Timers Tid«, og hvorfra han vendte hjem længe efter at næste Dag var gryet.

Hustru Nummer to havde han iøvrigt ogsaa hentet fra et udpræget jævnt Lag, men denne lille, tidligere Sanglærke fra Forstadspavillonen viste sig ligesom Forgængerinden i Besiddelse af et udholdende og taalmodigt Sindelag, saaledes at hun kunde følge Traditionen i Hjemmet og overtage de lange Døgnvagter. Og ogsaa hun lagde adskillige tiltalende Karakteregenskaber for Dagen - han havde sandeligt ufortjent ægteskabeligt Held med sig, den gode Onkel Quintus.

— — —

Aldrig skal jeg glemme en Oplevelse fra min Barndom, der stiller ham i typisk Relief:

Far døde, da jeg kun var omkring syv Aar gammel. Det var i August og umiddelbart inden det nye Skoleaar skulde begynde, men Mor syntes, at jeg skulde blive hjemme fra Skolen et Par Uger. Jeg kom imidlertid til at føle mig meget tilovers i den Tid, for Mor var ikke blot meget nedbøjet over Tabet af Far, men blev yderligere stillet overfor en Række meget vigtige økonomiske Problemer, der beslaglagde megen Tid. Og Moster Terese matte derfor tage ekstraordinær Del i Husførelsen og samtidigt næsten helt overtage Pasningen af min lille, endnu kun et Aar gamle Søster. Jeg var en temmelig lebendig Dreng, saa jeg var efterhaanden nærmest kun til Besvær, foruden at jeg kedede mig frygteligt. En af disse Dage kom Onkel Quintus op paa et lille Besøg, og med

en Mine, som den, der befrier et undertrykt Folk fra Aaget, tilbød han at tage mig lidt ud med sig.

»Jeg er lige paa Vej hen til en god Ven af mig,« forklarede han med stolt vibrerende Næsebor. »En meget dygtig og anset Mand indenfor Forretningsverdenen. Aage kan følge mig op til ham, det kan aldrig skade, at han stifter Bekendtskab med nogle af disse Mænd.«

Mor bemærkede noget om, at jeg kun var cirka de syv Aar gammel og derfor nok noget for ung til allerede at stifte Bekendtskaber indenfor Forretningsverdenen. Sandsynligvis har det Udbytte, Onkel Quintus hidtil selv havde haft af disse Bekendtskaber, endnu ikke paa dette Tidspunkt imponeret hende og den øvrige Slægt nævneværdigt. Onkel Quintus fastholdt imidlertid *sin* Opfattelse af den gavnlige Side af Sagen:

»Kæreste Vilhelmine,« sagde han og spilede Brystkassen en ekstra Omgang ud, »det kan kun være til Drengens Fordel, at han saa tidligt som muligt træffer dygtige og indflydelsesrige Mænd indenfor Næringslivet, saa at han paa den Maade kan sikre sig nogle gode og nyttige Forbindelse til en Gang ud i Fremtiden. Den paagældende og jeg skal blot kortelig drøfte et Forretningsspørgsmaal, saa jeg er her igen med Aage paa mindre end en Time - aldeles bestemt paa mindre end en Time.«

Nu kunde Moster Terese ikke styre sin Tunge længere - noget ikke usædvanligt. Hun nærede lige saa ømme Følelser for Onkel Quintus, som de andre Søstre, men kunde til Tider se sig meget gal paa ham.

»Hvorfor har du saa ikke selv forlængst sikret dig nogle af disse fremragende Forbindelser?« snerrede hun. »Men du gemmer dem maaske til Brug en Gang meget

langt ud i Fremtiden, saa kan din stakkels Anina imens sidde og sy sig fordærvet derhjemme!«

Onkel Quintus lod som om han overhovedet ikke havde hørt Moster Tereses bidske Bemærkninger, han anlagde blot en endnu værdigere Mine.

»Udmærket, lille Aage,« erklærede han i en afgjort og pompøs Tone, »du følger med Onkel her, saa skal vi hen og besøge en meget fin Mand.«

»Ha -« hvæsede Moster Terese dirrende af Haan til Mor, »en meget fin *Natteravn!* Formodentlig en af disse modbydelige Sviregaster og Libertinere, som evig og altid lokker Fjolset der med ud om Natten. Du skal se, Drengen bliver saamænd nok en Gang i Morgen fundet glemt i en eller anden Kælderbeværtning!«

Efter endnu en højtidelig Forsikring om, at være tilbage med mig paa mindre end en Time, skred Onkel Quintus i al sin Værdighed, og stadig døv overfor Moster Tereses Udgydelser, ud af Hjemmet med mig ved Haanden. Den fremragende, indflydelsesrige Forretningsmand, min fjerne Fremtids eventuelle Protektor, havde Kontor i Nærheden af Nikolaj Plads. Den mægtige Mand maa have været yderst beskeden og uvillig til at glimre udadtil med sin Storhed, for jeg husker tydeligt, at Husets meget forfaldne og triste Ydre skuffede mig, der havde ventet at se en paladslignende Bygning. Jeg husker - af særdeles gode Grunde - ogsaa, at der i Stuen laa en lille Café med et stort Skilt, der forkyndte, at her var prima Billarder. Handelsfyrstens egne Kontorer bar ogsaa Vidnesbyrd om hans Hang til selvudslettende Beskedenhed, for de to smaa Humre virkede usandsynligt snuskede og lurvede. I »Forkontoret« sad ved en gammel, dobbelt Skrivepult en tilsyneladende meget gammel, hvidskægget, ikke særlig

renvasket Mand bøjet over nogle Papirer. Paa den anden Side af Pulten sad en ganske ung Fyr, øjensynligt endnu i Lærlingealderen, men heller ikke ligefrem renskuret af Udseende. Jo, oplyste de i Kor paa Onkels Forespørgsel, »*Chefen*« var derinde.

Ved Onkel Quintus's Haand blev jeg ført ind i det Allerhelligste - lige saa snusket og lurvet som »Forkontoret« - og stedt for hans formaaende Ven, en stor, ølmavet Basse, fra hvis glatfriserede, rødlige Haar og omhyggeligt viksede Overskæg der udstrømmede en bedøvende Duft af Pomade og Skægbalsam. En mægtig, lasket Luffe blev nedladende rakt ud mod mig, der ærbødigt bukkende blev introduceret af Onkel Quintus i hans mest pompøse Stil.

»Her ser De en lille faderløs Dreng - min Søstersøn, der lige har mistet sin Far,« forkyndte Onkel Quintus i smukke, fyldige Brysttoner, som ingen *pére noble* kunde have gjort det bedre paa Folketeatrets eller Casinos Scene. »Det vil nu blive en af mine fremtidige Pligter, at tage mig af ham og sørge for at bane Vej for hans Fremtid.«

»En tidlig Alder at blive faderløs i,« sagde min vordende merkantile Støtte og bøjede sig kondolerende ned over mig og indhyllede mig i Skyer af Frisørdufte.

Jeg bestræbte mig af bedste Evne paa at se saa faderløs ud som muligt, for at tilpasse mig til Situationen, idet jeg fra Erindringens Skatkammer ilsomt hentede nogle Forbilleder frem - Omslagstegninger og Illustrationer til nogle af mine Børnebøger, hvori der forekom fader- eller moderløse, i Armod og Ensomhed efterladte Børn, samt lignende vemodige Tegninger fra »Familje Journalen« - som jeg ansaa for egnede Mønstre. Jeg følte med indre Tilfredshed, at jeg vist illuderede fortræffeligt i Rollen, mens jeg stod stiv og ubevægelig, som forstenet i tavs, men

hjerteskærende Sorg, og lod den fede Herre klappe mig medfølende paa Hovedet.

Efter med uforandret Venlighed at have givet Udtryk for de Voksnes sædvanlige, velmenende, tomme og idiotiske Haab om, at jeg vilde arte mig vel og i Bevidsthed om, at jeg nu var min stakkels Mors eneste Støtte, vokse op til at blive en flittig, hæderlig og dygtig Mand, vendte han sig om mod Onkel Quintus - intet Ord om den fremtidige Forbindelse mellem os var endnu kommen over hans Læber.

»Selvom De har den lille Mand her med, kan der vel nok blive Tid til et Par Stød?« foreslog han.

»Hvis vi skynder os,« svarede Onkel Quintus, »jeg har nemlig lovet min Søster, at han skulde være hjemme igen i Løbet af en lille Times Tid.« Og der var mandig og fast Beslutsomhed i hans Røst.

»Det kan vi naa med Lethed, hvis vi ikke fumler for meget,« erklærede Handelshusets Chef. »Men det er vist ikke noget, at tage den lille Fyr med derned. Nu skal du se, min lille Ven, du kan sætte dig ud og vente i det andet Kontor hos de to rare Herrer. Du skal faa nogle fine Billedblade at kikke i, og saa skal jeg sende en rigtig rød Sodavand op til dig - hvad siger du til det? Din Onkel og jeg er her igen paa et Øjeblik.«

De tvende Herrer forsvandt, efter at Onkel Quintus til Beroligelse og Opmuntring for mig endnu en Gang med dyb og overbevisende Stemmeføring havde forsikret, at han nok *som sædvanlig* skulde holde Ord og sørge for at bringe mig hjem inden Timen var gaaet. Han og den anden Herre skulde blot ordne en Sag i en Haandevending. Jeg blev anbragt paa en faldefærdig Stol i det forreste Kontor hos de to Kontorister, hvor jeg som Underhold-

ningsstof blev forsynet med et fedtet og ølplettet, gammelt Eksemplar af »Punch«, samt et Par Reklamehæfter med kolorerede Illustrationer. Den røde Sodavand holdt ogsaa sin Entré som bebudet, bragt op af en halvvoksen Fyr med et blegt, filipenset, ondskabsfuldt Fjæs og iført en slidt, sort Tjenerjakke og ditto Bukser, der klæbede saa tæt til Kroppen paa ham som et Pølseskind. »De er selvfølgelig ved deres sædvanlige Dont dernede,« sagde han haanligt til Kontorpersonalet og forsvandt.

Jeg fordybede mig i min Lekture, først »Punch«, hvis Billeder jeg fandt grinagtige, men hvis Indhold jeg ikke forstod meget af - hvilket ikke var nogen Skade. Da jeg derefter var naaet delvis gennem Reklamehæfterne, gjorde jeg en lille Pause og saa op fra Tryksagerne. Jeg syntes, at det allerede begyndte at mørkne lidt i den trange Gade udenfor Vinduerne, skønt det endnu maatte være tidligt paa Eftermiddagen, for Klokken havde været præcis 2, da vi gik hjemmefra, og mere end højst en Time skulde der jo ikke være forløbet efter Programmet. Jeg spurgte den gamle, hvidskæggede Bogholder, eller hvad han nu var, om, hvad Klokken var, og fik det Svar, at den var lidt over 4. Du milde Himmel, der var altsaa gaaet over to Timer, og Onkel Quintus havde garanteret for, at vi vilde være hjemme igen paa mindre end en Time. Bogholderen lagde Mærke til min forskrækkede Mine og sagde beroligende: »Du skal se, min lille Ven, de er her nok igen om et Øjeblik, men man kan jo ikke altid holde aldeles præcis Rede paa Minutterne.«

At spørge om, hvor de var henne, faldt mig overhovedet ikke ind, for dels har jeg af Naturen altid været praktisk talt blottet for enhver Form for Nysgerrighed, dels havde jeg hjemme altid faaet indskærpet, at Nysger-

righed var en meget ufin Vane. Saa jeg gav mig foreløbigt igen i Gang med at kikke i Reklamehæfterne, men indvendig ikke saa lidt urolig og benovet, for Mor var ikke til at spøge med, naar man kom for sent hjem - men jeg dulgte min Uro under Tavshed. Og Tavshed rugede iøvrigt i det lille, skumle Kontor, hvor Bogholderen og Lærlingen ogsaa arbejdede i fuldkommen Tavshed. Kun fra Rummene nedenunder, hvor formentlig Caféen havde sine Lokaler, trængte med Mellemrum en rullende, klirrende Lyd og noget, der kunde ligne Raslen af Glas og Porcelæn, op til os.

Der gik næsten en halv Time til, hver Linje og hvert prangende Billede i Reklamehæfterne var udtømt indtil Marven, og jeg var paa Randen af Fortvivlelse. Jeg omgikkes saa smaat med desperate Planer om at stikke af, men dels var jeg ikke helt sikker paa, at kunde finde den rigtige Vej hjem paa egen Haand, for jeg var ikke kendt i dette Kvarter, dels holdt Respekten for Onkel Quintus mig tilbage. Ganske vist var det paa hans Ansvar, at Ekspeditionen havde fundet Sted - men jeg havde mine Erfaringer: De Voksne plejede ikke at knalde hinanden Lussinger ud, for slet ikke at tale om, at tærske løs med Spanskrøret, de gav bare hinanden en Sludder for en Sladder: »Gud, - er Klokken virkelig bleven saa mange, det forstaar jeg virkelig ikke. Jeg er sikker paa, at det ikke er ti Minutter siden, at jeg hørte den slaa 3 paa Helliggejst - var det 4, siger du? Det er ubegribeligt, mit Ur maa være gaaet i staa . . .« Men det gjaldt ikke for Børn. Nej, det blev bestemt ikke Onkel Quintus, der fik Kløene, det skulde nok, naar det kom til Stykket, paa en eller anden mærkelig Maade vise sig, at Skylden var *min* - den *faderløses!*

En middelaldrende Mand - lurvet og snusket, som alt, der havde med dette indflydelsesrige Firmas Indehaver at gøre - kom ind og spurgte efter Chefen, men fik den Besked, at han ventedes tilbage om lidt, det kunde sikkert kun vare et Kvarters Tid. Men Manden, der havde travlt og syntes lokalkendt, kunde ikke vente saa længe.

»Det er blot nogle faa Ord, jeg skal veksle med ham,« brummede han, »tror De ikke, at han som sædvanlig spiller Billard nede i Caféen, kan De ikke lige hente ham op et Øjeblik?«

Han fik under beklagende Hovedrysten den Besked, at Chefen, som ellers var flink nok, blev aldeles rasende, dersom nogen prøvede at forstyrre ham, naar han spillede Billard - og som et Slags advarende Memento lød i det samme op til os en særlig kraftig, rullende og klikkende Lyd, næsten som et fjernt Miniature-Tordenvejr.

»Ja, saa gaar jeg saagu igen, ikke Tale om at jeg vil spilde min Tid paa at staa her og vente paa den Hertug,« sagde Manden i indædt Raseri. »Jeg skal bare have mig en frisk Skraa forinden - saa kan han sgu' rende mig et vist Sted.«

Han halede en lille Metalæske op af en Vestelomme og aabnede den. En dejlig, sødlig Duft af Svesker trængte ud fra Æsken. Manden tog en underlig, lille, smal, sort Tingest ud af den; den vidunderlige, let krydret og sødlige Duft blev endnu stærkere. Han fiskede en Lommekniv frem, aabnede den, skar et lille Stykke af den sorte Tingest og stak det i Munden. Saa fik han Øje paa mig, der for en stakket Stund havde glemt min Elendighed, for interesseret at følge med det Ritual, der udspillede sig foran mig.

»Naa, der sidder nok ogsaa En og venter,« udbrød han

med et lille, godmodigt Smil ved Synet af min Mindreaarighed og nikkede medfølende, næsten kollegialt til mig, der, som fortryllet, med Blikket fulgte den lille Metalæske med det herligt duftende Indhold, som nu atter var ved at forsvinde i hans Vestelomme. »Javel, det er Skraaen her, som interesserer, det har du vel aldrig smagt endnu? Om det smager godt, ja det kan du gaa lige hjem til din Mor og bande paa. Vil du smage et lille Stykke - saa kom her, du.« Han skar en lille Skive af Skraaen og puttede den i Munden paa mig. »Men husk nu, ikke at tygge for meget paa den, men bare lade den ligge ganske stille inde i Kinden og lade Saften sive ind af sig selv. Farvel, saa er jeg gledet.«

Manden forsvandt. Jeg lukkede forsigtigt og prøvende Munden om Skraaen. Den smagte paa én Maade ganske rart, men Duften havde nu alligevel været mere lækker; der var ogsaa en ejendommelig, skarp Bismag, og man fik meget hurtigt en forfærdelig Bunke Spyt i Munden. Den gamle Bogholder og Lærlingen syntes at være falden i en Dvaletilstand paa hver sin Side af Skrivepulten, hvor de hang som et Par slumrende Flagermus, og havde øjensynligt overhovedet ikke bemærket min Samtale med Manden, der gav mig Skraaen. Et godt Minut sad jeg med den fastklemt inde i Kinden, saa fik jeg en inderlig Lyst til at spytte den ud, men fandt det umandigt. Jeg holdt tappert ud en lille Stund endnu, nu var der ikke mere noget, der duftede eller smagte sveskesødt, nej, Smagen blev gradvis afskyelig bitter, og Munden løb mere og mere fuld af Spyt. Der var noget, der sved i Halsen, jeg begyndte at hikke, ækle, voldsomme Hik, der gik som Stød gennem hele Kroppen. Dette vækkede de to Kontorfolk af deres Slummer, de rettede sig op og stirrede med

forvildede Blikke paa mig. Nu begyndte jeg ogsaa at svede - en væmmelig, iskold Sved, der først perlede frem paa Panden og derefter gradvis tog Resten af min medtagne Person i sit klamme Favntag.

»Jeg tror saagu', at Drengen er syg,« sagde den ældste af dem eftertænksomt. »Er du syg, min lille Ven, hvad er der i Vejen? Han er jo ligbleg.«

I det samme gav jeg et nyt mægtigt Hik fra mig - og slugte som Følge af denne Rystelse Skraaen, der sved helt ned i Maven, hvor den udgød Resten af sin djævelske Saft. Nogle Øjeblikke efter begyndte hele Kontoret at dreje rundt for Øjnene af mig i vanvittig Fart, faretruende Brækfornemmelser rystede mig fra Top til Taa, jeg drattede med et halvkvalt Jammerbrøl ned fra Stolen og havnede paa Gulvet, der straks legede Kastegynge med mig. Og mens jeg laa her - et gylpende, rystende, koldsvedende Offer for den usigeligste Elendighed - vendte Onkel Quintus og hans Ven endelig tilbage fra Billarddysten. Det blev senere opklaret, at der da var forløbet fire Timer siden han førte mig med sig fra mit Hjem under højtidelige Forsikringer om, at være tilbage med mig »paa mindre end en Time«.

Nogen helt klar Forestilling om, hvad der bagefter tildrog sig, kan jeg ikke paastaa at have, men nogle Enkeltheder erindrer jeg dog. Jeg mindes saaledes dunkelt nogle forbavsede og bekymrede Udbrud fra Onkel Quintus og Vennen. Der blev vist ogsaa rettet nogle Spørgsmaal til mig, for at faa oplyst Aarsagen til mit sørgelige Sammenbrud, men Mælet havde totalt svigtet mig, og kun uforstaaelige, gylpende Lyde udgik med Mellemrum fra min Mundhule. Jeg blev med et Snuptag halet op fra Gulvet og den Skammens Pøl, der efterhaanden omgav

mig, og plantet ned paa Stolen, der trods sin Affældighed omgaaende styrtede sig ud i en hvirvlende Kankan med mig, der fik mig til at stønne højt - med nye skrækkelige Eruptioner som Resultat. Der blev ført nogle hastige Forhandlinger mellem de Voksne, jeg opfattede kun nogle enkelte Brudstykker, noget om en Droske, og at det vilde blive for dyrt - (Ak, hvor mangen, lille Syngepige fra Alléenberg og andre Kunsttempler har Onkel Quintus ikke i Aarenes Løb befordret i Droske, uden at tænke paa Prisen!) - og sandsynligvis koste ekstra, hvis jeg udgød for meget af mit Indre over Plysset.

Saa maa Chefen have fremsat et Forslag, jeg slet ikke opfattede, men jeg hørte Onkel Quintus begejstret raabe: »Glimrende Idé - glimrende Idé!« Saa brølede Vennen et eller andet ud af en Dør, og lidt efter saa jeg en yngre Mandsperson i snavset Arbejdstøj, ditto Forklæde og Kasket, som hidkaldt af Brølene viste sig i Døraabningen og derefter fik en Ordre, som jeg heller ikke forstod.

»Ledsager De ikke deres lille Søstersøn hjem til hans Mor?« hørte jeg Vennen spørge Onkel.

»Nej, nej,« kom det hastigt fra Onkel Quintus. »Nej, jeg tror, det er bedst at vi ikke er for mange, det kan let gøre et uheldigt Indtryk. Vi maa undgaa alt, der kan virke foruroligende paa min Søster, hendes Nerver er meget daarlige for Tiden. Deres Lagerkarl kan vist meget bedre klare den Bagatel alene - jeg vilde kun være til Besvær.«

Et Par Sekunder efter slog Lagerkarlen en haandfast Klo i mig, løftede mig fra Stolen, kastede mig over sin ene Skulder - nøjagtigt som jeg saa »Ligbærerne« gøre det med de slagtede Svinekroppe, naar jeg om Morgenen passerede Nytorv paa Vej til Skolen - bar mig ad en meget

snæver Bagtrappe ned i Gaarden, læssede mig paa en ganske almindelig, gemen Trækkevogn og bugserede den ud gennem den næsten natsorte Port, hvorefter vi tiltraadte den gribende Hjemfærd. Trods min nu nærmest bevidstløse Tilstand ved Opbruddet har en bestemt Scene for bestandigt indristet sig i min Erindring. Onkel Quintus holdt sig principmæssigt saa vidt muligt paa Afstand fra alt, der havde med Sorg og Ulykke hos andre at gøre - det maa skyldes et af Tilværelsens uforklarlige Luner, at han var dukket op hos Mor den Dag - men han elskede mærkeligt nok at gaa til Begravelser. Muligvis fordi han bagefter følte en hemmelig Stolthed ved at se sit Navn nævnt i Avisernes Referater: »I det talrige Følge af kendte Københavnere saas blandt andre Assurandør Quintus . . . .« Sandsynligvis var det Vanens Magt, som uvilkaarligt gjorde sig gældende ved denne Lejlighed, for da jeg - kastet over Lagerkarlens Skulder som et andet Stykke Slagtekvæg - blev baaret ud af Kontoret, var noget af det sidste, der mødte mit nu næsten brustne Blik, Synet af Onkel Quintus med sin velpudsede, høje Hat i Haanden og det blottede Hoved ærbødigt bøjet - præcis som han de hundreder af Gange i sit Liv har vist en Ven eller Forretningsforbindelse den sidste Ære, naar dennes jordiske Støv blev baaret til Graven.

Liggende paa Trækvognen, hikkende, gylpende, følende mig Døden nær, blev jeg paa denne nedværdigende *lit de parade* forsmædeligt transporteret gennem Københavns Gader til Hjemmet paa Nørre Boulevard, hvor Mor, der i Forvejen var ude af sig selv over min lange Udebliven, rædselsslagen modtog sin Søn, der nu var gulgrøn i Ansigtet og i en tilsyneladende Tilstand af legem-

lig Opløsning, saa at hun ikke var klar over, om det skyldtes Pest, Gul Feber eller Asiatisk Kolera. Som i en fjern Drøm hørte jeg Moster Tereses sibyllinske Veraab og Fordømmelser over den utro Onkel Quintus, isprængt triumferende Henvisninger til hendes Forudsigelser, som var gaaet i Opfyldelse:

»Sagde jeg det ikke nok, sagde jeg det ikke nok! Advarede jeg ikke mod at betro Drengen til Quintus, den Udhaler, den bundupaalidelige Solderist og Spillefugl! En eller anden Skurk har selvfølgelig forgivet Barnet, mens den Laban Quintus lod ham sejle sin egen Sø, for selv at svire med sine Staldbrødre!«

Paa dette Tidspunkt brækkede jeg pludseligt selve corpus delicti - Skraaen - op, og Gaaden blev efterhaanden løst.

Men min indflydelsesrige Fremtidsforbindelse har jeg aldrig siden set. Jeg maatte klare Resten af Tilværelsen uden hans Støtte.

— — —

Onkel Quintus holdt ud med usvækket Livslyst og Fordøjelse til han nærmede sig de Firs. Jeg naaede selv at blive en Mand paa omkring de Halvtreds, inden han forlod denne Verden, og jeg fik saaledes rig Lejlighed til at følge ham paa nært Hold gennem en lang Aarrække.

Han segnede omsider, kort inden han skulle passere Firsaars Milepælen, og lukkede sine Øjne - ja, jeg tør i hans Tilfælde ikke anvende den gamle Cliché »mæt af Dage«, for jeg er fuldt overbevist om, at havde det staaet til ham selv, saa havde han været mere end villig til i utallige Aar endnu at nyde Tilværelsen og dens Goder. Et langt og festligt Liv havde han haft, indtil han - som

en af hans mange, hengivne Restauratørvenner med virkelig Bevægelse udtrykte sig - »gik ind til den sidste, lange Frokost«.

I København havde Onkel Quintus Rod, og han elskede sin Fødeby med hver eneste af sine Hjertestrenge, aldrig vilde han have kunnet trives noget andet Sted paa denne Jord.

En ægte Københavners Saga var slut.

Den velærværdige Pastor Timothy Jones

Dette er en ganske tør og nøgtern Beretning om en noget usædvanlig Oplevelse. Ganske vist ikke med store og verdensomvæltende Begivenheder til Baggrund, men alligevel af den Art, man forholdsvis sjældent kommer ud for i Dagliglivets Trummerum, og den drejer sig i hvert Fald om en temmelig betydelig Omvæltning i en saa nogenlunde lille, almindelig Mands Liv. Det er et sandfærdigt Referat fra den saakaldte graa Hverdag, under hvis tilsyneladende ensformige og ubevægelige Overflade det æventyrlige eller rent ud fantastiske, trods alt, skjuler sig langt tiere end man almindeligvis tror - og vel derfor altfor ofte afvises som usandsynligt af de mange, der sjokker deres træge Gang gennem Tilværelsen med Skyklapper for Øjnene.

Min gamle Ven og Klubkammerat, den hæderkronede Nestor for Lavet af danske Rejsejournalister - og Forfattere, Æresmedlem af »Adventurers Club of Denmark«, *Holger Rosenberg,* har ikke saa lidt Ret i sin ofte hævdede Paastand om, at Æventyret behøver man ikke nødvendigvis at rejse til fjerne Kyster for at opleve, det kan komme En i Møde selv under en tilfældig Spadseretur paa et saa hjemligt og stilfærdigt Sted som Dyrehaven.

Det, som jeg her skal fortælle om, hændte under min

grønne Ungdoms mangeaarige Ophold i London, i en Periode, hvor jeg fristede en yderst prekær Tilværelse som Journalist, dels ved lejlighedsvise Korrespondancer hjem til danske Aviser og Ugeblade, dels som Bidragyder i Ny og Næ til nogle af de mindre, engelske Magasiner, som den Gang endnu havde deres store Blomstringstid. For en Stund havde jeg flyttet min særdeles hyppigt skiftende Lejr til Hopefield Avenue, en af disse typiske, halvtriste, lurvet-gentile londonske Villaveje, der var beliggende i Kilburn, en ligesaa typisk londonsk, halvtrist og lurvet-gentil *suburb*, hvor endeløse Rækker af aldeles ens, mere eller mindre sammenbyggede Smaahuse klinede sig ængsteligt ind mod hinanden som forskræmte Faar under et optrækkende Uvejr.

Min arme Værtinde, Mrs. *Smith*, en venlig Enkefrue omkring midt i de Fyrre, maa have øst Midlerne til sin Eksistens fra en eller anden mystisk Kilde, thi af sine tre Pensionærer kunde hun bestemt ikke leve - jeg havde nær sagt: tværtimod. Den engelske Benævnelse »paying guests« virkede ærlig talt nærmest som en sørgmunter Parodi i dette Tilfælde, hvor den stakkels, godmodige Sjæl til Mrs. Smith vist snarere ligefrem satte Penge til paa os, for det var ikke store Summer, hun forlangte for Kost og Logi - og saa var der tilmed ofte næsten katastrofalt lange Pauser mellem vore kontante Ydelser.

De tre saa gentile og indbringende Pensionærer var altsaa først og fremmest mig selv. Dernæst den nogle Aar ældre Mr. *Reginald Backhaus*, en indfødt Londoner, trods sit tyskklingende Navn, der imidlertid paa engelsk altid udtaltes som *Bakkus*, og om hvem det maa indrømmes, at han periodevis i ikke ringe Grad bestræbte sig for at leve i Overensstemmelse med denne Udtaleform af Slægts-

navnet, samtidigt med at han i mere ædruelige Mellemstunder kæmpede for at skaffe sig lidt Fodfæste i Fleet Street - den Gang, som ogsaa i Dag, den londonske Presses Hovedkvarter, hvor unge, journalistiske Ærgerrigheder stimlede sammen fra alle Kanter i de Forenede Kongeriger, og hvor Konkurrencen alle Dage har været jernhaard. Bakkus - for nu en Gang for alle at kalde ham ved hans fonetiske Navn - var iøvrigt en god og fornøjelig Kammerat, omend til Tider lidt stridbar i Munden, og udstyret med en noget vel livlig Fantasi, hvilket maaske skyldtes, at hans Moder var Irlænderinde. Vi havde kendt hinanden i nogen Tid, havde ved nogle enkelte Lejligheder i Forening skrevet og faaet afsat et Par short stories og en Artikel eller to, og det var ligeledes i Forening at vi havde opslaaet vort foreløbige Stamkvarter hos Mrs. Smith.

Og saa var der endelig som saakaldt »paying guest« Nummer tre den velærværdige Pastor Jones - *The Reverend Timothy Jones!* Den velærværdige Pastor Jones var - hvad der maaske vil lyde lidt ejendommeligt i danske Øre - en arbejdsløs Præst. Forklaringen er denne, at paa den Tid havde Englands store Jorddrotter endnu gyldne Dage, mægtige Landomraader hørte stadigt ind under deres Domæne, og de efterhaanden stigende, enorme Skatter, Arveafgifter og andre nutidige økonomiske Trængsler havde ikke, som i de senere Aar, tvunget dem til at udstykke Dele af deres Ejendomme eller endog skille sig helt af med dem. Mange, mere eller mindre indbringende Præstekald, ofte tillige af særdeles behagelig Art, var knyttet til disse store Godser og i udstrakt Grad afhængige af Besidderne, som fra gammel Tid sad inde med Kaldsretten.

Den velærværdige Pastor Jones havde mistet et lille Præsteembede i sin Hjemstavn Wales paa Grund af nogle kraftige Konflikter med en Lord et eller andet, i hvis Hænder Patronatsretten laa - efter, hvad Velærværdigheden selv paastod, fordi han uforfærdet og med flammende Veltalenhed havde værnet Guds Riges retmæssige Krav og den uforfalskede Lære overfor sin ugudeligt indstillede og groft materialistiske Patron, som ved Dag og Nat kun tænkte paa at øve Uret og samle i Lade. Personlig nærede jeg en svag, men maaske uværdig, Mistanke om, at Fortabelsen af Kaldet muligvis ogsaa - i hvert Fald delvis - kunde sættes i Forbindelse med den ubestridelige Kendsgerning, at den velærværdige Pastor Jones ikke var uden en vis Forkærlighed for Whisky. Lad dette nu være, som det vil, Faktum var, at Pastor Jones nu kæmpede her i London, fjernt fra Druidernes og Sangerstævnernes sagnfyldte Egne, for at holde Hovedet oven Vande, indtil der maaske paa en eller anden Maade vilde aabne sig Mulighed for et andet Præsteembede i dette Land, hvor der var en stærk Overproduktion af Gejstlige. Der var iøvrigt ingen Tvivl om, at en for hans Vedkommende ganske særlig udstrakt Kredit fra Mrs. Smith var det vigtigste Middel til at holde ham flydende.

Pastor Jones var langt den ældste af os tre, ikke saa lidt endda, jeg tænker, at han allerede var oppe i Fyrrerne, altsaa omtrent paa Alder med Mrs. Smith. Han var af Middelhøjde, kraftigt bygget, muskuløs, men ganske let fysisk hemmet af en lidt deform Fod, der fik ham til at slæbe lidt paa det ene Ben, og han havde - maaske som Følge af denne Skade - en tung, trampende Gang. Hans Ansigt var rundt og fyldigt med ret god Kulør, men lidt rødsprængt, og med smaa, brunlige, gemytlige, men ikke

altid helt paalidelige plirrende Øjne. Han var i Besiddelse af en velskolet, omend noget ru Sangstemme og en udmærket Evne til at synge en Vise med det rette Foredrag. Og dette sidste var han mere end villig til, naar vi en Gang imellem tilsammen mønstrede saa megen Kapital, at vi kunde feste ved »an old scotch« i Mrs. Smith's lille Dagligstue med de luvslidte Plysmøbler og ældgamle Kurvestole, som tilsyneladende alt til Hobe stammede fra den fjerne Tid, da Dronning Victoria endnu var en ung blomstrende Kvinde. Han gik altid klædt i de engelske Præsters særprægede Dagligdragt med den helt op til Halsen knappede Vest og den høje, hvide, »omvendte« Flip. Trods Arbejdsløsheden følte han sig jo stadig som Kirkens Tjener.

Pastoren holdt, som foran anført, meget af Whisky - og han holdt, efter alt at skønne, ogsaa meget af vor brave, kreditydende Værtinde. Mrs. Smith var heller ikke saa ilde at se paa med sit ganske vist af Bekymringer lidt furede, men dog endnu ret ungdommelige Ansigt, det milde, ligesom lidt længselsfulde Udtryk i de rare, til Tider let vemodigt duggede Øjne og den Tizian-røde Haarfylde - sikkert dette beskedne Kvindesinds hemmelige Stolthed - der stadig havde bevaret sin Glans og altid var sat op i sirlige og pyntelige Bukler. Og Pastorens ømme Følelser faldt saa tydeligvis ikke paa Stengrund her i Hopefield Avenue - modsat hans Prædikener paa Herresædet i Wales.

Forholdet mellem Pastor Jones og mig var godt og fredeligt, selvom jeg altid, ogsaa allerede i min umodne Ungdom, har næret en uovervindelig Skepsis over for de Forkyndere af Ordet, der lægger for aabenbar Interesse for Dagen overfor denne Verdens Goder, derunder Bordets,

for ikke at tale om Spiritusens Glæder - og Pastoren var ingen Kostforagter paa nogen af disse Omraader saa snart Lejlighed gaves. Ikke mindst med Hensyn til Whisky fulgte hans Velærværdighed med from Nidkærhed den Anvisning, som Paulus i sit første Brev til Timotheus, Kap. 6,15, gav hans Navnefælle i den Stad Efesus: »Drik ikke længere bare Vand -.« Tillige var han tilsyneladende yderst forlystelsessyg, i hvert Fald forekom han at være umaadelig teaterinteresseret, for han besøgte Teatrene og Varietéerne, saa ofte han - bortset fra Udgifterne til Whisky og (med de før nævnte lange Mellemrum) Kost og Logi - havde en Skilling tilovers. Da Mrs. Smith ikke sjældent ledsagede ham paa disse Udflugter, havde jeg imidlertid en lumsk Anelse om, at de oftest blev finansieret af hende.

Derimod var Forholdet mellem Pastor Jones og Bakkus noget mindre harmonisk, i hvert Fald formede det sig mere uroligt, for Bakkus var meget antiklerikal og nærede en indgroet Aversion mod Præster. De to havde larmende Diskussioner, selv naar vi samledes til en munter Aften, harcellerede og kom med allehaande smaaspydige og drilske Udfald mod hinanden - Bakkus var afgjort den mest aggressive, men Pastoren savnede heller ikke Mundlæder - uden at det dog nogensinde kom til aabne Fjendtligheder.

Pludseligt, ud paa Efteraaret - et selv for London ualmindeligt afskyeligt Efteraar med ustandselig Regn, Taagedis, Slud og Kulde - syntes Pastor Jones' økonomiske Kaar at være undergaaet en bemærkelsesværdig Ændring til det bedre. Han var tilsyneladende oftere i Besiddelse af Kontanter end sædvanlig, og blandt andet imponerede han os ved en særlig sludfuld Eftermiddag at invitere

Bakkus, mig og Mrs. Smith paa en hel Flaske Whisky af et særligt udsøgt Mærke, hvoraf iøvrigt han selv og Bakkus med utrolig Færdighed og Hurtighed satte Broderparten til Livs. Men samtidig gik han rundt med en besynderlig hemmelighedsfuld Mine, var mod Sædvane meget tavs og holdt sig - bortset fra det lige nævnte Bakkanal - ligesom paa forsigtig Afstand fra os to Medpensionærer. Hans nye Holdning syntes tilmed at smitte af paa Mrs. Smith, hun var uforandret venlig og mild af Væsen, var stadig langmodig med Hensyn til Betalingsfristerne - men ogsaa hun gik nu omkring indhyllet i en vis Atmosfære af Forborgenhed. Og en anden Ting kunde vi heller ikke undgaa at bemærke: I de seneste tre-fire Uger havde Pastor Jones forladt Huset en Times Tid eller saa efter Middagsmaaltidet og var først vendt hjem nogle Timer senere. Vi kunde simpelthen ikke undgaa at lægge Mærke dertil, fordi han havde denne ejendommelige, tunge, trampende Gang, saa at man, hvor man end befandt sig i Huset, kunde høre, naar han bevægede sig blot nogle faa Skridt over et Gulv.

En tidlig Eftermiddag, da Pastor Jones og hans tilbedte Mrs. Smith var gaaet en Tur ud sammen - noget, som iøvrigt ogsaa skete med tiltagende Hyppighed i den seneste Tid - og Bakkus og jeg var alene i Huset, kom Bakkus pludselig styrtende ind paa mit Værelse med et Ansigt, der glødede af Ophidselse og Spænding.

»Her er Sensation paa Trapperne, Lotinga!« raabte han af sine Lungers fulde Kraft og med store, ivrige Fagter. Han havde et yderst dramatisk Gemyt og en tilsvarende Udtryksmaade. »Ved Jupiter, vaagn op, Mand! Her er Sensation for alle Pengene, vi to har Chancen for at lave en *scoop*, en Knaldsensation til Dagspressen, som

vil sige Sparto til alt! Ved De, hvad jeg har opdaget - kan De gætte, kan De gætte?«

Han gestikulerede saa ubehersket, at jeg kun ved en hastig Hoveddrejning undgik at faa hans højre, knyttede Haand lige i Øjet.

»Nej,« svarede jeg spagfærdigt og rykkede min Stol lidt tilbage.

»Nej, selvfølgelig kan De ikke gætte det, selvfølgelig ikke. Men *jeg* har jo altid inderst inde haft en Anelse om, at der var noget forkert ved Slamberten, og at han udgav sig for noget andet end han var!« Bakkus maatte standse et Par Sekunder for at faa Vejret, inden han fortsatte. »Den Slambert, som jeg siger, han er ikke, hvad . . .«

»Hvem er ikke hvad?« afbrød jeg.

»Den søde, rare, lille, fromme, velærværdige Pastor Timothy Jones, selvfølgelig! Han er slet ikke Præst!«

»Hvad er han saa?« spurgte jeg og stirrede med Undren paa Bakkus.

»Han er slet ikke Præst, har aldrig været det - den Hallunk, siger jeg Dem. Han er en forbandet Ulv i Faareklæder, han er en forklædt, gudsforgaaende Røver og Bandit!« Bakkus' Øjne skinnede i Ekstase. *»Han er selve Dametyven fra Kilburn!«*

»De er pibende skør, Bakkus,« sagde jeg. »De har faaet for meget Whisky.«

»Gu' har jeg ej!« brølede Bakkus indigneret. »De ved jo godt, at jeg ikke har smagt en Draabe det sidste Par Dage - hvor skulde jeg have faaet den fra?«

Og i mit stille Sind maatte jeg indrømme Sandheden heri. En selv for ham og mig sjælden Ebbe i Finanserne havde udelukket enhver Mulighed derfor.

Bakkus fortsatte med rivende Fart: »Hør nu blot paa mig et Par Øjeblikke uden dumme Afbrydelser. De har jo baade læst og hørt om den Række frække Indbrudstyverier og Røverier, der har fundet Sted her i Kilburn og Nabolaget i den seneste Maaneds Tid. De har altid fundet Sted om Aftenen, og De ved jo ogsaa fra Aviserne, at Politiet af forskellige Aarsager er kommen til den Opfattelse, at Forbryderen enten maa være en ualmindelig stærk og forvoven Kvinde, eller maa være en Mand, der optræder forklædt som Kvinde. Well! Vi har jo undret os over, at vor saakaldte gejstlige Ven i den seneste Tid tilsyneladende har været godt beslaaet med Moneter - ikke sandt? Naa, det indrømmer De. Og vi har ogsaa talt om det besynderlige i, at han igennem flere Uger regelmæssigt har absenteret sig ved 8-Tiden om Aftenen og først vender hjem flere Timer senere. Har vi maaske ikke - ja eller nej?«

Nyt, entusiastisk Nævestød i Retning af mit Ansigt.

»Jo,« indrømmede jeg, uvilkaarligt revet lidt med af denne journalistiske Begejstring. »Jo - men alligevel . . .«

»Maa jeg faa Lov at tale færdig! De *har* lagt Mærke til det - godt! Hør saa videre. For lidt siden var jeg nødt til at gaa ind paa Kalorius' Værelse dernede i Stueetagen for at finde en Bog, jeg havde laant ham i forrige Uge, og som jeg netop pludselig selv stod og skulde bruge. Selv er han jo ude og dandere den med Mrs. Smith, og jeg vilde ikke vente til de maaske først kom hjem sent paa Dagen. Mens jeg kikkede mig omkring efter Bogen - han har en syndig Uorden i sit Værelse - gled mit Blik uvilkaarligt rundt i Svinestien - og ved De, hvad jeg opdagede i en Krog . . .?« - Bakkus dæmpede pludseligt Stemmen, skønt han og jeg var muttersalene i Huset, og blev

næsten Bugtaler af Hemmelighedsfuldhed og Mystik - »ved De, hvad jeg opdagede? *En Kuffert fyldt med Kvindeklæder!*«

Jeg saa haardt og ransagende paa Bakkus: »Vil De fortælle mig, at en dreven Forbryder skulde være saa ufattelig letsindig og skødesløs, at lade en Kuffert med det Indhold flyde aaben omkring inde paa sit Værelse til uhindret Beskuelse for enhver, der tilfældigt kommer derind?«

»Naa-nej,« indrømmede Bakkus med en svag Antydning af Flovhed, »nej, for at sige det rent ud, saa stod Kufferten inde i Krogen mellem Sengen og Klædeskabet, den var selvfølgelig ogsaa lukket, men den saa mig saa flunkende ny ud, som om han ogsaa for ganske nylig havde faaet Raad til at anskaffe sig *den*, og af ren og skær Nysgerrighed gik jeg hen for at tage den lidt nærmere i Øjensyn . . .«

»Det vil sige, aabnede den og undersøgte Indholdet,« fortsatte jeg min Inkvisition, nu var det mig, der følte mig ovenpaa.

»Næh-næh,« forsvarede Bakkus sig endnu en Grad spagfærdigere i Mælet, »men Kufferten var uaflaaset, og da jeg . . . da jeg saadan *rørte* ved den . . . altsaa vilde *føle* paa Læderet, den saa nemlig ud til at være en fin, dyr Kuffert, saa væltede den om paa Siden og gik op af sig selv.«

Han genvandt pludseligt sin Frejdighed og tilføjede energisk: »Men alt dette har jo intet med Hovedsagen at gøre - og den er simpelthen, at der var Dameklæder i Kufferten, ja, *Dameklæder!* De kan jo selv komme med mig ned og se det med Deres egne Øjne - men hurtigt, inden de andre maaske pludseligt kommer hjem igen.«

Jeg fulgte skyndsomst med Bakkus ned i Præstens Værelse, nu var jeg for Alvor interesseret. Mindre end et halvt Minut var tilstrækkeligt til at overbevise mig om, at Bakkus havde Ret. I sin Overvældethed over det Fund, han havde gjort, havde han fuldkommen glemt at lukke Kufferten til igen og stille den tilbage paa sin Plads. Et Held for os, at Parret ikke var kommen hjem, mens han opholdt sig oppe paa mit Værelse.

Men her laa altsaa den forrædderiske Kuffert lige for Øjnene af mig, aaben og med sit Indhold synligt, noget af det var gledet ud paa Gulvet idet den væltede - sandsynligvis ogsaa fordi den gode Bakkus havde rodet lidt omkring i det. Det var virkelig Dameklæder: Et Par, lidt gammeldags, temmelig uroligt mønstrede Kjoler med - saa vidt jeg i en Fart kunde skønne - meget lange og vide Nederdele, et Par brogede Sjaler i skrigende Kulører, en, ligeledes noget gammeldags, blomstret Bomulds-Knækparasol, en stor, bredskygget Damehat af Straa, besat med en Mangfoldighed af spraglede Tøjblomster - - og en omfangsrig, rød Dameparyk.

»Du hellige Pumpernikel,« sagde Bakkus med et bredt Grin ved Synet af den røde Paryk. »Velærværdigheden« har da for Himlens Skyld ikke skalperet Mrs. Smith!«

Efter endt Inspektion udslettede vi denne Gang Sporene af vor egenmægtige Undersøgelse ved at omhyggeligt at lægge Klædningsstykkerne i Orden igen i Kufferten, lukke den og stille den tilbage paa dens Plads, hvorefter vi skyndsomst trak os tilbage til mit Værelse ovenpaa. Dampen var nu atter kommen op i Bakkus, han slængede sig med en Triumfatormine i en Lænestol og stirrede sejrsstolt paa mig:

»Naa, min kære, vantro Thomas, fik De saa Syn for Sagen?«

Jeg mumlede en Indrømmelse, men tilføjede med et tvivlende Skuldertræk: »Jo, der laa ganske vist Dameklæder i Kufferten, men beviser dette i og for sig nogetsomhelst? Der kan jo være Hundreder af Aarsager dertil, maaske er det noget, Pastor Jones opbevarer for en eller anden kvindelig Slægtning eller Bekendt.«

»Naa, saa De er stadig Skeptiker,« snerrede Bakkus stridbart. »Saa skal jeg nok faa Dem helt overtydet inden saa forfærdelig mange Timer. Hvordan? spørger De - det er minsandten lige ud ad Landevejen.«

»Ser De,« - han rykkede Stolen nærmere og dæmpede atter Stemmen - »i Aften, naar den saakaldte Velærværdighed af en Stratenrøver lusker af, for at gaa paa Togt, følger vi ganske stille og ubemærket efter ham. Du store Kineser, sikken et Kup, vi kan lave! Kan De ikke se Aviserne i Morgen for Dem? Tospaltede Overskrifter, dobbelt skudt Korpus: »To smarte, initiativrige, unge Journalister afslører Londons farligste Forbryder. Overmander ved dristig Indsats og med Fare for eget Liv den berygtede Dametyv fra Kilburn efter en desperat Kamp og overgiver ham til Politiet, der forgæves har jaget ham igennem mange Uger!« - Og med Fotografier af os, hele det store Udstyr! Bladene vil simpelthen slaas indbyrdes om at engagere os efter dette her!«

Bakkus glemte i sin Ophidselse at dæmpe Stemmen, han raabte endda meget højt, og hans Armsving blev atter faretruende.

Jeg sad og tænkte i Tavshed, mens Bakkus fortsatte med sin Talestrøm og sine Fremtidsfantasier. Saa hørte vi pludseligt Gadedøren blive aabnet, det var Pastor Jones

og Mrs. Smith, der kom hjem. Lidt efter naaede Lyden af de kendte, let slæbende, tunge Trin op til os fra Værelset nedenunder. Der vaagnede inderst i mig en ejendommelig, vemodig Følelse af Medlidenhed med Pastor Jones - og navnlig med Mrs. Smith, stakkels, skikkelige Sjæl, der maaske nu saa en lille, fattig, affalmet Fremtidsdrøm knust i Løbet af nogle faa Timer. Jeg følte en pludselig Lyst til at slaa Bakkus lige oven i Hovedet med en tom Whiskyflaske, der stod henne i Vindueskarmen. Jeg tænkte og tænkte, og stadig saa jeg Mrs. Smith's hjertensgode, lidt bekymrede Ansigt for mig med de saa ofte lidt tungsindige Øjne, det var som om de i denne Stund saa bedrøvet og bebrejdende paa mig.

Jeg tænkte og tænkte - men tilsidst sejrede Journalisten i mig.

— — —

Journalisten i mig sejrede - og det fordømte Jagthundeinstinkt, der lever i de fleste af os og altfor ofte sejrer over *Mennesket*. Med hver Nervefiber spændt holdt Bakkus og jeg os i Beredskab til Aftenens store Æventyr. Under et hastigt opfundet Paaskud fik vi Mrs. Smith til at servere os Middagen oppe paa mit Værelse, i Stedet for som sædvanlig at indtage den i Spisestuen sammen med hende og Pastor Jones. Vi var simpelthen bange for at komme til at røbe vor Ophidselse, og for mit eget Vedkommende maa jeg tilstaa, at jeg tillige følte for stort et Ubehag ved i tilsyneladende Venskabelighed at sidde til Bords med den Mand, jeg om faa Timer skulde jage i det sene Aftenmørke og maaske bringe i Politiets Hænder - tilmed maaske efter at vi først havde været i Struben paa hinanden. Muligvis havde Bakkus den samme Tanke, men i hvert Fald fortav vi disse Følelser for hinanden.

Mærkeligt nok skænkede ingen af os selve Risikoen ved et eventuelt, desperat Haandgemæng nogen særlig Tanke, maaske simpelthen fordi Ophidselsen og Spændingen over det, der forestod, overskyggede alt andet.

Tiden sneglede sig hen, mens vi anspændt lyttede efter hvert Fodtrin i Huset. Endelig var Timen inde. Netop som Uret nede i Mrs. Smith's Dagligstue med sine gennemtrængende Slag slog 9, hørte vi Pastor Jones med sine tunge, trampende Skridt bevæge sig ud fra sit Værelse. Vi mørklagde omgaaende mit eget Værelse, og forsigtigt spejdende ud gennem Vinduet, der heldigvis vendte ud mod Vejen, saa vi ham forlade Huset - med Kufferten i Haanden. Saa hurtigt og lydløst som muligt sneg vi os ud efter ham. Umiddelbart forinden anbragte Bakkus under Udfoldelsen af megen Dramatik en gammel, noget rusten Tromlerevolver i Yderlommen paa sin bedagede, slidte Ulster.

»Man kan ligesaa godt være paa den sikre Side,« erklærede han dystert med bistert samenknebne Læber, »vi maa være klare over, at vi har med en Desperado at gøre, der sandsynligvis ikke vil sky noget Middel, dersom han mærker sig opdaget.«

Udenfor viste Novembervejret sig fra en af sine afskyeligste Sider, det støvregnede tæt, og en kold, klam Dis svøbte sig om os. Det var derfor ikke helt let at bevare en passende, sikker Afstand fra Pastor Jones og samtidigt holde ham i Sigte, mens han trampede ned mod Salisbury Road og videre ad denne.

»Øjensynligt foretager han sine Omklædninger paa et andet Tilholdssted her i Nabolaget,« hviskede Bakkus til mig, »han tør selvfølgelig ikke vove sig ind og ud hos Mrs. Smith i den Mundering. Af et eller andet Sikker-

hedshensyn tør han dog formodentlig ikke opbevare sine Forklædninger paa det andet Sted, ellers behøvede han jo ikke at slæbe Klunset frem og tilbage med sig. Paa selve Vejen er han garderet af sin gejstlige Dragt, for hvem vil nære Mistanke til en Præst, selvom han midt om Natten traver rundt med en Kuffert.«

Saa slog en ny Tanke pludseligt ned i Bakkus' travlt arbejdende Hjerneceller: »Jeg gad iøvrigt vide, om ikke den gode Mrs. Smith ved ganske god Besked, jeg har hende efterhaanden godt i Kikkerten, naar jeg tænker nærmere over deres Turteldueforhold. Det er netop halvgamle, forliebte Høner af hendes Slags, som meget ofte gør sig til hengivne, blinde Redskaber i saadanne Slynglers Hænder. Hun er højst sandsynligt klar over, at han ikke er mere Præst end vi to er det.«

Jeg følte den hellige Indignation flamme op i mig ved disse Insinuationer mod den stakkels Mrs. Smith, til hvis moderlige Overbærenhed vi begge stod i saa stor Gæld, og jeg lod ham høre min Mening. Den blev dog fremsat i meget kortfattede, omend utvetydige, Vendinger, dels fordi jeg hader at skændes med andre, dels - og ved denne Lejlighed især - fordi vi maatte koncentrere os stærkt om Forfølgelsen af Pastor Jones, der blev vanskeligere og vanskeligere. Regnen og den tiltagende Dis lagde næsten et Slør for Øjnene af os. Kom vi for nær ind paa Livet af ham, risikerede vi, at han opdagede os; holdt vi den tidligere Afstand mellem os, risikerede vi at tabe ham af Syne, og trods sin daarlige Fod holdt Pastor Jones en særdeles god Fart, der gav os nok at tage Vare paa.

Nemesis ramte imidlertid Bakkus, da vi havde tilbagelagt knap 50 Meter efter Ordvekslingen om den saa skændigt smædede Mrs. Smith - han snublede i Mørket

over en stor Sten og lagde sig lige saa lang han var paa den vaade Vej. Han bandede fælt, selvom han havde Aandsnærværelse nok til at gøre det dæmpet, for at Lyden ikke skulde naa den forfulgtes Ører og advare ham mod den truende Fare. Han kom nogenlunde hurtigt paa Benene igen, omend med et forslaaet Knæ, men Uheldet havde sinket os tilstrækkeligt til, at Mørket havde faaet Tid til foreløbigt at lukke sig om Pastoren. Trods Bakkus' ømme Knæ satte vi Farten et Par ekstra Takker op og fik efter en lille, kortaandet Spurt paany Pastor Jones' kraftige Konturer i Sigte som en firkantet Silhuet, der trods Belastningen med Kufferten med det mystiske Indhold stadig skød et pænt Antal Knob i Timen, mens han over en Tværvej skraaede over mod Brondesbury Villas, for derefter at fortsætte Kursen langs denne Vej, tilsyneladende i Retning mod Kilburn Highstreet.

Jo, ganske rigtigt, nu marcherede han støt videre ud i den store Færdselsaare, som trods det ublide Vejr var forholdsvis godt fyldt med Mennesker. Her drejede han af til højre, stadig med os i Hælene, lykkeligt intetanende herom og om den Skæbne, der formentlig snart vilde indhente ham. Saa - pludseligt - skingrede et Par Avissælgeres typiske Hyl ind i vore Ører:

»Sidste Ekstraudgave af »Star« - sidste Ekstraudgave af »Evening News« - sidste Ekstraudgave . . .! Dametyven fra Kilburn fanget! Fuldt Referat! - »Star« - »Evening News«, sidste Ekstraudgave - Dametyven fra Kil . . . . . «

Bakkus og jeg standsede brat og stirrede nærmest stivnet paa hinanden. *Han* var det fuldendte Billede paa maalløs Slukørethed. *Jeg* følte en underlig Blanding af Skuffelse og Lettelse paa samme Tid. Da vi atter havde

sundet os, var Pastor Jones forsvundet - og vi lod ham forblive forsvundet. Vi købte en af Aftenavisernes Ekstraudgaver og løb hastigt gennem Reportagen om Paagribelsen af den *virkelige* »Dametyv«, der iøvrigt *var* en Mand - men det virkede besynderligt fladt og interesseløst paa os, nu var det os jo saa inderligt uvedkommede.

»Ja, dér brast den skønne Fremtidsdrøm,« sagde Bakkus resigneret, da vi et Par Minutter senere druknede Skuffelsen i en Whisky-og-Soda paa en mindre, nærliggende Bar, hvor vi begge nød en lejlighedsvis Kredit, fordi et Tilfælde nogen Tid forinden havde skabt et venskabeligt Forhold mellem os og Værten. »De fik Ret, Hr. Skeptiker, men Drømmen brast.«

»Det gjorde den ganske vist,« bemærkede jeg. »Der røg en vidunderlig Chance, men hør nu alligevel, min Ven, hvad jeg her siger: og det er, at jeg inderst inde er mægtig lettet over at det er gaaet, som det her gik. Det er et nederdrægtig grimt Job, at skulle afsløre et andet Menneske, man Maaneder igennem har haft godt og hyggeligt Samvær med, som en Forbryder. Ja, jeg ved, at det er en Samfundspligt, der bør opfyldes og alt det her, men jeg er altsaa, trods alle Chancer, der røg, mere end glad over, at der ikke blev nogen Pligt at opfylde for os i Aften. Og trods Deres uvenlige Ord for lidt siden om stakkels, lille Mutter Smith, det bundskikkelige Skrog, saa sætter De jo i Virkeligheden lige saa stor Pris paa hende, som jeg. Tænk paa, hvad det vilde have betydet af endeløs Tristhed for hende - den arme, troskyldige, venlige Sjæl - dersom *De* havde faaet Ret i Aften.«

Bakkus brummede et eller andet og drak sit Glas ud: »Naa, ja - det var jo bare under Jagtens Spænding at det røg mig ud af Munden. Selvfølgelig er Mutter Smith god

nok, det ved Gud, hun er. *Men* - ham Fyren, ham den saakaldte Velærværdige Pastor Timothy Jones, ham er der nu alligevel noget muggent ved, enten han saa er en Skurk paa den ene eller anden Maade. Har *De* maaske nogensinde hørt om en Præst, der rendte rundt om Aftenen med en Kuffert proppet fuld af Fruentimmertøj? Naa, det indrømmer De, det er da altid noget. Den Gaade maa vi i hvert Fald have løst. Men ovenpaa denne Vandgang i Aften er jeg ikke særlig oplagt til at sjokke lige hjem igen. Jeg laaner et Par shillings hos Tommy her, saa kan vi drive lidt ind i »The Kilburn« og slaa en Times Tid eller to ihjel, det er jo omkring denne Tid, at Forestillingen plejer at begynde.«

»The Kilburn« var en lille, tredie Klasses *music-hall*, en af de talrige, for Datidens London typiske, smaa Varietéer, som - iøvrigt i Selskab med de fleste af de store og berømte - efterhaanden blev fortrængt af Biografteatrene. Dens Publikum var yderst jævnt, og Programmet laa som Hovedregel paa Niveau med Publikum. Tommy havde generøst forstrakt Bakkus med saa rundhaandet et Laan, at vi kunde flotte os med Pladser i en af de smaa, lurvede Loger helt oppe ved Scenen.

De tre første Numre paa Programmet - en middelaldrende »Soubrette« uden et Tone i Livet og med paatagne Babymanerer, et Par triste Knockabouter, der i sløv Tungsindighed nussede rundt og med Mellemrum sparkede hinanden i Enden, samt en ældre, havareret udseende Skuespiller, som iført Højlænderuniform med rusten Stemme sang Soldatersange ledsaget af stadige, mandige Slag paa Brystkassen - var forfærdelige.

»Lad os lige tage en Chance med næste Nummer paa Programmet,« hviskede Bakkus til mig, »og hvis det er

ligesaa elendigt, saa lister vi af og hjem. Hellere Hopefield Avenue, om saa samtlige Londons Professor Moriartyer sidder derhenne hos Mrs. Smith og venter paa os, end denne Tortur.«

Jeg var mere end enig med ham og vilde egentlig have foretrukket at gaa med det samme, jeg nærede absolut ingen Forventninger til Resten af Programmet.

Nummer Fire kom ind paa Scenen og blev straks ved sin Entré modtaget med Applaus, han var øjensynlig populær blandt den lille Varietés Stamgæster. Det var den fra de mindre, engelske music-hall's uadskillelige »Damekomiker«, d. v. s. et Mandfolk klædt ud som en mere eller mindre lattervækkende Kvindetype, der straks gik i Gang med den traditionelle, indledende »*patter*« eller Monolog, for derefter at begynde den første af sine fjollede, vulgære Viser.

I næste Nu rettede Bakkus og jeg os uvilkaarligt op i vore Sæder og stirrede anspændt op mod Scenen. Der var noget mærkelig bekendt ved denne Røst med dens lidt ru Biklang, noget som vi syntes fortrolige med, saa snart de første Strofer blev slynget ud over Salen. Dette grotesk overmalede Ansigt under den pjuskede røde Paryk - trods Lagene af Sminke, der delvis udslettede dets egne Træk, var der dog noget, som ogsaa her forekom os ejendommelig bekendt. Og den overdimensionerede Damehat med de gevaldige Bundter af spraglede Tøjblomster - hvor havde vi dog set den før? Og Knækparasollen af broget Bomuld!

Mens Bifaldet bragede om Komikeren, stirrede vi som fortryllet paa den latterlig udstafferede Skikkelse deroppe bag Rampelyset og brød vore Hjerner. Han var slet ikke uden Talent, han havde en vis, forsoren Humor og

afleverede sine Viser med ikke ringe Sans for Pointerne. At han gjorde Lykke hos dette meget brede Publikum, var slet ikke forbavsende, selv et betydelig bedre kunde have moret sig over ham.

Og saa fik *han* pludseligt Øje paa *os*. Vore Blikke mødtes, holdt hinanden fast nogle Sekunder, der gik ligesom et Ryk gennem Nummer Fire paa Programmet, han knækkede over midt i en Tone - Publikum troede, at det hørte til hans Nummer, og lo endnu højere - saa tog han sig sammen med en for Bakkus og mig synlig Kraftanstrengelse og fortsatte, mens det henrykte Publikum sang med paa Refrænet:

»Yes, Roberts love was very hot and burning in
the spring,
when winter came he froze away and only
left his ring.«

Bakkus og jeg saa paa hinanden i stille Forbløffelse - næsten et helt Minut, tror jeg - og med den særlige Hovedrysten, der udtrykker, at man staar overfor noget, der forekommer En fuldkommen ubegribeligt - eller forrykt. Saa genvandt vi Mælet:

»Den velærværdige Pastor Jones,« kom det samtidigt fra os begge.

— — —

Et Par Timer senere blev der kastet Lys over Mysteriet under et natligt og - i hvert Fald til at begynde med - temmelig bevæget Møde, holdt hjemme paa mit Værelse. Den ærværdige Pastor Timothy Jones kom nærmest kravlende ind, sønderknust af Skam og Ruelse, og ved

hans Side skred Mrs. Smith som en mild og beskyttende - omend af Situationen noget medtaget - Værneengel.

»Døm mig ikke for haardt for min i Sandhed dybt uværdige Handling,« fremstammede den fortvivlede Pastor Jones i en Tone, hvis hjerteskærende Ynkelighed havde meget lidt med Lystigheden i »The Kilburn« tilfælles. »Og for Himlens Skyld, prøv at vise menneskelig Forstaaelse og Barmhjertighed, tilintetgør ikke mine sidste, i Forvejen saare ringe, Muligheder for en ny Fremtid indenfor Kirken ved at røbe mig og min Skam. Forstaar De, *gentlemen,* jeg var Fortvivlelsen nær af Nød og Trang, jeg havde bogstavelig talt brugt min sidste opsparede Penny. Saa løber jeg for nogen Tid siden - jeg saa den Gang en Himlens Tilskikkelse deri - paa en Ungdomsven hjemme fra Landsbyen i Wales, hvor jeg er født, han er nu Direktør for den music-hall, hvor De ulykkeligvis saa mig i Aften. Han har altid syntes, at jeg, foruden en god Sangstemme, havde en Del Skuespillertalent - jeg har altid været meget teaterinteresseret og var en ivrig Dilettantskuespiller i mine unge Dage - og da jeg fortalte ham om mine fortvivlede Forhold, tilbød han mig denne midlertidige Chance paa »The Kilburn« . . . under den strengeste Diskretion, forstaar De nok, og under et andet Navn end mit eget, selvfølgelig, jeg drister mig ikke til at kalde det et Kunstnernavn, det vilde være Storhedsvanvid . . . og saa tog jeg i min Nød mod Tilbudet . . . som en ren midlertidig Udvej, forstaar De nok, . . . ren midlertidig, og først efter flere Dages og Nætters svære Samvittighedskampe, men tilsidst . . . det var den bitre Nød . . . det var jo kun takket være Mrs. Smith og hendes uendelig gode og kærlige Hjerte, at jeg hidtil nogenlunde . . .«

Den velærværdige »Dame«-Komiker var lige ved at briste i Graad, saa kom han i Tanker om visse Ting og fortsatte:

»Ja, jeg ved godt, jeg erkender, at jeg er tilbøjelig til at drikke lidt for megen Whisky, det er en syndig Svaghed hos mig, som jeg er meget angergiven over, men selv den har den elskelige Mrs. Smith ofte . . . ja, det gør mig dobbelt brødebetynget, det var uværdigt af mig . . . har hun ofte betalt for . . .«

Nu overvældede Graaden helt den gejstlige Varietéstjerne. Mrs. Smith, hvem Taarerne forlængst var løbet ned ad Kinderne, listede sagte sin Haand ind i hans og saa paa ham med et Blik fuldt af Bekymring og uendelig Ømhed.

Bakkus og jeg vekslede hurtigt et Par gensidigt forstaaende Blikke - set fra alle Synspunkter fandt vi det mest hensynsfuldt at bevare Tavshed om vort, lykkeligvis saa mislykkede, Forsøg paa at optræde som »Dametyvens« Banemænd. Der havde været tilstrækkeligt med Afsløringer den Aften.

— — —

»Og nu skal jeg sige Dem en Ting, Deres Velærværdighed,« sagde Bakkus da Pastor Jones senere var falden lidt til Ro, og vi fire fortsatte Drøftelserne ved en Flaske Whisky, som Dagen forinden var erhvervet for en Del af samme Velærværdigheds midlertidige, skamløse Indtægter, - »nu skal jeg sige Dem en Ting. De snakker om Deres mulige Fremtid i Kirken - men Deres virkelige Fremtid ligger, saa sandt som mit virkelige Navn staves B-a-c-k-h-a-u-s, nøjagtig dér, hvor vi saa Dem i Aften - altsaa paa Scenen. Følg De mit Raad, smid Præstekjolen og bliv i Damekludene!«

Den velærværdige Pastor Jones fulgte Raadet. Efter et Par Dages ny Samvittighedsransagning i Forbindelse med intime Raadslagninger med Mrs. Smith, der resolut sagde Farvel til alle spinkle Drømme om en Fremtid som Præstekone ved sin Timothys Side, sprængte den vordende *music-hall-star* sit sorte, teologiske Hylster og udfoldede sig som en straalende Sommerfugl, en broget Natsværmer i storternet Verdslighed, med farverigt Slips og skinnende Lakstøvler med lysegraa Klædesskafter - samtidig med at Engagementet i »The Kilburn« blev prolongeret.

Ganske kort Tid efter førte Skæbnen mig over Atlanten, først til Canada, derefter til U.S.A. og senere andetsteds, og der gik lang Tid inden jeg gensaa London. Jeg fik saaledes ikke Lejlighed til at følge forhenværende Postor Jones' Karriere som Scenekunstner, men jeg fik en Gang Brev fra Bakkus, hvori han blandt andet fortalte mig, at Jones og Mrs. Smith havde holdt Bryllup med ham som Forlover og Æresgæst ved den paafølgende, intime Middag. Han antydede ogsaa, at Jones i sit nye Kald tjente mere end Englands samtlige Ærkebiskopper tilsammen - men dette var sikkert en mild Overdrivelse, Bakkus havde jo megen Fantasi og en udpræget Forkærlighed for at præsentere alt med dobbeltskudt Korpus.

Ogsaa han forsvandt meget snart fra min Synskreds. Nogle Aar senere fik jeg ad Omveje at vide, at han havde opgivet Kampen for Tilværelsen i Fleet Street og var rejst til Australien, hvortil hans Familje allerede var udvandret en Række Aar tidligere.

— — —

Hermed slutter Beretningen om den velærværdige Pastor Timothy Jones og hans noget usædvanlige Metamorfose.

I det lige forannævnte Brev, som Bakkus sendte mig, havde han vedlagt et Program fra en eller anden music-hall, hvor den forhenværende Pastor Jones under sit nyanskaffede »stage name« var fremhævet som en af de fornemste Kræfter, men baade Brev og Program forsvandt hurtigt fra min Besiddelse - man besværer sig ikke med at opbevare mere end det nødvendigste, naar man i sin omflakkende Ungdom er snart her, snart der - og hans Kunstnernavn var ikke længe efter ganske udslettet af min Hukommelse.

En vis Blufærdighed, maaske i Forbindelse med en stadig, indre, længselsfuld Erindring om den Tid, da han var en Kirkens Tjener, har meget muligt faaet ham til at bestræbe sig for til det yderste at hemmeligholde sin gejstlige Fortid. I hvert Fald, da jeg adskillige Aar senere, en Aften var sammen med min Slægtning, *Ernie Lotinga,* - indtil for slet ikke saa længe siden et af den engelske music-hall's kendteste Navne og derfor med et udstrakt og grundigt Personalkendskab - spurgte jeg ham forgæves, han kendte intetsomhelst til nogen Kollega fra Scenens Verden, der skulde være udgaaet fra den gejstlige Stand. Intet om hans senere Skæbne er mig saaledes bekendt.

Men de Oplevelser i mit Liv, som har kaldt paa Smilet, har altid haft en særlig kær Plads i min Erindring, og derfor glemmer jeg aldrig hin regnslørede, disede Novemberaften i Londen, da vi »afslørede« den velærværdige Pastor Timothy Jones.

Æventyr paa Fodrejsen

En skønne Dag befandt jeg mig paa Landevejen i U.S.A. som ganske almindelig Tramp.

Forhistorien er hurtigt fortalt. En Aften i London, da jeg hjemsøgte en af mine smaa, fransk-italienske Yndlingsrestauranter, som Soho den Gang myldrede med, og som var langt mere hyggelige, muntrere og intime end nu, løb jeg paa en af mine gamle Skolekammerater fra min herlige Kostskole herhjemme. Hans Fornavn var egentlig Poul, men af en eller anden Grund, jeg forlængst har glemt, gik han altid under Navnet »*Bon*«, og det klæbede fast ved ham Resten af hans desværre altfor korte Liv. Bon var nogle Aar yngre end jeg, han var absolut ikke begavet, hans almindelige Kundskaber var mere end mangelfulde, men alligevel var han paa sin egen Vis kvik, i Besiddelse af et straalende Lune og i det hele taget en meget charmerende og afholdt Dreng. Det Baand, der altid har knyttet os Drenge fra den gamle Kostskole sammen langt op i Manddomsalderen, hvor vi end træffes i Verden, viste ogsaa her sin Styrke, og der gik fremtidig ikke en Dag uden at vi saas.

Hvad man ikke har i Hovedet, maa man, som bekendt, have i Benene - eller i Hænderne, og Bon, der iøvrigt stammede fra en meget anset, gammel københavnsk

Haandværkerfamilje og altid havde haft en bemærkelsesværdig Forkærlighed for fin Paaklædning, havde faaet en første Klasses Uddannelse i Skrædderfaget, som han nu fortsatte i London. Gennem ham stiftede jeg Bekendtskab med en anden, jævnaldrende Københavner, *Kaj*, Bons Medlogerende, Søn af en kendt Boghandlerslægt, som ligeledes opholdt sig i London for sin Videreuddannelses Skyld. Vi tre fik mange muntre Timer sammen. Ungdommelige, urolige og vel udstyret med Flyvelyster var vi alle, og det blev Aarsagen til at vi en Dag pludselig stod i Canada.

Jeg traf ved et Tilfælde sammen med den canadiske Regeringskommissær i London, der fortalte mig, at man netop paa dette Tidspunkt var stærkt interesseret i at stimulere Indvandringen af Skandinaver, især dygtige Haandværkere og Landmænd, de sidste kunde endda faa gratis Jord til Opdyrkning - det viste sig iøvrigt senere, at denne i mange Tilfælde laa meget afsides og krævede et opslidende Jernarbejde - og man omgikkes med Planer om at oprette en Række Emigrationskontorer over hele Skandinavien, som delvis skulde ledes af Folk, der havde sat sig godt ind i Forholdene derovre. Jeg spekulerede derover i nogle Dage, fortalte det videre til Kaj og Bon, der straks var Fyr og Flamme, og i Forening aflagde vi et Besøg paa Kommissærens Kontor. Han maa have fundet Behag i os, for han tilbød øjeblikkelig at forsyne os med Introduktionsskrivelser til de paagældende Myndigheder og at tilrettelægge Rejsen derover for os, med det Resultat, at vi, inden der var gaaet 14 Dage, satte Kursen mod Canada om Bord paa The Canadin Pacific Company's store, næsten splinternye Passagerbaad »Empress of Ireland« - som iøvrigt paa en af sine næste Ture gik til

Bunds i St. Lawrence Floden efter et Sammenstød med et norsk Fartøj og tog flere Hundrede af sine Passagerer og Besætning med sig i Dybet.

Til at begynde med blev vi sammen sendt ud paa en stor Frugtplantage i Ontario, lige i Nærheden af Niagara, hvor man hovedsagelig dyrkede Ferskener. Det var en skøn Oplevelse, naar vi i de tidlige Morgentimer var beskæftiget med at plukke de store, gyldne Ferskner fra de Tusinder af tæt besatte Træer, mens Solen sendte sine Straaler ned over os fra den glasklare, blaa Septemberhimmel, og den rene, balsamiske Luft, vi indaandede, var som en styrkende Vin. Og pragtfuldt var det at sætte Tænderne i de friskplukkede, saftige, fint duftende, fuldmodne Ferskner - aldrig har nogen Fersken siden kunnet maale sig blot tilnærmelsesvis med disse i Smag.

Men Tilværelsen i Canada tabte hurtigt sin Interesse for vore ungdommelige, urolige Sjæle. Da Ferskenhøsten var forbi, gik der lidt for lang Tid, inden man fandt et nyt Sted til os. Den canadiske Befolkning var ikke altid helt let at omgaas, der herskede en stærk Antipati mellem den og de rene, engelske Elementer, man kunde opleve at se Annoncer i Bladene om ledige Stillinger med den Tilføjelse: »Englishmen need not apply« - Englændere skal ikke ulejlige sig med at søge Stillingen. Og dette var i et engelsk Kronland!

Inden længe blev vi enige om at sige Canada Farvel og forlægge Residensen til De Forenede Stater, for at se os lidt om her. I Chicago havde jeg en Fætter, der var Koncertsanger, og Kaj kendte lidt til en dansk Boghandler, en mangeaarig Forretningsforbindelse af hans Far. Med samme Hast som vi havde forladt England for Canada, forlod vi nu Canada for de forjættelsesfulde For-

enede Stater. Vi efterlod vor ikke særlig omfangsrige Bagage hos en ualmindelig venlig og gæstfri, indvandret, engelsk Familje i Hamilton, hvis Bekendtskab vi havde gjort, og kun iført Sommertøj, Straahatte og uden Overfrakker - det var endnu tidligt Efteraar med straalende Vejr - lod vi os en Morgen ved Daggry af en god Ven ro over Niagara Floden, for at undgaa alt Besvær med de amerikanske Indvandringsmyndigheder m. m., kravlede ubemærket i Land paa U.S.A.-Siden og begyndte med muntre Sind Vandringen mod Chicago.

Det blev en spændende, til Tider mere end tilstrækkelig spændende, men just ikke altid en ligefrem fornøjelig eller nerveberoligende Oplevelse, at befordre os selv til Rejsens Maal som regulære Tramps. Snart luskende med Togene som blinde Passagerer, snart marcherende ad Landevejene i al Slags Vejr - for Septembervejret fik meget hurtigt Nykker og opførte sig mildest talt yderst lunefuldt - snart tungt vandrende langs de svellebelagte Jernbanelinjer, der altid var den korteste og direkteste, men langtfra behageligste Rute. Det absolut hurtigste og bekvemmeste - det vil, vel at mærke, sige, set fra en Tramps særlige sociale Synspunkt - var selvfølgelig at give Gæsteoptræden paa Togene som blind Passager, men uheldigvis var denne Befordringsmetode hyppigt forbunden med en Del alvorlig Risiko, selvom man ikke red paa Pufferne eller hang under Vognene. Muligvis har denne sidste Fremgangsmaade været mere almindelig anvendt en Gang i Fortiden, da Togene endnu kun som Regel bevægede sig med en begrænset Hastighed, men jeg tror at turde sige, at den nu til Dags hovedsagelig kun hører til i Knaldromaner, ikke helt troværdige Levnedsskildringer og lignende, mere eller mindre kulørte Beretninger. Den

virkelige, blot nogenlunde erfarne Tramp anbringer sig fortrinsvis inde i en *lukket* Godsvogn i et almindeligt Godstog, dersom en saadan er til Disposition. Ved de aabne klæber der nemlig den Gene, at ondsindede og brutale Jernbanefunktionærer - og af dem fandtes der i hvert Fald ikke saa faa i min Trampperiode - kan entre over i dem, naar de faar Øje paa en blind Passager, og simpelthen smider ham af, mens Toget bruser af Sted i fuld Fart. Viste »den blinde« Tegn paa Ulyst - hvilket ikke kan siges, at være urimeligt under Hensyn til Kørselshastigheden - eller ligefrem prøvede paa at sætte sig til Modværge, blev der ofte holdt en væmmelig, langløbet Revolver for Panden eller for Maven af ham, saa kunde han frit vælge mellem at faa en Klump Bly i Hjernen eller i Fordøjelseskanalen, eller at springe af Toget, mens det kørte sine cirka 10 danske Mil i Timen. Jeg har truffet mere end een forhenværende Tramp humpende omkring paa et, ja paa to Træben, eller med kun een Arm, efter at en saadan Behandling havde sat en brat Stopper for hans Vandreliv. Og ingen Myndigheder interesserede sig en Døjt for, hvad der saaledes skete, de arme Djævle havde jo ingen Ret til at være paa Toget.

I det hele og store klarede vi de indledende Stadier af Turen uden altfor ubehagelige Oplevelser. Den første af den Art kom vi ud for, da en kæmpestor Jernbanefunktionær gjorde et determineret Forsøg paa at slaa Hovedet af mig med sin gigantiske Næve en sen Aften paa Erie Station, hvor vi luskede rundt for at orientere os lidt angaaende Udvalget af passende, lukkede Godsvogne. Fyren stod apatisk lænet op mod en Stabel Pakkasser paa Perronen, da jeg gik hen til ham og spurgte, om det Tog, der holdt lige ud for os med Dampen oppe, gik i Retning

mod Chicago. Han maa have været klar over vor Hensigt, for næppe var Spørgsmaalet stillet, før han ufattelig hurtigt vaagnede af sin apatiske Tilstand og lynsnart uden et eneste Ord, langede lige ud efter mit Hovede med et Stød, hvori han lagde alle sine Kræfter. Jeg sendte bagefter i mit stille Sind en taknemlig Tanke til min gamle Bokselærer i København - den navnkundige Sprøjtefører i Brandvæsenet og Sportspionér Jacobsen - der havde ofret saa megen taalmodig Omhu paa sine Elever, for jeg naaede heldigvis at dukke mig saa hurtigt, at Banditten kun ramte min Straahat, der dansede mange Meter henad Perronen - men jeg fik den dog reddet. Vi fjernede os skyndsomst fra Stationen, men jeg tilstaar, at jeg bogstavelig talt saa rødt af Had mod den store, ondsindede, brutale Slubbert, og jeg lærte ved den Lejlighed at forstaa, at Mennesker til Tider kan slaa ihjel i blindt Raseri - men her var der ikke noget at stille op, bare væk i en Fart. Vi drev omkring i Nabolaget en Times Tid i øsende Regn, inden vi vovede os tilbage, og denne Gang lykkedes det os uopdaget at slippe op i en af de attraaede lukkede Godsvogne.

Vi kom efterhaanden ud for meget blandede Behandlinger. Snart stod vi overfor haardhændet, uforstaaende Stupiditet, snart overfor snæverhjertet Egoisme og fuldkommen afstumpet Ligegyldighed med Medmenneskers Skæbne. Vi kunde ogsaa - men det var betydelig sjældnere - møde Godhed, Hjælpsomhed og Gæstfrihed, jeg skal paa andet Sted i denne Bog berette om et straalende Eksempel derpaa. Det kunde blandt andet ske, at en godlidende Jernbanefunktionær lukkede Øjnene eller endog ligefrem anviste os en af de »sikre« Godsvogne i et af de utallige Lokaltog og senere gav os et Vink, saa at vi uden

at risikere Opdagelse kunde smutte ud, naar Toget standsede ved Endestationen.

Eet fortræffeligt og nyttigt Raad fik jeg undervejs, som jeg nøje indprentede mig for al Fremtid. Ved en Lejlighed maatte vi søge gratis Nattelogi i et Frelsens Hærs Herberg. Dette skal intet Angreb være paa denne Organisation, som har gjort en fremragende, filantropisk Indsats gennem flere Menneskealdre - men dette Herberg var noget af det mest lurvede og smudsigste, man kan tænke sig. Vi blev vist op i en lille Sovesal med seks Senge med snavsede Tæpper og Lagener, der bar tydelige Spor af tidligere Gæster. Støv og Spindelvæv var der paa Gulv og i alle Kroge. Der var heldigvis kun en eneste Logerende foruden os selv, en gammel, graaskægget Landstryger, som allerede var gaaet til Ro og nu fulgte vor Færd med nysgerrigt plirrende Øjne.

»Puh, hah,« sagde Bon, »de Senge kan man da ikke lægge sig rigtig i, vi maa vist hellere smide os ovenpaa dem med Tøjet paa - føj for Pokker!«

Der lød en hæs Røst ovre fra den gamle Landstrygers Seng, da han saa, at vi var ved at gaa til Køjs i fuld Paaklædning:

»Hør Kammerater, I mangler Erfaring, kan jeg se. Tag hver Trævl Tøj af jer, inden I gaar i Sengene, og læg det sammen i en Bylt paa en af Stolene, og hop saa splitternøgne i Seng, ligesom jeg har gjort.« Han løftede sig lidt op og illustrerede sine Ord ved at fremvise en, ikke særlig lækker, nøgen Krop. »Sengene er fulde af Lus og Væggetøj, og beholder I blot en Stump Tøj paa, saa sætter det Krapyl sig fast og følger med paa Vejen og kravler videre over i alt jeres andet Tøj. Naar I gør som jeg, behøver I bare i Morgen tidlig at stryge jer ned over

Kroppen med Hænderne et Par Gange, saa er I det altsammen kvit.«

Vi fulgte Raadet, og senere Erfaringer viste mig, at det var rigtigt. Man skal altid lytte til Sagkundskabens Røst.

— — —

En tidlig Morgen kort efter Daggry - efter det meste af Natten dels at have travet langs Jernbaneskinnerne, dels at have sovet nogle Timer i en tom Godsvogn, som vi fandt udrangeret paa et Sidespor - kom vi ind i Cleveland, den store Industriby ved Erie Søen. Vi saa os om efter noget midlertidigt Arbejde, for vi var nu næsten læns for Penge. En Mand, vi kom i Snak med, gjorde os opmærksom paa, der gennem store Annoncer i Morgenbladene søgtes Mandskab baade med og uden faglig Uddannelse til Rutebaadene paa de Store Søer, dette mægtige Trafiknet, der dannes af Ontario - Erie - Huron - Michigan- og Superiorsøerne. Han mente, at vi temmelig sikkert kunde faa Hyre paa en af Baadene, der gik til Chicago, og saa lade os afmønstre der. Turen var efterhaanden ikke bleven en ligefrem Dans paa Roser - den skulde blive betydelig værre endnu - saa naturligt nok var vi svært optimistiske ved Udsigten til denne uventede, fine Chance, der tilsyneladende bød sig. Manden gav ingen Forklaring paa Aarsagen til den Iver, hvormed Ruteselskabet averterede efter Mandskab; og vi selv, der nogle faa Timer forinden var ankommen til Cleveland og iøvrigt endnu ikke var særlig fortrolige med Forholdene i Staterne, spildte overhovedet ikke Tid paa at spekulere derover, men satte med Syvmileskridt Kursen mod Forhyringskontoret. Det var et alt andet end imponerende, lurvet Lokale og næsten blottet for ethvert Kontor-

udstyr bortset fra et meget lille Skrivebord, et Par gamle, vaklevorne Stole og nogle lange Bænke, men heller ikke denne Omstændighed kølnede vor Begejstring. I Løbet af faa Minutter var vi forhyret som Dæksarbejdere og havde faaet højtidelig Bekræftelse paa, at vi sagtens kunde blive sat om Bord paa en af Baadene, der gik til Chicago.

Vi blev midlertidigt anbragt i et lille, lige saa nøgent Sidelokale, hvor en god Snes andre »Sømænd« af temmelig blandet Sortering sad og ventede paa nærmere Ordrer. En middelaldrende Neger sad lidt og stirrede paa os med en eftertænksom Mine, saa halede han en gammel »Sixpence« frem af en lille Vadsæk og rakte den over imod mig.

»Det er ikke godt at tage ud og sejle med Straahat paa Hovedet paa denne Tid af Aaret, det kan blæse slemt paa Søerne,« sagde han. »Vil du eller en af dine Kammerater købe denne Hue her, jeg har en i Forvejen, saa I kan faa den billigt. Jeg har aldrig selv brugt den, den har tilhørt en hvid Mand og har kun været brugt af hvide Mænd, saa I kan godt gaa med den.«

Jeg følte omtrent, som om jeg havde faaet et Slag i Ansigtet. Det var første Gang, jeg mødte det amerikanske Raceproblem, første Gang i mit Liv, at jeg oplevede, at et andet Menneske som en ganske naturlig Selvfølge klassificerede sig selv som et laverestaaende, nærmest urent Væsen. Jeg havde en forfærdende Fornemmelse af, at det egentlig var *mig*, der blev ydmyget i Negerens Øjne. Jeg strakte tavs en Haand ud og tog imod Huen. Den var ved nærmere Eftersyn frygtindgydende snavset og fedtet, rent ud afskyvækkende, men jeg tvang mig selv til at sætte den paa Hovedet og prøve, om Størrelsen passede mig. Den var næsten to Gange for stor til

mig, med et dybt Lettelsens Suk følte jeg den sænke sig ned over Øjne og Ører paa mig - saa kunde jeg uden at krænke Negeren række den tilbage til ham.

Straks efter blev vi alle purret ud for at eskorteres ned til Havnen. Baade jeg og mine to Kammerater lagde nok Mærke til, at i det samme vi kom ud paa Gaden, sluttede en 5-6 høje, kraftige, bredskuldrede Mænd sig til os og overtog Føringen. De adskilte sig i Ydre udpræget fra det øvrige Selskab, men vi hæftede os ikke særlig derved og tænkte nærmest, at det var Kaptajner og Styrmænd fra Rutebaadene. Afstanden til vort Bestemmelsessted var kort, og nede i Havnen blev vi ført ind i en stor Træbarak, hvor allerede et Par hundrede Mandfolk befandt sig: Hvide, Negre, Mulatter, Kinesere, samt et Par andre mere ubestemmelige Racer, og de Hvide var atter repræsenteret ved mindst 6-7 forskellige Nationer. Det var afgjort ikke Elite, tværtimod bar de fleste tydelige Præg af at tilhøre Bærmen - men vi havde jo allerede vænnet os til en Del. Og inde i Barakken slentrede en halv Snes andre høje, kraftige, bredskuldrede Mænd omkring med barske Ansigter og haarde, vagtsomme Øjne - hver af dem svingende en solid Politiknippel i Haanden. Faa Minutter efter blev vi klar over, at det faste Mandskab paa Rutebaadene var gaaet i Strejke, og at vi intetanende havde ladet os lokke herned som *blacklegs* - Skruebrækkere!

Dette smagte os absolut ikke. Vi overvejede, at sige omgaaende Farvel, men opdagede lige saa hurtigt, at det var der ikke noget, der hed. Det skulde de store, bredskuldrede Fyre med Kniplerne nok sætte en Stopper for.

Vi fik disse og et Par yderligere Oplysninger af den eneste Dansker foruden os, der befandt sig i Selskabet, en

halvgammel, tydelig havareret, men stilfærdig Mand, der øjensynlig en Gang for alle havde affundet sig med sin Skæbne som et Stykke menneskeligt Vraggods. Han havde nærmet sig, saa snart han hørte os tale dansk indbyrdes, og givet sig i Samtale med os. Vi spurgte ham om, hvem de barske Knippelsvingere var.

»Det er jo *Øjets* Folk,« hviskede han forsigtigt, skønt der formodentlig ikke var nogen anden i Barakken, der kunde forstaa, hvad vi talte om.

»*Øjet?*«

»Ja, for Pokker: *Øjet!* Ved I ikke, hvem Øjet er? Det er Pinkertons Detektiv Bureau. Hver levende Sjæl her i Staterne ved, hvem Øjet er. Det hedder dette Bureau, fordi det har Gluggerne spilet tre Gange saa meget op som alle Staternes Politi tilsammen. Og det er jo Pinkerton, der engageres af de store Selskaber og Arbejdsgivere til at slaa Strejker ned og rekrutere Strejkebrydere - nu ved I det til en anden Gang.«

»Der stod ikke en Stavelse af det Navn paa Skilte eller Døre paa Kontoret, hvor vi lod os forhyre,« bemærkede jeg lidt vantro.

»Nej, det er de Kavallerer for durkdrevne til,« sagde Danskeren. »De lejer et eller andet Lokale rundt om i Byen og lader de uvidende tro, at det er et ganske almindeligt Forhyringskontor.«

Og saaledes kom jeg da til paa første Haand at stifte Bekendtskab med en ganske speciel, og i Staterne berygtet Side af det verdensberømte, private Detektiv Bureaus mangesidige Virksomhed. Intet veg Bureauet tilbage for paa dette Felt: Provokationer, kunstig Anstiftelse af Optøjer, der kostede Menneskeliv, Angiveri, Gemenheder af laveste Art, Blod har det i utallige Tilfælde paa sin Sam-

vittighed. Intet Under, at dets Stifters Navn i Dag nævnes med Uvilje og Foragt i den store, amerikanske Encyklopædi, trods Pinkertonslægtens fremragende Indsats i Bekæmpelsen af den virkelige Forbryderverden.

Danskeren rystede ogsaa paa Hovedet med et overbærende Smil, da vi kom med en Bemærkning om, at vi da i hvert Fald heldigvis kunde lade os afmønstre, naar vi kom til Chicago.

»I har været godt naive,« grinede han med godmodig Spot. »Der gaar ikke en eneste Rutebaad til Chicago i adskillige Maaneder. Jeg kender Forholdene ud og ind, for jeg var i adskillige Aar fast ansat i Rutebaadstjenesten - inden jeg gik i Stykker.« Han gjorde en Bevægelse, som naar man løfter et Glas til Munden. »Næh, I bliver smækket om Bord paa en af de mange Baade, der i Øjeblikket har travlt med at hente Malm oppe i Duluth, saa staar I omtrent igen med det ene Ben i Canada og dobbelt saa langt nordpaa, som I kom fra. Og I kan bande paa, at det bliver en kold Fornøjelse, naar I ikke har andre Klude paa end Sommertøj.«

Samtalen blev brat afbrudt af en af de mig nu saa inderlig modbydelige Gentlemen fra »Øjet« - nogle af dem havde smidt Jakkerne, og vi saa, at der dinglede store Revolvere i Hylstre ved deres Livremme.

»Herhen med jer!« brølede han og vinkede ad os. Vi nærmede os med nogenlunde Adræthed for han saa ikke ud, som om han var oplagt til Spøg.

»Saa skal vi have spulet Gulv!« brølede han videre, da vi kom helt hen til ham. »Og det skal gaa lidt livligt til - og grundigt! Den Samling Møghunde, vi har faaet skrabet sammen her, bestiller jo ikke andet end at svine Gulvene til.«

Han stak en lang Svaber i Haanden paa hver af os, og paa Geled med 3-4 andre Stabejser blev vi saa sat i Gang med at spule Gulvets raa og meget ujævne Fyrretræsbrædder. Vor Slavefoged syntes at have fattet en særlig, sadistisk Interesse for min Person, for han opførte ustandselig en Art Krigsdans bag min Ryg, svingende med sin fordømte Knippel og utrættelig udstødende sine afskyelige Brøl:

»Hva' Fa'en, har du aldrig haft en Svaber i din Haand - har du aldrig spulet et Skibsdæk før! Du er et kønt Stykke Sømand!«

Tilsidst drejede jeg mig med Arrigskaben og Sveden dampende om Kap ud af hver Pore i mit Ansigt om imod ham. »Jeg er aldeles ikke Sømand og har aldrig udgivet mig derfor,« hvæsede jeg. »Det vidste I jo godt, da I lokkede os herned, I Svinehunde!«

Kniplen begyndte at foretage nogle saa faretruende Hvirvler, at jeg afbrød Diskussionen og helligede mig Spulingen. Mærkværdig nok havde mit Raseriudbrud en beroligende Virkning paa Pinkertonmanden. Hans Brøl holdt næsten op, og Kniplen standsede sine Sving, men alligevel skal jeg garantere for, at jeg den Dag fik en saa solid Uddannelse i den Kunst at spule et Gulv, at jeg den Dag i Dag tør melde mig som en nogenlunde sikker Præmietager ved et hvilketsomhelst Sportsstævne paa dette Omraade.

Resten af Dagen gled hen i graa Misstemning, mens vi indbyrdes drøftede alle mulige Flugtplaner. Med nogle Timers Mellemrum blev en 10-12 Mand kaldt op ved Navn, fik Ordre til at samle deres Habengut sammen, - der var som Regel ikke andet end en meget lille Haandkuffert eller blot en diminutiv Bylt - der blev stukket

dem et eller andet Papir i Næverne, og saa blev de under Opsigt af nogle Pinkertonmænd marcheret ud af Barakken, for at blive bragt om Bord paa en eller anden Baad, der var klar til Afgang. Bænket ved lange, raat sammentømrede Fyrretræsborde fik vi Middagsmaaltidet serveret - en saa forfærdelig Hundeæde, at et Par af de mest rebelske blandt vore Bordfæller rent ud afslog at spise den og, for yderligere at udtrykke deres Foragt, slog til Tallerkenerne, saa at de røg langt hen ad Bordene. Natten, der var meget kølig, tilbragte vi i en trist Sovesal, liggende paa Feltsenge med alt Tøjet paa, hvad vi simpelhen var nødt til, da der ikke blev udleveret et eneste Tæppe. Kort inden Sengetid var den havarerede Dansker forsvundet om Bord paa en af Baadene med Dagens sidste Hold. Han naaede lige at sige et kort Farvel og hviske os et Par gode Raad i Ørerne - ogsaa blandt Mænd af hans Slags finder man ofte godt Landsmandsskab og gode Kammerater!

Tidligt næste Formiddag fulgte vi et af de Raad, vor Landsmand havde naaet at hviske til os. Det vil være for omstændeligt at gaa ind paa Enkeltheder her, nok er det at sige, at det lykkedes os at rømme, og vi brugte Benene som Trommestikker indtil vi var vel ude af Cleveland. Vi fik Lov til at køre et Stykke ud ad Landevejen med en Lastvogn, og saa fortsatte vi til Fods, indtil vi henad Aftenen naaede en lille Stationsby, jeg husker, at den hed Rockport og havde en hel Del Indbyggere af dansk Afstamning. Der skulde i Løbet af en tyve Minutter afgaa et Godstog til Toledo, som trods sit stolte, spanske Navn var en snavset, sodet, kultilrøget og grim Fabriksby. Det viste sig, at der ikke var lukkede Godsvogne med dette Tog, og i de aabne turde vi ikke anbringe os, saa længe

det holdt foran Perronen. Saa maatte vi forsøge at entre op i en af de aabne, straks efter at Toget havde sat sig i Gang, men endnu ikke havde faaet Farten op. Mørket var nu allerede faldet paa, og i Ly af det krøb vi op ad en meget høj Dæmning et ganske lille Stykke udenfor Stationen, for derfra at komme ud paa selve Skinnevejen. Vi var lige naaet op paa Toppen, hvor vi standsede et Øjeblik, for nærmere at sondere Terrænet - saa skete Katastrofen. Pludseligt mærkede jeg Jorden skride under mig, jeg var ved at miste Balancen og styrte ned ad Dæmningen. Jeg fik mig i sidste Øjeblik rettet op, tog et Spring, for at naa lidt længere ned, hvor Jorden forhaabentlig var fastere, men maa have sprunget for langt ud, for jeg landede fra ca. 6 Meters Højde paa den haarde Stengrund ved Dæmningens Fod - ganske vist i oprejst Stilling, men paa Grund af Højden med en saadan Voldsomhed, at jeg følte det, som om en gloende Jernstang blev jaget op gennem begge mine Fødder. Jeg drattede i samme Nu omkuld og slog mine Knæ saa haardt imod Stengrunden, at jeg i næsten et Par Aar derefter gik rundt med en lille haard Knude under hvert Knæ.

Smerten var saa infernalsk, at det blev sort for Øjnene af mig, og for første og sidste Gang i mit Liv var jeg paa Nippet til at besvime, men saa galt gik det dog ikke. Jeg fik mig ovenikøbet rejst op ved egen Hjælp inden Kaj og Bon naaede ned til mig, men jeg kunde næsten ikke staa paa Fødderne, ved hvert, nok saa lille Skridt, jeg forsøgte at tage, var det som om Batterier af glødende Naale sendte deres jagende Stik op igennem dem. De to andre hankede op i mig og nærmest slæbte mig ind til Byen, hvor vi lejede et Værelse for Natten i et lille, meget billigt Gæstgiveri for de sidste Cents, vi havde paa os. Det

blev en nederdrægtig Nat, jeg kunde ikke udholde at have blot et ganske let Tæppe over Fødderne, ved den svageste Berøring var det, som om tusinde Djævle for i dem.

Tidlig næste Morgen blev jeg i en sørgelig Procession slæbt over til en nærboende, yngre Læge, der viste sig at være Søn af en dansk Indvandrer og var saa venlig at give Afkald paa Honorar. Han undersøgte mig omhyggeligt og kunde berolige mig med, at ingen Knogler var brudt og ingen Muskler sprængt i mine Fødder, men at sandsynligvis en Del Nervebundter var bleven midlertidig beskadiget ved det voldsomme Stød mod Stengrunden. Det var mig komplet umuligt at bevæge mig videre den Dag, men Bon tog noget midlertidigt Arbejde hos en Skrædder - ogsaa af dansk Afstamning - og tjente herved tilstrækkeligt til at betale for os alle tre endnu en Nat paa Gæstgiveriet plus et Par beskedne Maaltider.

Næste Dag fortsatte vi Rejsen. Det var noget af en Tortur for mig, hele Tiden maatte jeg tænke paa Middelalderens Jernbyrd, hvor man skulde bevise sin Uskyldighed eller sin guddommelige Mission ved at spadsere paa bare Fødder over en Række glødende Plovjern. Temmelig uskyldig følte jeg mig nok, men der var sandelig intet guddommeligt ved Lidelserne, som mine arme Fødder maatte gennemgaa. De første 3-4 Dage var rent ud sagt et Helvede, og der gik flere Uger, inden Smerterne helt fortog sig.

En velvillig Dansker i Rockport havde foræret os en Dollar ved Afrejsen, men den blev hurtig brugt, og saa var vi nødt til at slaa os paa Betleriet. Kaj viste sig at besidde uventet fremragende Evner paa dette Erhvervsomraade og blev vor Ordfører. Naar et Sted forekom os egnet, blev jeg anbragt i Position med det ene Ben ynke-

ligt løftet fra Jorden og lagt tværsover det andet, mens jeg lænede mig som en faldefærdig, ludende Hængepil ind mod Bon, og med et Ansigt, der var helt fortrukket af Lidelse - hvilket sidste faldt mig særdeles let af naturlige Aarsager. Bon stod ved min Side tavs, men trofast, og holdt mig oppe ved en aabenbar Anspændelse af sine sidste Kræfter. Fra Kajs Strube udgik en Strøm af bønfaldende Ord. Ingen kunde som han give sin Røst en saa professionel Klang af fortvivlet, næsten hulkende Jammer, af den yderste Desperations skælvende Tryglen, der tilsidst tonede ud i en druknendes, sidste, halvkvalte Skrig om Hjælp. Lektien var altid den samme, Kaj kunde efterhaanden fremsige den i Søvne: Vi var - hvad der jo iøvrigt ikke var Løgn - tre unge Danskere paa Vej til Chicago, hvor vi havde Venner, der kunde skaffe os Arbejde, men ulykkeligvis var vi strandet undervejs, blandt andet paa Grund af Katastrofen, der havde ramt den ene af os - her henviste Kaj med en dramatisk Gestus til mig, der fluks »hængepilede« endnu stærkere ind mod Bon, saa at han en Gang imellem var lige ved at miste Balancen - og kun ved gode, barmhjertige Menneskers Hjælp kunde vi gøre os Haab om at naa vort Maal i levende Live. Enkelte lod sig betage af denne gribende Scene og Kajs Hulken, bød os ind paa en Kop Kaffe og et Par Stykker Brød og gav os tilmed nogle Cents med paa Vejen, enkelte andre skelede lidt mistroisk til os, men stak os nogle Cents, for hurtigst muligt at blive af med os, nogle sagde blot kort og godt Nej, og endelig var der adskillige, der indtog en saa truende Holdning, at vi snarest muligt fortrak, skønt mine Fødders Tilstand gjorde enhver hastig Retræte besværlig.

Takket være sin Færdighed med Traad og Naal kunde

Bon en Gang imellem tjene lidt Kontanter ind til fælles Brug ved at tage en Dags Arbejde hos en eller anden mindre Skrædder, som netop trængte til en midlertidig Svend, men Kaj og jeg havde jo ingen Haandværksuddannelse og maatte drive unyttige rundt, indtil Bon mødte op med Daglønnen. Nattelogierne var af yderst forskellig Art, jeg mindes, at vi een Nat logerede blandt Kullene paa Tenderen bag Lokomotivet paa et Godstog, som tilmed kørte mange Mil i en helt anden Retning end vi havde troet, saa at vi møjsommeligt maatte stræbe tilbage til vort Udgangspunkt, og at vi tilbragte en anden Nat paa en aaben Godsvogn lastet med tilhugne Brosten.

En Aften i Begyndelsen af Oktober kom vi til den gode - men mig i Erindringen evig forhadte - Stad Elkhart i Indiana. Vi havde begyndt Dagen under tilsyneladende gode Auspicier, det var fint, *indian summer* Vejr med knaldblaa Himmel og lunende Solskin, et Par Jernbanefunktionærer af den skikkelige Slags havde stiltiende ladet os entre en aaben Godsvogn, hvor vi efterhaanden blev et helt lille Rejseselskab - et Par Amerikanere, en Englænder og en Russer - og i glimrende Stemning nød vi Turen, vi syntes næsten, at vi var paa Skovtur. Godstoget skulde ikke længere end til Elkhart og da det, lige inden det rullede ind paa Stationen, sagtnede Farten, hoppede vi alle af. Vi fik hurtigt at vide, at et andet Godstog meget kort efter vilde afgaa vestpaa i videre Retning mod Chicago, men den ene Amerikaner, der gennem adskillige Aars stadige Tilværelse som Tramp var kendt med mange lokale Forhold, oplyste os andre om, at Stationspersonalet i Elkhart havde Ry for sin Uvenlighed mod »Passagerer« af vor Kaliber. Saa var der ikke andet for end at følge den i saadanne Tilfælde almindelige Re-

gel - ligesom vi vilde have gjort i Rockport, hvor jeg faldt ned fra Dæmningen - at vente ved Skinnerne lige udenfor Stationen, for at tage Chancen for ubemærket at springe paa her. Det var meget mørkt nu, og en bidende Kulde havde afløst Dagens dejlige Varme. Et Pift og nogle høje Støn varslede os om, at Toget var i Færd med at sætte sig i Gang, og øjeblikkelig stod vi alle paa Spring.

Pludseligt lød der et skarpt Raab bag os, vi drejede os hurtigt om. En høj, mager Fyr i Overalls kom farende ud fra et lille Blokhus, vi ikke før havde lagt Mærke til. I sin ene Haand havde han en af de sædvanlige, ubehagelige, lange Revolvere.

»Get away!« brølede han. »Get away, you damned sons of at bitch! Get away or I shoot!«

»Vi »got away« saa hurtigt, vi kunde flytte Benene, men ikke destomindre begyndte Bæstet straks at skyde efter os. Vi spredtes for alle Vinde til Akkompagnementet af de haarde, brutale Smæld fra Revolveren. Det er utroligt, hvad en overhængende, alvorlig Fare kan faa En til at præstere. Til Trods for at jeg endnu kun daarligt kunde kravle af Sted paa mine forpinte Fødder, sprang jeg som en Hare, stadig holdende en Siksakkurs for at undgaa at blive ramt af en Kugle. I Mørket løb jeg pludselig i fuld Fart lige ind i et af de høje Pigtraadshegn, som amerikanske Farmere havde den ugæstfri Vane at rejse rundt om deres Jorder. En af de lange, spidse Pigge ramte mig lige over det venstre Øje og rev en dyb Flænge gennem Øjenbrynet. En Knap Millimeter længere nede - og Piggen var trængt lige ind i Øjet, men den Dag i Dag bærer mit vildtvoksende venstre Øjenbryn Vidnesbyrd om den Aftens Begivenheder. Jeg kom løs af Pig-

traaden, snurrede rundt og løb videre, indtil jeg var udenfor Skudvidde.

Det varede et godt Stykke Tid, inden vi fandt sammen igen. Faren maatte anses for overstaaet, Toget var forlængst dampet af Sted, ingen havde derfor videre Interesse i at jage os, og Jernbanevagtmanden sad formodentlig atter i sit lune Blokhus, stolt af sin Bedrift. Kaj og jeg var de første, der løb paa hinanden, saa kom de to Amerikanere og Englænderen atter til Syne, og lidt efter dukkede Russeren frem bag et Skur, hvor han havde søgt Ly. Han var iøvrigt bleven ramt i den ene Kind af et Strejfskud fra Vagtmandens Revolver. Nu manglede der blot Bon. Efter at vi endnu i nogen Tid forgæves havde ventet, bød det øvrige Rejseselskab Kaj og mig Farvel, de vilde hurtigst muligt videre, de fandt ikke Egnen »sund«.

Jeg kom i Tanker om, at Bon under den første, vilde Flugt kun havde været et ganske lille Stykke foran mig, og at det sidste, jeg havde set til ham, umiddelbart inden jeg i Mørket var ved at spidde mig selv paa Pigtraaden, var, da han i fuldt Løb pludselig drejede af til højre ad en smal Sti. Kaj og jeg fandt tilbage til Stien og fulgte den, mens vi raabte hans Navn højt, men intet Svar lød fra noget Sted. Vi gik lidt videre frem. Paa den ene Side af Stien skimtede vi i Mørket Omridsene af nogle store Buske, vi gjorde holdt og raabte endnu et Par Gange hans Navn ud i Luften, for at hidkalde ham, dersom han holdt sig skjult et eller andet Sted i Nærheden. Stadig ikke den svageste Lyd til Svar paa vor efterhaanden mere og mere ængstelige Kalden. En frygtelig Tanke begyndte at snære vore Hjerter sammen, der var da vel ikke sket noget alvorligt, skulde han være bleven ramt af en af den Blodhund til Vagtmands Kugler, laa han saaret et eller

andet Sted her i Mørket - maaske død? Vi var næsten ude af os selv ved Tanken. Endnu en Gang raabte vi hans Navn af vore Lungers fulde Kraft. »Er du her - er du her?« skreg vi i næsten Vildskab.

Og saa, lige da vi som en sidste Udvej vilde til at gennemsøge Buskene, lød der fra under en af dem en ynkelig, lille Stemme, der spurgte:

»Er det jer? Er det Kaj og Aage?«

»Ja, hvem Pokker skulde det ellers være,« raabte vi rasende, men samtidig vidunderligt lettede.

Og saa kom omsider Bon krybende frem fra sit Skjulested under Busken - og ved denne Lejlighed fik jeg et mageløst Indblik i Angstens Psykologi, navnlig, naar en Hjerne ikke er særlig begavet, og det var jo Bons ikke. Selvom han var et prægtigt Menneske og Jordens bedste Kammerat, saa maa jeg gøre denne Indrømmelse.

»Hvorfor Pokker har du ligget der uden at svare os, mens vi stod her og skreg os hæse?« spurgte Kaj og jeg i Kor.

»Jo, Sagen er den,« lød Bons spagfærdige Svar, »at jeg jo ikke var sikker paa, at det ikke var Jernbanefunktionærerne, som stod og raabte mit Navn, for at lokke mig frem.«

Det var under Anvendelse af mange og uhøflige Kraftudtryk at vi søgte at gøre ham den Tanke indlysende, at Funktionærerne paa en lille Station midt inde i de Forenede Stater maatte være Troldmænd, dersom de kunde vide Navnet paa en lille, dansk Vagabond, som de knapt nok havde set et Glimt af, inden han i Oktoberaftenens Mørke smurte Haser og skjulte sig under en Busk.

— — —

Saa vandrede vi ind i Elkhart for at undersøge, om

der ikke skulde findes en K.F.U.M. - vi havde ved en tidligere Lejlighed faaet pæn Behandling i en saadan - eller en lignende Institution, der vilde yde os gratis Nattekvarter. Det begyndte allerede at blive nattestille i Gaderne, men i Skæret af en Gadelygte saa vi en velklædt, meget fyldig, ældre Dame ledsaget af to nydelige, unge Piger komme i Retning mod os. Jeg traadte hen foran dem, løftede kavallermæssigt paa Straahatten og spurgte, om der fandtes en K.F.U.M. i Elkhart.

Damen stivnede, et Par Sekunder stirrede hun med rædselsslagne Blikke paa mig og de to andre, saa gjorde hun brat omkring, kaldte paa Pigebørnene, løftede Skørterne op om Benene, og af Sted løb de tre Kvindemennesker af alle Kræfter. Naa, charmerende har vi tre Kammerater næppe set ud. Jeg havde adskillige Dages Skægstubbe, og Blodet fra Flængen over mit Øje drev mig stadig ned over Kinden. Kaj og Bon lignede heller ikke ligefrem Filmshelte, navnlig ikke Bon, for der havde været godt med Mudder under Buskene, hvor han sanseløs af Skræk var krøbet i Skjul. Alligevel, dette kvindelige Mistillidsvotum gav et Sting i mit Hjerte.

»Undskyld, Frue,« raabte jeg lidt bittert efter den flygtende Matrone, »men vi er ikke Rovmordere!«

Hun standsede et kort Sekund og drejede Hovedet tilbage. »Det er jeg nu ikke saa sikker paa!« skingrede hun og forsvandt med sine Døtre rundt om det nærmeste Gadehjørne.

Den Nat sov vi i Detentionslokalet paa Byens Politistation.

Det var altsammen Mrs. Gunness' Skyld

Vi begyndte Dagen - det var ovenikøbet en Søndag - med et Tyveri. Ganske vist et forholdsvis ubetydeligt Tyveri, næsten ikke værd at omtale - efter vor egen Opfattelse, vel at mærke. For i den gennemsnits amerikanske Farmers Øjne var Tilegnelsen af saa meget som et Græsstraa - for slet ikke at tale om et Græskar - der groede paa *hans* Jord, en himmelraabende Forbrydelse, der egentlig burde sende Gerningsmanden i Sing-Sing paa Livstid eller, endnu hellere, lige lukt i den Elektriske Stol. Man kunde træffe godlidende, forstaaende og hjælpsomme Mennesker iblandt dem, men det var meget undtagelsesvis, for det var som Regel nogle haarde, barske og utilnærmelige Kavallerer, de fleste af disse Farmere. Jeg har været ude for at faa en glubsk Køter pudset paa mig og mine Kammerater ved en Lejlighed, hvor vi blot tillod os at søge et Par Dages hæderligt Arbejde i Høsttiden, saa at vi maatte tage Benene paa Nakken af alle Kræfter. Og en anden Gang blev en lignende Henvendelse fra vor Side besvaret ved, at Farmeren uden at sige et Ord greb en Riffel, der hang i hans Forstue, og pegede lige paa os med den som et Tegn paa, at vi hellere maatte forsvinde fra hans Enemærker hurtigst muligt - og det er vist overflødigt at tilføje, at vi omgaaende fulgte dette menneske-

kærlige Vink. Naa, indrømmes maa det selvfølgelig, at det jo ikke altid var Guds bedste Børn, der trampede ad Amerikas Landeveje, men jeg er nu tilbøjelig til at mene, at denne Haardhed var en naturlig Egenskab hos disse elskværdige Sjæle.

Iøvrigt - for at holde mig strengt til Sandheden - deltog jeg ikke personlig i selve Tyveriet, men optraadte først noget senere paa Skuepladsen, hvor jeg som *Hæler* og med alle Tegn paa Velbehag deltog i Udbyttet af den lovløse Handling. Aarsagen til al denne Uhæderlighed var simpelthen, at det var min 25-Aars Fødselsdag, der indtraf paa en graa, trist, regnfuld Oktobermorgen, lidt udenfor den lille, pyntelige og velhavende By *La Porte* i Indiana, hvor Stemningen overfor alle Fremmedelementer i Almindelighed og overfor Tramps i Særdeleshed paa den Tid var meget fjendtlig. Vi havde holdt vort Indtog i Byen sent den foregaaende Aften, men havde maattet forsvinde ud af den, næsten lige saa snart vi var kommen derind, og vandre videre ud ad Landevejen, mens Oktobernatten allerede spredte sit Mørke og Regnen silede ned - og det kunde vi takke Mrs. *Gunness* for!

Vi kunde ikke undgaa at lægge Mærke til, at der herskede en underlig gærende Uro i Byen, da vi umiddelbart efter vor Ankomst, med slunkne Maver og ømme Fødder, foretog et Rekogniseringtogt gennem dens Gader. Folk stod i ivrigt diskuterende Klynger paa Gadehjørnerne, og gennem Ruderne ind til Bar'ene kunde vi se, at de var fyldt med Gæster, mens Lyden af høje, ophidsede Stemmer naaede ud til os. Det var tydeligt, at noget ganske særligt satte Sindene i Bevægelse. Efter at have vandret lidt omkring, standsede vi en yngre Mand og spurgte ham, om han kunde anvise os et meget billigt, allerhelst

gratis Logi for Natten. Manden tog os lidt i Øjensyn inden han svarede.

»I ser ud, som I egentlig er skikkelige Fyre,« sagde han omsider, »saa se heller at komme herfra igen inden altfor længe.«

Vi spurgte ham selvfølgelig om Aarsagen til dette Raad, selvom vi af Erfaring vidste, at det ikke var helt ualmindeligt, for i visse Byer havde Myndighederne den kedelige Vane - eller Uvane - at sende Vagabonder og andre Omstrejfere paa fjorten Dages eller en hel Maaneds Tvangsarbejde, for derefter at ekspedere dem ud af Byen igen med en streng Advarsel om ikke foreløbig atter at beære den med deres Nærværelse.

»Se hellere at komme ud af Byen i en Fart,« gentog Manden. »Vi har saamænd tidligere altid været meget flinke mod Fremmede, selvom det kun var Tramps eller »Bums«, men det er vi sandelig ikke for Tiden. Faar Politiet Øje paa Jer, saa bliver I aldeles omgaaende taget ved Vingebenet, og I slipper ikke med under en Maaned i Fængslet her, det kan jeg garantere for. Vi skal have Fred og Ro paa disse Kanter nu, efter den Satan, Mrs. Gunness.«

Han tilføjede nogle faa oplysende Ord om samme Mrs. Gunness, men afbrød hurtigt, for atter at tilskynde os til at gøre os usynlige snarest muligt. Og da det efterhaanden gik op for os, at det nu var hans Facon at vise Venlighed paa, og at Raadet var ærlig ment, fulgte vi det og befandt os faa Minutter senere igen paa den aabne Landevej. I en temmelig glædesløs Sindsstemning travede vi en knap halv Times Vej gennem Mørket i Regn og Søle, saa dukkede pludselig et Par Skikkelser op paa Siden af os og raabte os an. De viste sig at være nogle øjensynlig

lokalkendte Kolleger i den ædle Kunst at trampe, og under deres Førerskab fandt vi Vejen til en gammel, forfalden Farmbygning, tilsyneladende forladt af Guder og Mennesker, men dog med et Høloft, hvor vi tilbragte Natten.

Vore to nye Kammerater var, som før nævnt, lokalkendte paa Egnen og havde hørt en Del om Mrs. Gunness og hendes Bedrifter, og i den næste Times Tid underholdt de os med dem. Allerede den Gang sysselsatte jeg mig med Kriminalhistorie, og da Mrs. Gunness - omend *in absentia* - paa en temmelig effektiv Maade havde krydset min Vej og i hvert Fald indirekte berøvet mig og mine danske Rejsefæller Mulighederne for det saa inderligt attraaede Natteherberg, forøgede dette ganske naturligt min Interesse for hendes Person, og ad andre Veje supplerede jeg senere min Viden om Sagen, som gennem mange Aar fik adskillige Fagskribenter til at beskæftige sig indgaaende med denne mystiske Kvindes uhyggelige, næsten dæmoniske Saga. Læserne vil maaske derfor tillade mig et lille Sidespring.

Min Undskyldning er simpelthen, at hvad der hændte os i Løbet af det følgende Døgn, egentlig altsammen var Mrs. Gunness Skyld - og saa faar den taalmodige Læser ovenikøbet en ægte »Gyser« i Tilgift.

— — —

Om Mrs. Gunness kan det siges, at hun ikke alene var den senere saa navnkundige Franskmand Monsieur Landru's kvindelige Forgænger paa deres specielle Fagomraade, men at hun fuldtud var hans jævnbyrdige. Ja, jeg er inderst inde overtydet om, at havde de to truffet hinanden, saa havde Franskmanden trukket det korteste

Straa og var havnet i Kælderrummet under hendes Farm i mere eller mindre parteret Tilstand.

Denne tiltalende Dame, hvis Ugerninger til saa stort Uheld for os var bleven afsløret ganske kort Tid inden vi ankom til den hidtil saa fredfyldte, idylliske By La Porte, var af blandet, delvis skandinavisk Oprindelse, og i hvert Fald specialiserede hun sig udelukkende i Mænd af skandinavisk Herkomst. Hun var nogle faa Aar tidligere kommen til La Porte fra Chicago, hvor hun havde været gift med en Mand med det danskklingende Navn Mads Sorensen, der var ansat som Privatdetektiv i et Stormagasin. Efter 10 Aars Ægteskab, da *Belle* - som hun yndede at kalde sig ved Fornavn - var omkring de Fyrre, døde Sorensen under noget mystiske Omstændigheder, som dog forblev uopklaret, og hans Forsikringsselskab maatte meget mod sin Vilje udbetale hende de 8000 Dollars, som hans Livsforsikring lød paa. Faa Maaneder efter giftede hun sig med en Nordmand, Peter Gunness, en munter og vennesæl Mand, afholdt af alle paa Egnen, men meget glad for Flasken. Han ejede en mindre Farm, lige i Udkanten af La Porte, hvor hun snart blev en kendt Skikkelse og navnlig gjorde sig bemærket ved sit alt andet end kvindelige Ydre og Væsen. Hun var lidt over Middelhøjde, rødhaaret, med et furet, vejrbidt, næsten læderagtigt Ansigt, hun vejede omkring 100 Kilo og havde Kæmpekræfter. Ved hendes Indtog paa Farmen var Folk maalløse af Forbavselse ved at se hende tumle med store, tunge Rejsekufferter og svære Kasser med Bohave, som en almindelig Mand paa egen Haand næppe nok vilde have kunnet rokke af Stedet, selvom han anspændte alle sine Kræfter.

Det nye Ægteskab varede kun nogle Maaneder, saa døde Peter Gunness, tilsyneladende uden nogen forudgaaende Sygdom. Bagefter viste det sig, at den praktisk anlagte Mrs. Gunness havde sørget for at faa sin Ægtefælle livsforsikret for 3-4000 Dollars, men man var jo i La Porte og nærmeste Omegn kun vant til idylliske Forhold og nærede derfor ingen grim Mistanke. Derimod vakte det Forbavselse og en Del Forargelse blandt Naboerne at se den Koldblodighed, ja nærmest Nonchalance, hvormed hun tog stakkels Peters pludselig Død. Samme Eftermiddag, som han var bleven begravet - i den billigste Kiste, hans Enke kunde skaffe - saas hun ivrig optaget af det sædvanlige Arbejde paa Farmen, som hun iøvrig fremtidig drev paa egen Haand og kun med Hjælp af en delvis imbecil, halvblods, canadisk Tjenestekarl.

Øjensynlig higede hun straks efter en ny Ægtefælle, for kort Tid efter dukkede en Svensker ved Navn Olav Lindboe op som Bejler, tillokket - som det senere viste sig - af en Ægteskabsannonce, som hun havde indrykket i et Blad, som havde denne Art Annoncer som Speciale. Svenskeren tilbragte et Par Dage som Gæst hos Mrs. Gunness, saa forsvandt han og man saa eller hørte aldrig siden noget til ham. Den tilsyneladende kronisk giftesyge Jættekvinde fortsatte ihærdigt sine Bestræbelser for atter at blive smedet i Hymens Lænker, dog - efter alt at dømme - forgæves. Thi ganske vist indfandt der sig i Løbet af et Par Aar med korte Mellemrum en længere Række nye Ægteskabskandidater, alle af skandinavisk Herkomst, som efter Tur tilbragte nogle Dage paa Prøve hos Mrs. Gunness, men som øjensynlig enten ikke bestod denne Prøve tilfredsstillende eller i de faa Dage fik tilstræk-

kelig af Mrs. Gunness' Yndigheder - for en efter en forsvandt de og blev aldrig mere set paa Egnen.

Nu vilde Skæbnen, at den imbecile, halvblods Canadier, der var sin Madmors hengivne, underdanige Slave, tillige blev besat af en heftig Elskovsbrand - bogstavelig talt betaget af hendes massive Fysik - men denne fantastiske Amazone gengældte afgjort ikke hans Følelser. Canadierens forsmaaede Kærlighed slog, som saa ofte er Tilfældet, om i glødende Had. Mrs. Gunness havde foragtet dette Skrog og behandlet ham som et stumt Redskab, der var hendes Vilje fuldkommen undergiven, men havde netop derfor undervurderet ham og var ikke klar over, hvad der kunde røre sig af voldsomme Følelser i hans Sind, som gjorde ham farlig i visse Situationer. En skønne Dag lod han Politiet i La Porte vide, at han nærede alvorlig Mistanke om, at uhyggelige Tildragelser havde fundet Sted ude paa Farmen hos Mrs. Gunness. Han kunde ikke sige noget med afgjort Sikkerhed, for han var - efter hvad han forklarede - altid bleven holdt paa Afstand, naar der var Bejlere paa Besøg, men der var noget meget mystisk ved det hele, og han havde visse uhyggelige Anelser! Imbecile Individer, især af denne Type, kan lægge utrolig Hævngerrighed parret med Snuhed for Dagen.

Myndighederne grundede nogle Dage over Sagen og besluttede tilsidst at gribe ind med en nærmere Undersøgelse, men inden man naaede saa vidt, opstod der en tilsyneladende uforklarlig Brand paa Gunness-Farmen, der brændte ned til Grunden. Blandt Ruinerne fandt man det forkullede, hovedløse Lig af en Kvinde. Saavel Mrs. Gunness selv som Canadieren var forsvundet, men *ham*

fandt Politiet nogle Dage senere i en Naboby. Til at begynde med, ansaa Myndighederne det for givet, at det var Liget af Mrs. Gunness, man havde fundet blandt Ruinerne, og Canadieren blev selvfølgelig sigtet for at have myrdet hende og bagefter at have paasat Branden, for at slette Forbrydelsens Spor. Imidlertid tvivlede Retsmedicinerne om, at Liget var Mrs. Gunness', fordi det gjorde Indtryk af at hidrøre fra en langt spinklere bygget Kvinde. Yderligere nægtede Canadieren - Roy Lamphere, hed han iøvrigt - haardnakket at have myrdet Mrs. Gunness og at have paasat Branden. Under de fortsatte Udgravninger af Ruinerne fandt man 19 (!) Lig nedgravet under Kælderrummet, deraf adskillige uden Hoved. Nogle Tønder indeholdende ulæsket Kalk viste, hvilken Metode, Mrs. Gunness havde anvendt for at tilintetgøre sine Bejleres afskaarne Hoveder. Det blev endvidere konstateret, at hendes Fremgangsmaade, for at skaffe sig Ofre, stadig havde været at indrykke Ægteskabsannoncer og under den paafølgende Korrespondance at stille den Betingelse, at Ægteskabskandidaterne, naar de indfandt sig hos hende til nærmere gensidig Beskuelse, skulde medbringe et kontant Beløb paa i det mindste nogle tusind Dollars som Garanti for deres »reelle Hensigter«. Kun een Ægteskabskandidat var sluppen derfra med Livet, paa ham havde Mrs. Gunness virket saa skræmmende, at han simpelthen næsten omgaaende stak af og tog første Tog hjem igen.

Ogsaa med Hensyn til de myrdede Ægteskabskandidater nægtede Roy Lamphere sig stædigt skyldig i Meddelagtighed og hævdede fortsat, at han overhovedet ingen positiv Viden havde haft om disse Forbrydelser, men kun

efterhaanden en lurende Mistanke. Saa usandsynlig denne Forklaring end lød, var der jo ingen, der direkte kunde modbevise den, og det endte med, at han blev frifundet saavel for Meddelagtighed i disse Misgerninger som for at have myrdet Mrs. Gunness - takket være Tvivlen om Ligets Identitet. Men for at den gode Lamphere dog ikke skulde slippe helt uskadt fra Affæren - for sympatisk virkede han langtfra - blev han sendt i Fængsel for Brandstiftelse, iøvrigt paa et mere end spinkelt Bevismateriale, og her døde han kun et Par Aar senere.

Hvad der virkelig er sket med Mrs. Gunness selv, blev aldrig helt opklaret. Dersom hun ikke var identisk med den Kvinde, hvis forkullede og hovedløse Lig man fandt i Ruinerne af den nedbrændte Farm, er det faktisk lykkedes hende at gøre sig usynlig for bestandig. En næsten utrolig Tanke, naar det gælder en Kvinde med hendes noget ualmindelige Ydre. Personlig har jeg imidlertid altid hørt til dem, der - trods Retmedicinernes Tvivl - har følt sig overbevist om, at det *var* hendes Lig, man fandt, og at den imbecile Tjenestekarl, som utvivlsomt ogsaa har været Medvider og sandsynligvis ogsaa endog Meddelagtig i hendes Ugerninger, baade havde myrdet hende og fulgt hendes glorværdige Eksempel ved at afskære hendes Hoved, som han derefter paa en eller anden Maade skaffede af Vejen, inden han satte Ild paa Farmen. Muligvis har han med sin delvis indianske Afstamning instinktmæssig fulgt gamle, stammemæssige Traditioner og skjult Hovedet paa et sikkert Sted, for senere at opbevare det som et Trofæ.

Men var det udelukkende af Pengebegær, at Mrs. Gunness gjorde sig skyldig i denne lange Række, samtidig uhyggelige og fantastiske Forbrydelser? I hvert Fald del-

vis, derom kan der næppe herske Tvivl. Men hvorfor skar hun Hovederne af en Del af sine Ofre og lod dem forsvinde i ulæsket Kalk, naar hun intet Forsøg gjorde paa helt at udslette sine Ugerningers Spor ved at skaffe Resten af Ligene af Vejen? Gennem de aarelange Bestræbelser, man gjorde sig, for at faa Vished om hendes egen Skæbne, kom man i Besiddelse af visse bemærkelsesværdige Oplysninger.

Mrs. Gunness var Datter af et omrejsende Gøglerpar, der blandt andet i adskillige Aar turede Europa rundt med en »Gyser«, hvor Faderen ved et meget illuderende, scenisk Trick tilsyneladende huggede Hovedet af Moderen til Publikums store Betagelse. Belle Gunness, som den Gang kun var en lille Pige paa fem-seks Aar, og ikke var inde i Hemmeligheden, blev saa bjergtagen af denne Scene, som hun ved flere Lejligheder overværede ude fra Kulisserne, at hun begyndte at hugge Hovedet af sine Dukker. Da hendes Mor blev klar over dette, rystede det hende i den Grad, at hun gennemtvang, at Halshugningsnummeret blev opgivet - ulykkeligvis for sent, efter hvad Psykiaterne mente. De kom nemlig til den Anskuelse, at denne Barndomsoplevelse havde nedfældet sig i Underbevidstheden hos Belle, hvorfra den gjorde sig gældende i den modne Alder i Forbindelse med de Mord, der havde Pengegriskheden som Aarsag.

— — —

Det var altsaa takket være Mrs. Gunness, at Kaj, Poul, ogsaa kaldet Bon, og jeg skyndsomst maatte forsvinde ud af den lille, yndige By La Porte, trampe henved en Mils Vej i Nattemørke, Kulde og Regn og derefter tilbringe Natten paa et Høloft, der mere udmærkede sig ved en modbydelig, muggen Stank end ved Lunhed - selv Høet

paa Egnen syntes at demonstrere sin fjendtlige Ugæstfrihed mod alle Fremmedelementer. Vi var temmelig stive og ømme i alle Lemmer, da vi vaagnede tidlig næste Morgen, klamme af Fugt og sultne. Vi tre var iøvrigt alene nu, vore Ledsagere fra den foregaaende Aften var allerede forsvundet i Stilhed og formodentlig paa Vej mod næste Maal.

Der var saaledes absolut intet festligt ved Indledningen til den højtidelige 25-Aars Fødselsdag, paa hvilken man efter den den Gang gældende, danske Lovgivning indtraadte i den fulde Myndighedsalder og med fremtidig, uindskrænket Raadighedsret over sine personlige Ejendele og andre Formuegoder. For mit Vedkommende repræsenterede de sidstnævnte i hint stolte Øjeblik præcis 25 Cents, hvilket efter amerikansk Prisniveau i de Aar knap og nap vilde have svaret til ca. 50 Øre i dansk Valuta. Kaj og Bon var hver for sig i Besiddelse af omtrent et lignende Beløb, saa tilsammen raadede vi langtfra over den Kapital, der maatte anses for blot det rene Minimum til at kunde dække Omkostningerne ved den festlige Sammenkomst, hvormed en Dag som denne burde fejres. Kaj og Bon nedsatte imidlertid hastigt paa egen Haand en Festkomité bestaaende af dem selv. Komitéen trak sig diskret tilbage en halv Snes Minutter og vendte derefter stolt tilbage med et mægtigt Græskar, som den havde »organiseret« i en Køkkenhave, der hørte til en Nabofarm og grænsede op til Landevejen. En officiel, højtidelig Indbydelse blev udstedt til mig som Æresgæst, og lidt senere blev Banketten afholdt i Ly af et Halvtag, der strittede ud fra et gammelt Skur, der laa i tilstrækkelig sikker Afstand fra Gerningsstedet.

Den første berusende Feststemning lagde sig dog hurtigt, hverken den serverede Anretning eller Omgivelserne eller Vejret egnede sig til at holde den i Kog. Vi gumlede, efter at den værste Sult var nogenlunde neddæmpet, de sidste Rester af det raa Græskar i os i tungsindig Sløvhed, mens vi med mismodige Miner stirrede op mod den triste, graa Himmel, hvorfra Regnen stadig sivede ned - ikke med særlig Voldsomhed, men med desto stædigere Vedholdenhed.

»14 danske Mil endnu til Chicago,« kom det traurigt fra Kaj, da Maaltidet omsider var slut og selv den sidste, ulmende Gnist af Feststemningen forlængst var slukket, - »14 danske Mil, det er ca. 60 engelske miles eller deromkring, hvis jeg regner rigtigt. Pu - hah! Og jeg er paa det nærmeste udpumpet nu, navnlig efter det sidste Døgns Mas, jeg orker næsten ikke at trave bare en Fjerdingvej endnu.«

»Næh, man er jo ikke ligefrem oplagt til at synge Jubelsalmer,« mumlede Bon, mens han rullede tre Cigaretter til os af den sidste - uigenkaldelig sidste - Rest af vor fælles Beholdning af billig og elendig Tobak. »Og man brænder jo heller ikke efter altfor ofte i Fremtiden at løse Billet som blind Passager med de fordømte Tog, efter den Nat i Elkhart. Ærligt talt, saa vil jeg næsten hellere bruge Fusserne, selvom jeg skal slide dem op til Knæene. Den er efterhaanden bleven streng, den Udflugt til Chicago. Havde vi bare faaet en Nats ordentlig Hvile i La Porte, saa havde det nok frisket os lidt bedre op end det mugne Hø, vi maatte rulle rundt i. Gid Fanden havde den Mrs. Gunness - det er altsammen hendes Skyld!«

Jeg sagde ingen Ting, men nøjedes med at glo dystert

ud paa den gennemplørede Landevej, der begyndte at ligne et Sumplandskab, og paa Regnen, der trak sine monotone, lodrette Streger ned imod os, og paa Himlen, der strakte sig mod alle Verdenshjørner som et lurvet og snavset, graat Uldtæppe, uden en eneste lille Rift, der kunde give et, omend aldrig saa svagt, Haab om lidt Bedring i Vejret. Og samtidig lod jeg i Tavshed en Finger føle sig forsigtigt frem langs den endnu temmelig friske Flænge lige over mit venstre Øje - Souveniren fra den hyggelige Aften ved Jernbanestationen i Elkhart med den nidkære Funktionær.

Men videre paa Færden mod Chicago skulde og maatte vi, saa vi mandede os op og sjoskede nogle faa Minutter senere af Sted i den sivende Regn - i Regn - i Regn - i utrættelig, ensformigt nynnende Regn. En Kilometer vestpaa ramte vi Jernbanelinjen i Retning mod Chicago, og saa begyndte den gammelkendte Vandring langs Skinnevejen. Det blev en træls Tur, ikke mindst for mig med mine smadrede Fødder, det var stadig som om jeg gik paa Naalepuder. Drivvaade var vi selvfølgelig, lige ind til Skindet, og Vandet slubrede i Skoene, der tunge og gennemblødte klæbede sig om Fødderne som Blylodder. Til Tider traadte vi skiftevis paa Svellerne og de mellemliggende Slagger, til andre Tider søgte vi, som en Art Afveksling i den dræbende Monotoni, at skræve i Smaahop fra Svelle til Svelle. Sulten gnavede lystigt - sandt at sige, det eneste lystige, der var Omtale værd - i vore Tarme, efterhaanden som Dagen skred frem. Et raat Græskar indeholder jo ikke overdreven megen Næringsværdi (man talte ikke om Kalorier den Gang). Vi havde ganske vist ved en mindre Jernbanestation holdt en kort Rast og i en

lille, miserabel Kaffebar omsat vore sidste Cents i tre Spølkummer tynd Kaffe med varm Mælk, samt tre dværgagtige Rundstykker med skrabet Smør, men - for at citere Bon - det forslog som en Skrædder i Helvede. I den tætte Regndis var det næsten umuligt at faa Øje paa Togene før de var tæt inde paa Livet af os, selv det advarende Klemt fra Klokkerne paa Lokomotiverne lød underlig afdæmpet, næsten spøgelsesagtig i den tunge, uldne Luft. Vi maatte bestandig lytte anspændt og med Mellemrum hastigt springe ud til Siderne, naar denne uhyggelige Kling-Klang Lyd og en pludselig Gungren i Skinnerne i sidste Øjeblik varslede om, at en eller anden Ekspres et Par Sekunder senere vilde jage forbi os, brølende og buldrende, med gnistersprudende Gab, som en rasende, ondskabsfuld Trold, der i blindt Had forfulgte sit Offer. Det virkede ubeskrivelig irriterende paa Nerverne, og samtidig voldsomt deprimerende. Og selvom vi havde næret Ønsket om, atter at forsøge os som blinde Passagerer - det dukkede iøvrigt op nu og da, trods alt - saa frembød der sig Dagen igennem ikke en eneste Chance, vi var tvunget til at klare os til Fods.

En Gang, da vi var ved at faa Sveller paa Hjernen, foreslog Kaj, at vi - trods den Omvej, det vilde betyde, og trods at Mørket og Regntykningen nu efterhaanden gjorde Vandring udenfor den slagne Skinnevej næsten umulig for Folk, der ikke var nogenlunde stedkendte, - alligevel gjorde et Forsøg paa at komme ud paa Landevejen, der, saa vidt vi kunde skønne, løb nogenlunde parallelt med Jernbanelinjen, men skilt fra denne ved en høj Dæmning. Bon og jeg stillede os skeptiske, men efter nogen Diskussion, under hvilken Kaj erklærede, at han

simpelthen blev forrykt, hvis han skulde fortsætte uafbrudt langs Skinner og Sveller, blev Forslaget vedtaget under modvillig Knurren fra os andre to. Vi kravlede med noget Besvær op ad den glatte, slimede Dæmning, Kaj var i sin Egenskab af Ekspeditionsleder i Spidsen og begyndte derfor ogsaa som Førstemand Nedstigningen paa den modsatte Side, hvor det tiltagende Aftenmørke og Regndisen mødte os som et næsten uigennemtrængeligt Forhæng. Et Par Øjeblikke efter hørte vi ham give et frygteligt Vræl fra sig - der laa en Sump lige ved Foden af Dæmningen, og her var han plumpet i med begge Ben til og over Knæene. Bon og jeg fik ham halet op, Kaj var blevet grundig kureret for sin Længsel efter Forandring, saa vi tiltraadte Tilbagetoget til vort Udgangssted.

»Det kan vi takke den Satan til Mrs. Gunness for,« jamrede Kaj bittert, mens vi møjsommeligt krøb tilbage over Dæmningen. »Havde det ikke været for hende, saa havde vi maaske endnu i Dag kunnet sidde i Læ i La Porte - aah, det var saadan en hyggelig og venlig lille By. Jeg tror, jeg kunde være bleven der for Resten af mit Liv. Tænk alle de Ulykker, saadant et nedrigt Kvindemenneske kan lave!« Det skinnede tydeligt igennem Kajs Véraab, at han afgjort tænkte mere paa os tre end paa de 19 uheldige Ægteskabskandidater i den slemme Dames Kælder.

Saa fortsatte vi Marchen ad Jernbanelinjen i sammenbidt, bister Tavshed, og efterhaanden i Begravelsestempo. En Times Tid eller saa ud paa Aftenen naaede vi Jernbanestationen ved en af de mange Smaabyer, der laa paa denne Rute. Denne gjorde Indtryk af at være en meget

lille By, og besynderligt nok er dens Navn fuldkommen udslettet af min Erindring, end ikke, naar jeg har søgt at genkalde det ved at studere et Atlas, har jeg været i Stand hertil. Det er saa meget mærkeligere, som praktisk talt Navnet paa hvert eneste af de andre Steder, hvor vi kom ud for Oplevelser af den ene eller anden Art, er tydelig indprentet i min Hukommelse, trods de mange Aars Forløb - men det er nu en Gang den Slags Puds, som Hjernen spiller os til Tider.

Vi var alle tre paa dette Tidspunkt reduceret til pjaskvaade, dryppende, vaklende Bylter, der knap kunde støtte mere paa Benene, saa vi besluttede os til at gøre et desperat Forsøg paa at fægte os til lidt Mad og Nattelogi et eller andet Sted i Byen, selvom vi risikerede at blive nappet og sendt paa Tvangsarbejde. Vi bogstavelig talt krøb gennem de søndagsstille Gader i den stadig faldende Regn, der dog nu omsider begyndte at stilne langsomt af - som om den havde overtydet sig om, at den umuligt kunde gennemvæde os mere grundigt end den allerede havde gjort og derfor nu kunde spare lidt paa Kræfterne. Udenfor en lille, uanselig, hvidmalet Træbygning paa selve Hovedgaden standsede vi. En Fløjdør ud til Gaden var aaben paa vid Gab, et ligesom indbydende, opmuntrende Lysskær strømmede ud imod os fra Bygningens Indre, og en Skare af Mennesker, Mænd og Kvinder i alle Aldre var paa Vej derind. Kaj listede op ad et Par af Trinene, der førte ind til Bygningen, og kastede et hurtigt Blik indenfor.

»Det er en Kirke,« rapporterede han straks efter. »De skal nok lige til at begynde paa Aftengudstjenesten. Lad os gaa derind,« tilføjede han til Bon og mig, grebet af en,

som det viste sig, lykkelig Indskydelse, »der tilbyder sig maaske en eller anden Chance her.«

Vi gik indenfor. Menigheden, pæne, jævne Mennesker, havde allerede næsten fyldt det ikke særlig store Kirkerum. Lige indenfor Døren henvendte vi os til et Par unge Mænd, der endnu ikke havde indtaget deres Pladser, og spurgte dem, om de vidste et Sted, hvor der var Mulighed for at faa gratis Nattelogi. En af dem rystede advarende paa Hovedet:

»Lad hellere være med at forsøge og derved henlede Opmærksomheden for meget paa Jer selv,« sagde han. »Her i Byen faar Omstrejfere altid 20 Dages Tvangsarbejde.«

Ved Synet af vore modfaldne Ansigter kom der et paa samme Tid medfølende og raadvildt Udtryk i hans Øjne, saa lod han straks efter til at tænke sig haardt om, og efter en lille Stunds tavse Overvejelser udbrød han: »Nu skal jeg sige Jer en Ting, vent et Par Øjeblikke, Præsten maa være her lige straks, for Gudstjenesten skal begynde om nogle faa Minutter, og han kan maaske finde en Udvej, han er altid saa flink og hjælpsom mod alle Mennesker. Bliv bare staaende her, han kommer ind denne Vej.«

Umiddelbart efter kom Præsten ind, ikke højtideligt indskridende fra Sakristiet, men ude fra Gaden og ind gennem samme Dør som hans Menighed, som han iøvrigt knap adskilte sig fra i Paaklædning, lige bortset fra den omvendte, saakaldte »romerske« Flip. Han saa ud til højst at være i Begyndelsen af Fyrrerne, havde et smukt, mandigt Ansigt med skarptskaarne Træk og et udpræget Friluftsmenneskes sunde, brunlige Lød. Jævnt og ligefrem gik han rundt og hilste paa en Del af Menig-

heden, der samlede sig om ham. Den unge Mand henledte hans Opmærksomhed paa os med nogle faa, forklarende Ord, og øjeblikkelig gik Præsten hen til den Krog, hvor vi midlertidig forsigtigt havde anbragt os. De stærke, klare Øjne tog et hurtigt Skøn over os tre Landevejsriddere med et fast, forskende, men samtidig venligt Blik.

Med Kaj efter Sædvane som Ordfører - aldrig havde han dokumenteret større Evner til at lægge Ansigtet i de rette professionelle, medlidenhedsvækkende Folder og give Stemmen den passende, hjertesmeltende Klang - satte vi ham ind i vor jammerlige Situation. Pastoren fik den hele - iøvrigt jo sørgelig sandfærdige - Lektie: Vi var tre unge Danske paa Vej til Chicago, hvor vi havde Venner, der kunde skaffe os Arbejde - men Ak og Vé, ulykkeligvis var vi strandet undervejs. Han lyttede opmærksomt, stadig med sit stærke, venlige Bliks Søgelys vandrende hen over os, Kaj gjorde øjensynlig Indtryk, for da han havde stænget sin Veltalenheds Sluser, sagde Pastoren:

»All right, boys, jeg tror, man kan stole paa Jer. Sæt Jer ned og vent, til vi er færdige med Gudstjenesten, saa skal jeg se, hvad jeg kan gøre for Jer.«

Saa gik han op til den lille, lave Prædikestol. Kaj, Bon og jeg kneb os ydmygt ind paa nogle ledige Pladser paa den bageste Bænk, hvor vi nød den pragtfulde Varme i Kirken og lod de gennemblødte Klæder tørre en lille Smule paa Kroppene, mens vi lyttede til Prædikenen. Pludselig løftede vi interesseret Hovederne og spidsede Øren med særlig Opmærksomhed. Præsten talte nogle varmhjertede, indtrængende Ord om, at vise Kærlighed og Hjælpsomhed mod den nødlidende Fremmede, der kom til Ens Dør. Vi stødte henrykt Albuerne ind i Ribbene paa hinanden. »Det er o s, han taler om - det er os,

han hentyder til!« hviskede vi gensidigt. Og da Prædikenen var endt og Slutningssalmen lidt efter blev sunget, brølede vi med af alle Livsens Kræfter i from og stemningsfuld Forventning - flere af Menigheden vendte sig forbavset og stirrede paa os. Intet Under, for harmoniske virkede vore Stemmemidler absolut ikke.

Fra vort Stade paa Bænken saa vi, at Præsten, straks da Salmen var sunget til Ende og Menigheden begyndte at forlade Kirken, kaldte et Par solidt udseende Herrer til Side og havde en kortere Forhandling med dem. Saa gik han med hurtige, ligesom fornøjede, Skridt hen til os.

»Nu har jeg faaet det ordnet for Jer, boys,« sagde han med et glad Smil. »Som jeg sagde før, jeg har Tillid til Jer. Den ene af Herrerne dér følger Jer nu ned paa Hotellet, hvor der bliver betalt for lidt Aftensmad og Senge til Jer i Nat. Den anden af Herrerne derovre er Direktøren for Banken her i Byen. Ham gaar i over til i Morgen tidlig, saa løser han Billetter til Jer til Toget til Chicago, hvor I har Jeres Venner - saa er den Sag klaret. Op med Humøret, boys, der er en Sølvrand om hver mørk Sky, selvom vi ikke altid kan faa Øje paa den - og Gud være med Jer paa Resten af Turen og i al Fremtid.«

Han gav hver af os et varmt Haandtryk og drejede saa hurtigt om paa Hælen og forsvandt uden at ville blive og høre paa den Tak, vi fremstammede - jeg tror, ærlig talt, med temmelig fugtige Øjne og dybt rørt Taknemlighed.

Faa Minutter efter var vi anbragt paa den lille Bys vistnok eneste Hotel, det var meget beskedent udstyret, men vi følte det, som om vi var bleven indkvarteret paa selve Waldorf-Astoria. Et solidt Aftensmaaltid, indledet med en dampende Suppe, der atter satte vore noget rust-

ne Organismers Hjul i Sving, varmt Bad - rene Senge! Vi var i en Rus af saligt Velvære, der ikke en Gang lod sig forstyrre af den højst usentimentale, lange, knoklede Vært med det gnavne Ansigt, som et Utal af Gange i Minuttet, mens vi nød Aftensmaaltidet, brølede: »You damned son of a bitch« til en genstridig Dør, som han forgæves søgte at formaa til at lukke sig ordentlig i.

Hvilken underfuld Afslutning paa min 25-Aars Fødselsdag, Dagen for min højtidelige Indtræden i Fuldmyndighedsalderen, der var oprunden under Forhold, der var den alt andet end værdige. Selv Slagskyggen fra den slemme Mrs. Gunness havde maattet vige tilsidst. Nej, stop - har jeg egentlig helt Ret her? Havde vi kunnet forblive det Døgn i La Porte, var det sandsynligvis forløbet saa temmelig graat og glædesløst, saa var denne straalende Oplevelse alligevel ikke ogsaa en direkte Følge af hendes frastødende Sysler?

Men sjældent har jeg i mit lange Liv mødt et lødigere Eksempel paa nøgtern, praktisk, kristelig Hjælpsomhed og Redebonhed til at vise Godhed mod sin Næste - uden salvelsesfuld og overflødig Moraliseren, men i sand evangelisk Aand. Jeg har søgt efter meget fattig Evne at tage ved Lære heraf og til Tider bestræbt mig paa - desværre med nødtvungen Indrømmelse af min Ufuldkommenhed - at følge det, men dets *indre* Betydning for mig er ikke bleven ringere heraf.

Næste Morgen stillede vi i Banken som aftalt, hvor en Assistent blev sendt med os over paa Jernbanestationen, hvor han personlig løste Billetterne til Chicago til os og derefter med venlig, men aarvaagen, Opmærksomhed vaagede over os, indtil vi var vel anbragt i Toget, der rullede ind foran Perronen en halv Time senere, og indtil

dette atter var dampet af Sted med os. Thi vel havde den brave Bankdirektør, ligesom den elskelige Sjælehyrde, et medfølende Hjerte for den nødlidende Fremmede, der kom til hans Dør, men det skader aldrig at være nogenlunde paa den sikre Side - ogsaa dette kan være en Dyd ved praktisk Kristendom.

Vi tre Rejsekammerater var stadig lidt i Tvivl, om vi drømte eller om det var Virkelighed. Men det *var* Virkelighed - de sidste ca. 10 danske Mil til Chicago tilbagelagde vi som *rigtige* Passagerer.

Og nu er jeg helt klar over, at det altsammen *var* Mrs. Gunness' Skyld!

En Jernbanedronning kaster sit Blik paa mig

Chicago bliver ofte kaldt »*The windy city*«. Den svarede bravt til dette Navn den Dag, da jeg og mine to Kammerater holdt vort Indtog i Byen - i Sommertøj, uden Overfrakker og med Straahatte paa Hovedet. En bidende, kold Blæst, ledsaget af Ruskregn, kom ude fra Michigan Søen jagende gennem Gaderne og havde aabenbart forset sig paa Straahattene - som nærmest ved et Mirakel havde klaret sig sammen med os gennem alle Oplevelser - for den søgte med stædig Vedholdenhed at fravriste os dem.

Man er - eller var i hvert Fald den Gang - meget stiv i Etiketten derovre i Staterne med Hensyn til den Hovedbeklædning, som det sømmer sig sæsonmæssigt at anlægge efter de vekslende Aarstider, og da vi nu var et godt Stykke inde i Oktober Maaned, var det afgjort ikke Sæsonen for Straahatte. Et Par Gadelømler grinte højlydt af vor i Forhold til Aarstiden og Vejret noget vel bizarre Paaklædning og skraalede denne Velkomsthilsen efter os:

»Hvorfor Fa'en sætter I ikke en Tændstik til Straabørene, saa kan I da faa lidt Ild til at varme jer ved!«

Det blev ikke sidste Gang, at jeg fik Anledning til at bande Chicagos Blæst og øvrige afskyelige Klima.

Min ældre Fætter havde allerede været bosat en Række Aar i Chicago, og under Kunstnernavnet *Enrico Palmetto* var han efterhaanden ganske godt kendt som Koncertsanger. Efter nogle Dages Forløb fik jeg opsporet hans Adresse, han boede helt ude forbi Lincoln Park, der ligger lige ud mod Michigan Søen, og det var et antageligt Stykke Vej fra mit Logi i en af Sidegaderne til Milwaukee Avenue.

Jeg havde selvfølgelig endnu ikke naaet at blive stedkendt, men jeg vilde nødig afse Sporvognsudgifter af det meget beskedne Beløb, som vi midlertidigt havde laant hos Kajs danske Boghandlerforbindelse, og begav mig derfor til Fods ud paa Ekspeditionen til Fætter Palmetto. Det blæste fælt, mens jeg tossede rundt for at finde den rigtige Vej. Da jeg traskede gennem North Avenues lidet lystelige Stenørken, følte jeg den skarpe Vind fra Søsiden som en Række Sylestik lige ind i Ansigtet. Efter at være kommen ud af Avenuen, gik jeg forkert og forvildede mig næsten ned til Søens Bred, hvor jeg havde en Fornemmelse af at Blæsten var ved at flaa min Smule Tøj af Kroppen paa mig - et Foretagende, som den dog til alt Held for mig opgav som uprofitabelt, da den opdagede, at jeg ikke engang var i Besiddelse af en Overfrakke. Jeg stavrede gennemforblæst og fortumlet tilbage med Hovedet omtrent rusket løst paa mig. Lykkeligvis havde jeg dog straks efter Ankomsten til Vindenes By faaet min forsmædelige Straahat afløst af en Hue, ellers havde den formodentlig nu vugget paa Michigan Søens Vover. Omsider fik jeg mig spurgt frem til den rigtige Retning og kæmpede mig nu frem imod Blæsten langs North Clark

Street, der almindeligvis har en respektabel Længde og den Dag forekom mig endeløs. Jeg var lige ved at opgive Ævred, jeg var gennemfrossen ind til Marven i mine Knogler, Tænderne klaprede i Munden paa mig; i Spejlglasset i en Butiks Udhængsskab kunde jeg se, at mit Ansigt var rødblaat af Blæstens isnende Piskeslag, Vandet løb mig ud af Næsen, mine Tindinger hamrede af den Hovedpine, som stærk Blæst altid giver mig.

Tilfældigvis lod jeg mit Blik glide op langs en Husfacade, i et af Vinduerne var der anbragt en Plakat: »Smukt møbleret Værelse til Leje«. En Inspiration greb mig paa Stedet, her var Mulighed for midlertidigt at komme i Læ og faa en Smule Varme i Kroppen. Jeg humpede op ad Trapperne uden at skænke den Omstændighed en Tanke, at skønt jeg havde faaet Skægstubbene fjernet, tydede mit Ydre dog ikke i særlig Grad paa, at jeg var den rette Mand til »et smukt møbleret Værelse«. Tanken syntes til Gengæld at slaa Værtinden, som skulede mistroisk til mig, men dog slap mig ind, efter at jeg med Fortvivlelsens Fantasi havde givet hende en Sludder for en Sladder. Jeg saa mig *meget* grundigt om i Værelset, forhørte mig om det ene og det andet, ønskede at vide, hvor Toilettet laa, indflettede nogle konverserende Bemærkninger, som dog ikke syntes at gøre videre Lykke, og skaffede mig saaledes gratis Husly næsten en lille halv Time, hvorefter jeg udtalte min store Tilfredshed med Værelset - men jeg skulde blot have nogle bestemte Ting ordnet, inden jeg helt kunde træffe en Afgørelse.

»De skal høre fra mig en af de nærmeste Dage,« sagde jeg, da Værtindens mere og mere utaalmodige Miner gjorde det tilraadeligt for mig at forsvinde.

»Gu' hører jeg ej, og jeg ønsker det heller ikke - You

are only a damned *bum!*« svarede hun og knaldede determineret Døren i efter mig.

Den tilluskede Varme forlod mig hurtigt, Blæsten tog, om muligt, endnu skrappere fat, og inden mange Minutter var jeg ikke stort bedre faren end før. Men det viste sig, at North Clark Street havde et tilsyneladende uudtømmeligt Væld af ledige Værelser, for i Vinduerne i hvert andet Hus forkyndte Plakater det lokkende Budskab om »smukt møblerede Værelser«. Inden jeg var naaet Gaden til Ende, havde jeg set paa mindst 10 ledige Værelser, for ikke at tale om en 3-4 Steder, hvor man efter en kort Nidstirren erklærede, at Værelset *var* lejet ud, eller simpelthen smækkede Døren i for Næsen af mig. Men det lykkedes mig dog paa denne Maade at opretholde Livet i Smaaportioner, indtil jeg fandt min Fætters Bopæl.

Fætter Palmetto beboede et Par virkelig smukt møblerede Værelser i en Villa hos en yngre Enkefrue - eller var hun maaske fraskilt, jeg husker det ikke - jeg fik senere Lejlighed til at se hende, hun var noget af en, omend let vulgær, Skønhed, lidt vel fyldig, men med en vidunderlig, mælkehvid Teint, store, violblaa Øjne og en Hjelm af gyldent Haar.

Vi to Fætre fik os en glad Gensynspassiar, drøftede Familjen derhjemme grundigt og var netop i Færd med at gennemgaa hans righoldige Garderobe, for at finde en gammel Vinterfrakke, der kunde passe mig, da vi pludselig hørte en voldsom Tumult og Lyden af skingrende Kvinderøster fra Køkkenregionen. Et Øjeblik efter blev Døren revet op, og ind i Værelset kom den fagre Værtinde styrtende.

»Hjælp mig Palmetto, hjælp mig, det fordømte, sorte

Svin myrder mig!« hvinede hun, saa at det maatte kunne høres langt ud over Michigan Søen, trods Blæst og Bølgebrus.

Omtrent i Hælene paa hende fulgte en kæmpefed, kulsort Negerinde, hvis Kulør virkede endnu nattesortere paa Baggrund af hendes snehvide Kokkepigedragt og Hue. I den ene Haand svingede hun en mægtig, blinkende Forskærerkniv, hun syntes i en Tilstand af ubændigt Raseri, det hvide vendte ud af Øjnene som store Maaneskiver og Fraaden stod hende om den brede Flab. Hendes Hvin oversteg i Styrke næsten Værtindens.

»Jeg snitter Halsen over paa dig, din lille, hvide Mær, nu har du generet mig nok, hjerteløse Udyr!« hvinede hun og gestikulerede truende med Forskærerkniven.

Værtinden for som en Raket bagom min Fætter, slog begge Arme om Livet paa ham og holdt ham foran sig som et Skjold. Den rasende, sorte Kokkepige begyndte at opføre en Krigsdans rundt om Parret, mens Værtinden holdt hende fra Livet ved stadig at snurre rundt, klamrende sig til min usalige Fætter, som maatte snurre med, saa at hans Facade hele Tiden blev drejet lige mod Spidsen af den til helt andre Viktualier bestemte Kniv. Et Par Gange søgte han at frigøre sig, men forgæves, Værtinden sugede sig saa fast paa hans Ryg, at hun ikke var til at ryste af. Mens Karusselen gik, udvekslede de to Kvinder ustandseligt en Kanonade af Injurier, vekselvis hvinende henholdsvis: »Dit infame, sorte Svin, modbydelige, sorte Dyr«, og »Forbandede, hvide Mær, lille, fordømte, hvidkalkede Hundjævel!« - og stadig beskrev den blinkende Kniv truende Cirkler.

Selv holdt jeg mig passivt i Baggrunden. For det første var jeg kun Gæst, ovenikøbet for første Gang. Desuden

var jeg for ikke saa længe siden styrtet ned fra Jernbanedæmningen ved Rockport, hvor jeg ligesaa godt kunde have brækket min Hals, men nøjedes med at smadre Fødderne. Derefter havde jeg med Nød og Næppe undgaaet at faa en Kugle eller to i Kroppen den Aften ved Elkhart, hvor jeg samtidig var paa Nippet til at faa et Øje stukket ud af Hovedet paa mig. Og endelig havde jeg været ved at omkomme af Blæst og Kulde paa Vejen herud. Skulde jeg nu, efter at have udstaaet disse Genvordigheder, udsætte mig for at blive hakket i Smaastykker af en rasende Negerkokkepige? No, no, Mr. Lotinga, det maa Fætter Enrico Palmetto, Heltetenoren, klare, han er nok vant til Turen.

Hvad Fætter Heltetenor angik, saa maatte han, mens han med sin Sugekop paa Ryggen uden Ophør blev snurret rundt i et monotont Kredsløb og med Udsigten til at blive ufrivillig Bloddonor, indskrænke sig til at søge at berolige Gemytterne: »Saa, saa, Tabitha, vær nu fornuftig og læg den Kniv, saa, saa, vær nu en god Pige - saa, saa, Geraldine, lad nu være med at skrige saa højt, lad nu være med at hænge paa Ryggen af mig, lad nu være, hører du (dæmpet: for Satan!) Tabitha gør dig saamænd ingen Fortræd, Geraldine, gør du vel, Tabitha, giv nu Slip, Geraldine, giv nu Slip (mindre dæmpet: for Satan!), saa, saa, Tabitha, saa, saa,« - alt, mens han med forstaaelig Nervøsitet skelede til den frygtindgydende Kniv, der fortsat fulgte hans og Geraldines Omdrejninger som en glimtende Meteor.

Og saa, med samme forbløffende Pludselighed, hvormed en Storm ofte kan lægge sig, lagde den sorte Tabithas Raserianfald sig - bogstavelig talt paa mindre end et Sekund og uden mindste Overgang. Som ved et Tryk paa

en Afbryderknap standsede hun sin Krigsdans, Haanden med Forskærerkniven faldt fredeligt ned langs Siden af hendes fedmesvulmende Krop, det hvide i Øjnene genfandt deres naturlige Plads, mens et stort Smil blottede to straalende hvide Tandrækker.

»Saa, Mrs. Geraldine,« grinede hun henrykt, »nu du bare krybe væk af stakkels, lille Palmettos Ryg, inden du klemmer Stemmen helt ud af ham, saa han ikke mere kan synge Trubadur og Toreador og Lohengrin. J-a-h, det er rigtigt . . . Ih, du Alstyrende, jeg maa ud til Kyllingerne, inden de helt brænder paa Panden . . .!« Og som et sort Lyn forsvandt hun, lidt efter fulgt af Værtinden, den gyldenhaarede, blaaøjede Geraldine, der smilede huldsaligt til Palmetto og mig, som om intetsomhelst bemærkelsesværdigt var sket.

— — —

Det gik op og ned med at faa Arbejde i Chicago, Tiderne var ikke gode, der var ikke saa lidt Arbejdsløshed og der var mange usikre Momenter. Man kunde faa Beskæftigelse som Lagerarbejder eller lignende paa en stor Fabrik, men efter ganske kort Tid blev man fyret, fordi Fabriken efter amerikansk Sædvane havde produceret løs af alle Kræfter, og en skønne Dag var Efterspørgslen overmættet, hvorefter Produktionen og dermed Brugen for Arbejdskraft blev reduceret eller endog midlertidig standset. Saadan gik det mig og Kaj flere Gange - Bon kunde bedre klare sig, der synes altid at være Brug for Skræddere.

Det var nu heller ikke alt Arbejde, der faldt i Ens Smag. »Kaffe-Hansen«, en af de mange flinke og hjælpsomme Danske, der fandtes i Chicago, og Indehaver af et Engageringsbureau, havde fattet en vis Forkærlighed for

mig og hjalp mig, hvor han kunde. En Dag sendte han Bud efter mig i en Arbejdsløshedsperiode, han kunde anvise mig et Job i en mindre, dansk Beværtning ude i den anden Ende af Milwaukee Avenue, den var endnu den Gang et af den danske Kolonis Hovedkvarterer, inden det efterhaanden rykkede ud omkring Humboldt Park. Jeg opsøgte omgaaende Beværteren, en flink og jovial Mand. Arbejdstiden var ikke særlig lang, forklarede han mig. Jeg skulde møde Kl. 5 om Morgenen, feje Gulvene, strø frisk Sand paa - og rense Spyttebakkerne. Kl. 11 Formiddag kunde jeg allerede holde Fyraften. I Løn skulde jeg have et Par Dollars om Ugen, samt gratis Morgenmad, eventuelt kunde der ogsaa vanke Middagsmad, og jeg kunde begynde i Overmorgen, nu kunde jeg tænke over det til i Morgen. Hele den Nat drømte jeg om Spyttebakker - og næste Dag sendte jeg Afbud.

I meget sløje Perioder var der heldigvis en Udvej til nogenlunde at holde Sulten fra Døren. En Del Smaarestauranter, Beværtninger og Bar'er lokkede med »Free Lunch«. Naar man købte en Glas Øl til 5 eller 10 Cents - alt efter Stedets Kvalitet - kunde man proppe sig gratis ved en Buffet, hvor der var smaa, kolde Kødretter, Pølser og lignende, ikke altid ligefrem Lækkerier, nogle Steder var der endog varm Suppe. Men Forudsætningen var jo som Regel, at Gæsten, der saaledes kunde stille sin Hunger gratis, til Gengæld brugte lidt mere til Øl - hvad vi nu som Hovedregel var afskaaret fra paa Grund af Pengemangel. I nogle mindre Beværtninger kom de iøvrigt godt med Salt paa de gratis Retter, for derved at stimulere Tørsten. Hvis man indskrænkede sig til det ene Glas Øl, var man ikke velset, dersom man i en lidt længere Periode dagligt indfandt sig ved Buffeten. En skønne

Dag kikkede den store Negertjener paa En med et meget sigende Blik og spurgte: »*You haven't got work yet?*« - og saa forstod man Vinket og viste sig ikke foreløbig der igen.

I Forbindelse med disse »Free Lunch« Maaltider afsløredе Kaj iøvrigt en anatomisk Ejendommelighed. I Lighed med Hamsteren og visse andre Medlemmer af Gnaverslægten var han udstyret med Kæbeposer, hvori han kunde opbevare en Reserve af Næringsmidler, saa at han havde lidt at tære paa Resten af Dagen. Jeg blev fuldkommen konsterneret, da vi efter en af de første Gange at have indtaget en »Free Lunch«, kom hjem i Logiet og Kaj med et stolt Grin viste, at han havde mindst halvanden Pølser og det meste af en Skive kold Oksesteg i god Behold i dette Gemmested, ved triumferende at hale sit Forraad frem til Beskuelse. Vi stod ellers Last og Brast og delte alt broderligt, men selvom han havde tilbudt mig, ogsaa at blive Parthaver i disse Herligheder, vilde jeg bestemt have fralagt mig ethvert Ønske om at dejeunere paa Indholdet af hans Kæbeposer, saa denne Færdighed kom udelukkende ham selv til Gode.

— — —

Det meget skiftende Vejrlig paa Turen til Chicago havde skaffet mig en Bronkitis paa Halsen, som blev yderlig forværret ved Ekspeditionen ud til min Fætter hin begivenhedsrige Dag. Min Hoste blev efterhaanden saa ondartet, at jeg ansaa det for tilraadeligt at søge en Læge - selvfølgelig en billig. Han lyttede mig over det hele, rystede paa sit noget kvaksalveragtige Hoved, stirrede betænkeligt paa mig og erklærede med en Stemme, som om han forudsaa min snarlige Skilsmisse fra mit jordiske Hylster, at jeg maatte være meget - meget- for-

sigtig, jeg skulde passe meget - meget paa, og endelig ikke for haardt eller anstrengende legemligt Arbejde, og saa Levertran, tre Gange om Dagen, husk det nu, tre Gange om Dagen efter hvert Maaltid! 2 Dollars, Tak. Jeg nævnede ikke at berøve ham Illusionerne med Hensyn til det Antal Maaltider, han havde knyttet til sine Forskrifter, men jeg købte samvittighedsfuldt Levertranen og var for en Gangs Skyld glad over, at der var Dage, hvor jeg knap nok kunde faa eet Maaltid. Den var forfærdelig, den Levertran, som Lægen specielt havde anbefalet, en tyk, klisteragtig Masse, som næsten skulde tygges, og med en gruopvækkende Smag.

Om det skyldtes den gyselige Levertran, som jeg under mange Krampetrækninger efterhaanden fik tvunget i mig, naar der lejlighedsvis bød sig et regulært Maaltid eller en »Free Lunch«, som jeg straks bagefter maatte overgyde med det helbredende Klister, eller Naturens egne Kræfter, ved jeg ikke, men efter nogen Tids Forløb holdt Hosten næsten op. Men Bronkitisen og de mange urolige Nætter, den medførte, havde alligevel taget en Del paa Kræfterne, og jeg følte mig derfor endnu ikke særlig kapabel til haardt Legemsarbejde, da Skæbnen vilde, at »Kaffe-Hansen« - min Velynder - en Dag atter havde Bud efter mig. En Dansker ved Navn Aggerholm - Broder til den i sin Tid kendte, nu afdøde Skuespiller - var ansat som Arbejdsleder paa et meget stort Gartneri, der specialiserede i Anlæggelse og Vedligeholdelse af Haver hos Rigmænd. Gartneriet skulde nu til at gaa i Gang med omfattende Omlægninger og Beplantninger af Haven omkring en stor Millionærvilla nogle Mil udenfor Chicago, der tilhørte den stenrige Enke efter en af Amerikas kendte Jernbanekonger, og man havde Brug for

ekstra Arbejdskraft. Gartnervirksomheden har altid - *tidligere* - staaet for min naive Bevidsthed som Billedet paa en fredfyldt, idyllisk og ikke særlig anstrengende Syssel, saa jeg tog med Begejstring mod Tilbudet.

Allerede i de tidlige Morgentimer næste Dag blev vi med Toget befordret ud til vort Arbejdssted. Det var en meget stor, næsten parklignende Have, der strakte sig omkring et hæsligt Uhyre af en Kæmpevilla, bygget i værste Dollarstil. De første 3-4 Timer blev jeg anbragt paa et Hold, der havde faaet til Opgave, at grave en lang Række dybe Huller i Jorden langs en Allé, der skulde beplantes med en eller anden sjælden Trævækst. Jeg har ikke Begreb om, hvilken Art Træer det var, for mine botaniske Kundskaber har altid været minimale, men saa meget kan jeg sige, at de maa have været nogle veludvoksede og omfangsrige Kavallerer med tilsvarende Rødder, for det var nogle mægtig store og, som lige nævnt, dybe Huller, der skulde gøres rede til dem.

Mit Kendskab til Værktøjerne Hakke, Skovl og Spade havde hidtil hovedsagelig indskrænket sig til Omkvædet i den kendte Husmandssang: »Min Hakke, min Skovl og min Spade«, og jeg tør ikke paastaa, at min Fortrolighed med dansk Lyrik var mig til nævneværdig Nytte under Arbejdet. Jorden var meget haard, vi maatte krumme Ryggene og spænde hver Muskel, mens vi masede os gennem Overfladen. Efterhaanden som Hullerne tiltog i Dybde maatte vi krybe ned i dem, for at grave videre, hvilket selvfølgelig krævede dobbelt Arbejdsindsats, da vi nu baade maatte grave i den stadig genstridige Jord, tilmed i temmelig anstrengte og hemmede Stillinger, samtidig med at den udgravede Jord skulde skovles op fra Hullerne. Hertil kom, at med sædvanlig klimatisk Lune-

fuldhed var Vejret, skønt det var godt hen paa Efteraaret, netop den Dag slaaet endda ret stærkt om i sommerlig Retning, Luften var lummer og Solen blev ubehagelig stikkende efterhaanden som den kom højere op paa Himlen, saa at Sveden rendte af mig, indtil jeg var drivvaad. Mine blide Illusioner om en Gartners Dont blev sønderflænget, dette var noget ganske andet end i al Stilfærdighed at drysse lidt Blomsterfrø hist og her, for derefter i den nærmest følgende Tid at sidde fredeligt med sin Pibe paa en Bænk og vente paa at Tulipanerne og Levkøjerne med mere skulde spire frem af Jorden. Jeg havde som min ene Sidemand en ældre Svensker, som øjensynlig hele sit Liv havde haandteret Spade og Hakke og Skovl, og mod at stikke ham en lille Pakke særlig fin Skraatobak, som »Kaffe-Hansen« Dagen i Forvejen havde foræret mig, fik jeg ham til lejlighedsvis i ubevogtede Stunder at give mig et Par solide Haandsrækninger.

Efter Frokostpausen blev jeg af den meget venlige og forstaaende Aggerholm forflyttet til noget andet, tilsyneladende lettere Arbejde. Det var det i og for sig ogsaa, men afgjort ikke spændende og tilmed alligevel trættende for den uøvede i det lange Løb. Mit nye Tillidshverv - om jeg tør benævne det saaledes - bestod i at læsse en Trillebør paa Størrelse med Noahs Ark fuld med Gødning fra en stor Beholder og derefter sprede Gødningen over en Række Blomsterbede. Men der var visse Hager ved Foretagendet. Blomsterbedene var mange i Antal, og der var en ganske god Afstand mellem dem og Gødningsbeholderen, og dertil kom, at den store Trillebør, som var tung og ikke helt let at haandtere, naar den var læsset fuld, skulde transporteres frem og tilbage ad nogle temmelig smalle Brædder, som var anbragt langs hele Ruten

for at skaane Havegangene. Gødningen selv var en temmelig vægtig, sammenklæbende Substans, som jeg havde svært ved at faa til at skille sig, naar den skulde spredes over Bedene, jeg fægtede og gestikulerede som en Vild med Skovlen, men Gang paa Gang landede Gødningen i en stor Klump, som jeg saa maatte søge at faa spredt paa bedste Beskub. Man skulde være noget af en Linedanser for at balancere den fyldte Trillebør langs de smalle Brædder, ustandselig rutchede den af dem og maatte manøvreres op igen. Det forekom mig, som Timerne gik, at Turene frem og tilbage løb op i tusindevis, og mine Arme, som i Forvejen var godt ømme af Gravearbejdet, blev efterhaanden møre som Bankekød af at læsse og sprede Gødningen. Det er maaske forstaaeligt, at jeg efterhaanden som Solen med chikanøs Langsomhed bevægede sig hen over Himlen, for ligesom paa Dril at forlænge Arbejdsdagen, adskillige Gange holdt en Pause for at trække Vejret og filosofere lidt over Tilværelsen.

Under en af disse Pauser, hvor jeg samtidig funderede over, hvorledes det i al Verden i sin Tid var lykkedes salig Blondin at balancere over Niagara paa en Line med en Trillebør foran sig, hvori der ovenikøbet var anbragt en Mand, kom Aggerholm pludselig hen til mig.

»Sig mig en Ting, Lotinga,« sagde han, »er De klar over, at Jernbaneenken staar oppe ved et af Vinduerne og ikke har Blikket fra Dem? Hun følger hver af Deres Bevægelser med Øjnene.«

Jeg rankede uvilkaarligt stolt Ryggen og kastede et hastigt, stjaalent Blik i Retning af det Sted i Villaen, hvor Vinduet med samt Villaens Herskerinde maatte formodes at være, uden dog straks at faa Øje paa nogen af Delene, men lystindrende Tanker jog omgaaende gennem

nit Sind. »Aah,« sagde jeg til mig selv, »hun har sikkert som en anden Gulnare set dig oppe fra Vinduet i sit Slot og er øjeblikkelig bleven betaget af dit mørke, mandige Ydre, som kun yderligere fremhæves af dine tarvelige - vistnok tilmed møgbeskidte - Arbejdsklæder - Romantikens Tider er dog, naar alt kommer til alt, endnu ikke helt forbi.« Et Par korte Sekunder saa jeg mig allerede i Aanden formælet med Enke-Jernbanedronningen og ved hendes Haand ført ind til en straalende, dollarforgyldt Fremtid. Hvilke Artikler i Dagspressen derhjemme! »Ung Dansker holdt Bryllup med kendt, amerikansk Society-dame og Ejer af en Millionformue.« Maaske Interviews med en eller flere af mine gamle Lærere, som i sin Tid havde bandet min Dovenskab og nu forsikrede om, at de aldrig havde tvivlet om mine Evner til at bringe det til noget her i Verden, og at jeg egentlig altid havde været deres Yndlingselev. Hvor kan dog Tankerne og Drømmene lynsnart hvirvle deres Dans gennem Ens Hjerne.

»Ønsker hun at tale med mig?« spurgte jeg og pillede et Par af de mest iøjnefaldende Gødningsklatter af Bukserne. »Skal jeg gaa derhen?«

»Nej, vist skal De ej,« sagde Aggerholm let forbavset over at den Tanke kunde falde mig ind. »Jeg siger bare, at hun staar deroppe i et Vindue og følger hver af Deres Bevægelser med Øjnene - hm, og iøvrigt ogsaa enhver af Deres ikke-Bevægelser, og det er især de sidste, der fanger hendes Opmærksomhed. Med andre Ord, hun synes, at De holder noget vel mange Pauser i Arbejdet,« sluttede han og knuste mine skønne Fremtidsdrømme.

Jeg vendte resolut tilbage til den midlertidige Virkeligheds Verden, det har jeg lykkeligvis altid haft let ved - der kommer altid en ny Drøm. »*We are such stuff as*

dreams are made on«, lader Shakespeare, med vanlig Evne til at skue bagom Tilværelsens Slør, Prospero sige i »The Tempest«. Livet er et bestandigt Drømmespil, hvori vi selv figurerer med, og hvor det ene Drømmebillede kun forsvinder, for at afløses af det næste.

Men nu mente jeg imidlertid at burde forsvare min Ære som Arbejdsbi.

»Det er jo temmelig strengt Arbejde, dette her, og jeg er jo tilmed ikke særlig øvet i det,« forklarede jeg Aggerholm. »Og jeg er lige kommen over en nederdrægtig haard Bronkitis, hvor jeg var ved at hoste mig ihjel, saa jeg standser kun en Gang imellem, for at trække Vejret.«

»Kunde De ikke prøve paa at trække Vejret lidt mindre ofte?« henstillede Aggerholm venskabeligt.

Han gik hen imod Villaen, for at orientere vor Arbejdsgiverske om mine Aandedrætsøvelser. Ubemærket af ham fulgte jeg forsigtigt lidt bagefter, for at danne mig et Skøn over, hvorledes min allerede forhenværende Drømmebrud saa ud. Jeg hørte hende glamme forbitret op, da Aggerholm aflagde sin Rapport, og straks efter lykkedes det mig at faa selve Enke-Jernbanedronningens Person indenfor Synsvidde - der er altid noget at være taknemlig over i denne Verden, og jeg priste omgaaende Forsynet, fordi det saa hastigt og beslutsomt havde ladet Bommen gaa ned her. Saa slentrede jeg muntert fløjtende en af Døgnets Melodier tilbage til min Trillebør og min Gødning.

— — —

Da vi stod af Toget, som efter endt Arbejdsdag førte os tilbage til Chicago, sagde jeg til Aggerholm:

»De har været morderlig flink imod mig, Aggerholm - *men* - har De noget imod, at jeg i Morgen kikker op til

»Kaffe-Hansen«, for at se, om der skulde være en anden Tjans? Jeg tror ikke, at Luften i Jernbanedronningers Haver rigtig er noget for mig, i hvert Fald ikke, naar de selv opholder sig paa Terrænet.«

Aggerholm trykkede varmt min Haand med et stort, venligt - og *lettet* - Smil.

»Nej, kæreste Ven,« sagde han, »jeg synes tværtimod, at det er en glimrende Idé. Hils »Kaffe-Hansen« og *good luck!*«

Paaske Lørdag

Meteorologerne har selvfølgelig som sædvanlig moret sig med at lege Aprilsnar med os. De har truet os med usikkert og halvtrist Vejr Paaske Lørdag, foraarsaget af en Opmarch af alle mulige, mærkværdige Lavtryk og andre atmosfæriske Fænomener fra de forskelligste Verdenshjørner med deraf følgende Skydække, faldende Temperatur og Regn fra om Formiddagen over Landets vestlige Dele, som sandsynligvis ud paa Eftermiddagen ogsaa vil kunne naa at traktere København og Landets andre østlige Dele med et Par Omgange Styrtebad.

Og saa bliver det lige fra de tidlige Morgentimer og den hele Dag igennem det skønneste Vejr. Himlen breder sig som en mægtig, uendelig, blaa Flagdug hen over Byen, saa langt Øjet rækker, og midt i alt dette blaa funkler Solen som et kæmpemæssigt, flammende Bannermærke, der udsender sine Straaler i gyldne, hede Kaskader, som varmer os Mennesker lige ind til Hjerterødderne.

Jeg holder hel Fridag i Dag. Det har jeg tilladt mig at gøre hver Paaske Lørdag den seneste Række Aar, dette Privilegium skulde Ancienniteten og Pensionsalderen, der nærmer sig med hastige, ja ligefrem ilsomme Skridt, jo nok kunne give en graahaaret Embedsmand Adgang til, mens han saa smaat gør klar til at gaa fra Borde. Og jeg

elsker en Fridag af netop denne Art, selve det let irregulære ved den forlener den med en egen, sødmefyldt Charme. Ja, lad mig tilstaa det aabent og ærligt og uden at blues derved: Til Trods for, at de 70 Aar banker kraftigere og kraftigere paa Døren, og at saaledes baade Støvets Aar og Støvets Kaar venter mig om vel kun føje Tid, har jeg stadig bevaret Skoledrengens Ferieglæde og hans Fryd over hver Fridag, der smiler ham i Møde. Og naar saa tilmed Vejret er, som i Dag! For jeg har det desuden, som vistnok mange af mine jævnaldrende, at for hvert nyt Leveaar, som Sandet i Timeglasset udmaaler til mig, desto mere og mere fylder hvert nyt frembrydende Foraar mit Sind og mit Hjerte med en sælsom, undrenden, gudhengiven Lykkefølelse.

Takket være Meteorologerne er dette fantastisk skønne Vejr kommen helt bag paa min Hustru og mig - selvom Erfaringen burde have gjort os klogere. Vi havde allerede forberedt os paa en Dag inden Hjemmets fire Vægge, blandt Aviser, Tidsskrifter og Bøger, men nu kalder denne uventet tidlige, vidunderlige Foraarsdag os bort fra Byen og

»fra kvalmfulde Mure
til Marken saa huld,«

saa vi beslutter os efter et hastigt Krigsraad til at fremskynde Frokosten, som normalt vilde have staaet betydelig senere paa Programmet. Nu skal den nok staa fiks og færdig paa Bordet om præcis en Time, siger min Hustru, men hun skal og maa først have nogle vigtige, husmoderlige Sager fra Haanden, saa kan jeg gaa en lille Morgentur imens og besørge et Par Smaaærinder for hende. Selv nyder hun Bevidstheden om, at hun i Dag er skaanet for

den sædvanlige tidlige Lørdagslukning, der ellers er de fleste Husmødres Fortvivlelse, naar de skal jage hjemmefra med Tungen ud af Halsen, for derefter at tilbringe Timer i Kø hos deres forskellige Handlende.

Og saa slentrer jeg ned ad Gaden, der - trods det endnu er tidligt paa Dagen - ligger badet i Sollys under en Luft, der allerede begynder at dirre i en Dis af Varme. Kvarteret er som en hel lille Provinsby for sig selv, og det skænker sin særlige Atmosfære og sin særlige Aand til alle sine Beboere - vel at mærke, naar de har været bosat her en tilpas lang Aarrække og ved saaledes at demonstrere deres oprigtige Vilje til Assimilation har gjort sig fortjent til denne Anerkendelse. Hvad min Hustru og mig angaar, saa har vi gennem femogtyve Aars trofast Domicil - tilmed paa nøjagtig samme Bopæl - forlængst vundet vor lokale Borgerret.

Man kender, i hvert Fald af Ydre, de fleste af Kvarterets andre Indvaanere. Man kender hver eneste af de Handlende, har Konto hos næsten samtlige af dem, snakker fortroligt med dem, bliver enkelte Steder tiltalt med næsten landlig, hyggelig Familiaritet: »Naa, saa I har været bortrejst, ja vi synes nok, at vi ikke har set jer i et Par Ugers Tid, men I har da haft fint Vejr det meste af Tiden.« Man bliver bedt om juridiske Raad, faar selv en Gang imellem et eller andet lille, praktisk Raad, livligst gaar Passiaren, hvor baade Mand og Kone staar bag Disken i trofast, dagligt Samarbejde, og kommer jeg paa noget uvante Tider alene ind i en Forretning, som sædvanemæssigt hører ind under min Hustrus Domæne, spørges der straks med deltagende Miner: »Advokaten kommer alene i Dag, Fruen er da vel ikke syg?« Man er paa Nik med mange af de andre faste Kunder, ved efterhaan-

den, hvem og hvad de er, selvom man aldrig direkte veksler et Ord med dem. Følges jeg med min Hustru ned ad Gaden, hilser samtlige Bude paa hende med venskabeligt Kammerateri, og hun har præcis Rede paa, til hvilken Forretning hver eneste af dem hører, ligesom hun næsten paa en Prik ved, hvor hver af de utallige, smaa Piger, der smiler sødt og afleverer et hastigt, lille Kniks i Forbifarten, hører hjemme - og dette Personalkendskab omfatter iøvrigt ogsaa et anseligt Antal mindreaarige Repræsentanter for mit eget Køn. Jo, hun kender »sin« Gade ud og ind, paa kryds og paa tværs.

Og dette er netop en af Siderne ved en Storstads hemmelighedsfulde Trolddom, der giver den Evnen til at fange og fastholde sine Menneskemasser paa de golde Stenfliser, at den tilsyneladende er delt op i en hel Række smaa, adskilte, hver for sig særprægede Verdener og dog samtidig formaar at føje dem sammen i een, mægtig, organisk Helhed.

Jeg føler mig helt sanseberuset efter kun nogle faa Minutters Vandring i dette aarle Orgie af Sol og tindrende blaa Himmel og livsalig Varme. En Strøm af fornyet Vitalitet og Livsglæde gennemrisler mig, det er, som om selve Luften er fyldt til Bristepunktet med Vitaminer. Det lyser af Fest og Farver bag Butikkernes blanktpudsede Spejlglasruder, Gang paa Gang lader jeg mig besnære og standser, for at muntre mig ved Beskuelsen af al denne Pragt. Hos Gadens næsten ufattelig mange Konfekturehandlere rejser brogede Bjerge af Paaskeæg i alle mulige Kulører deres Tinder, og frem af dem myldrer endeløse Flokke af henrivende, bittesmaa, æggeblommefarvede Vatkyllinger, der løfter Hovederne udfordrende med de diminutive, røde Næb spilet op paa vid Gab, som

om de er i Færd med at raabe en eller anden næsvis Bemærkning efter de forbipasserende. Med et ganske svagt, resigneret Suk maa jeg samtidig konstatere, at min Barndoms mere lavmælte, fromme, hvide Sukkerlam med Dannebrogsflaget strittende ud fra en Pind ved deres Side nu kun hører en længst svunden Fortid til - maaske et Symbol paa Aanden i vor kolde Krigs Tidsalder, som vi, den gamle Generations Mennesker, der troede os født under et fredeligere Himmeltegn, nu maa opleve med frysende Hjerter. Men denne forbigaaende, triste Tanke manes omgaaende i Jorden ved Synet af Blomsterhandlernes Vinduer, hvor solgyldne Paaskeliljer straaler om Kap med flammerøde og purpurklædte Tulipaner, mens dunkeltblaa, skønt duftende Violer i sirlige, smaa Buketter, forsinkede, hvide Vintergækker, lilla Anemoner og sarte, blaalige Scilla danner Kreds om dukkeagtige, brunlige Urtepotter med violette og orangefarvede Krokus og Erantis, som nysgerrigt hæver deres smørgule, fine Hoveder paa de spinkle Halse for at iagttage al den anden Blomsterskønhed, der omgiver dem.

Og mens jeg fortsætter min Gang, ser jeg som i et Syn langt udenfor Byens Mure det kommende Foraars Herolder vandre ind over Danmarks Land. Nu spirer og grønnes det paa Marker og Enge og langs brune, nøgne Hegn, mens Stæren lader sine første Fløjtetoner lyde i de store, stille Skove, hvor Træerne i andagtsfuld Forventning strækker deres sorte, bladløse Grene som Arme op imod Himlen og imod Livets Skaber, for at han nu skal drage Vinterens Bodsdragt af dem og iføre dem Løvspringets grønne Festklædning. Ja, nu holder Foraaret paany sit Indtog med sit Følge af lyse, koglende Nætter,

maanehvide Drømmetimer - som da jeg var Dreng og ung Mand og drak mit Sind ørt i deres daarende Skønhed.

Men - for at jeg dog ikke helt skal glemme den Alvor, som er knyttet til Paasken, faar jeg en lille Paamindelse fra Boghandlernes Udstillingsvinduer, hvor højtidelige Rækker af Salmebøger og Bibeludgaver og andre Andagtsbøger i dystre, sorte Bind, kun nu og da smykket med et lille, forgyldt Kors, bringer først og fremmest Paaskens vældige, mystiske Budskab og dernæst Kirkeaarets andre Helligdage og Andagtsstunder og den sig nærmende Konfirmationstid i Erindring.

Nogle Minutter sænker jeg mit Sind i alvorlige Betragtninger, repeterer kortfattet ved mig selv Evangeliernes Paaskeberetninger - men saa bemægtiger Foraaret og dets Magter sig atter mit Sind, Skærtorsdag og den bitre Langfredag er jo da ogsaa overstaaet, nu vinker de lysende Forjættelser forude, Livsglæden faar paany sit Tag i mig. Jeg føler mig pludselig kaad og overstadig som en Skoledreng og maa ligefrem kæmpe imod en næsten uimodstaaelig Trang til at stikke Hovedet ind gennem hver eneste Butiksdør, jeg kommer forbi, og raabe: »*Glædelig Paaske!*«

Selv det pludselige, overraskende Syn af den skummelansigtede Stræber *Kaspersen* - han bor i et helt andet Kvarter af Byen - med de vandblege, stilkede Øjne bag de stærke, skinnende Brilleglas formaar ikke saa meget som for et Sekund at formørke mit Sind, hvad dette Syn til andre Tider ellers saa udmærket evner. Aah, denne triste Stræber Kaspersen, hvis hele Verdensbillede udgøres af Ministeriet, hvor han er ansat, og hvis eneste og bestandige Jakobsdrøm er Trinene paa Embeds- og Rangstigen. Denne aandelige og sjælelige Mumie Kaspersen,

som dagligt omhyggeligt gennempløjer Hof- og Statskalenderen for at indprente sig, hvornaar Kontorchefen i hans særlige Afdeling i den røde Bygning, foruden en Række andre Embedsbrødre i den højere Lønningsklasse, skal falde for Aldersgrænsen, saafremt Døden da ikke skulde være Kaspersen saa bevaagen, at fjerne dem allerede forinden (han holder sig ogsaa nøje orienteret vedrørende dem, der bærer paa en eller anden - for ham forhaabningsfuld - kronisk Lidelse) saa at han kan faa sin lange, magre, kantede Krop klemt ind paa den ledige Plads. Heldigvis gaar han i Yderkanten af Fortovet og stirrer, sin Sædvane tro, stift ned i Fliserne, som om Kopier af Hof- og Statskalenderen var indristet i disse, saa han ser mig ikke, og jeg slipper for at udveksle Hilsen med ham.

Ja, der er ikke blot Foraar i Luften, men det er Weekend med endnu to dejlige Fridage at se frem til, Paaskesøndag og anden Paaskedag. Det mærkes ligefrem paa Mennesker, de bevæger sig ligesom mere elastisk end til daglig, med friere Bevægelser og gladere Minespil ned ad Gaden. Og det forjagede, næsten sure, der paa almindelige »Lukkelørdage« godt kan præge mange Husmødres Ansigter, naar de i desperat Kapløb med Tiden stormer fra Butik til Butik, slæbende paa Tasker og Indkøbsnet, der gradvis tynges mere og mere af Pakker og Poser for hver Kø, der er overstaaet, synes i Dag at have veget Pladsen for fornøjede og forventningsfulde, næsten ungpigeagtige Udtryk, selv hos meget modne og fyldige Matroner. Der hviler næsten en Hurrastemning over det ganske Kvarter.

Henne ved Sporvogns-Stoppestedet lige foran Gadekrydset samler der sig et lille Opløb omkring en Politi-

betjent og en jævnt, men pænt klædt Mand paa omkring de Fyrre. Manden har øjensynlig allerede tidligt paa Formiddagen været lidt i Gang med Paaskebrygget, ikke til Overmaal, paa ingen Maade, han er absolut ikke beruset, men han er kommen i temmelig godt Humør. Og i dette specielle gode Humør, der hyppigt faar Menneskets Børn til at se bort fra Tilværelsens alvorligere og besværligere Sider, er han tilsyneladende kollideret med en eller anden Færdselsregel. Politibetjenten stirrer med en streng og pædagogisk Mine paa Synderen, der glad og uden svageste Spor af Skyldbevidsthed gengælder denne Stirren med et huldsaligt Smil.

»Det maa man ikke - det ved De jo godt,« siger Betjenten med en Hovedrysten, der udtrykker dyb Bekymring for Synderens Fremtid.

»Nej, det vidste jeg skam ikke,« svarer Paaskebryggets muntre Ven. »Det ved Gud jeg ikke vidste.«

Politibetjenten bliver lidt mere barsk i Stemmen.

»Saamænd vidste De det godt,« siger han og vipper lidt op og ned paa Fodballerne, mens han let advarende ser ned paa Manden, der er et Par Hoveder mindre end han selv.

»Jeg vidste det hverken godt eller daarligt,« replicerer den lille Mand, »jeg vidste det overhovedet ikke.«

»De skal ikke være næsvis,« siger Lovens uniformerede Drabant og gaar et Skridt tættere ind paa Livet af Manden.

»Er jeg næsvis, fordi jeg aabent og ærligt indrømmer min Uvidenhed?« genmæler den paaskeglade, lille Mand. »Jeg plejer at være et beskedent Menneske og ikke gøre mig klogere end jeg er.«

»Det ved jeg ikke noget om,« svarer Politibetjenten

med majestætisk Ligegyldighed overfor den andens Livsindstilling.

»Der ser De selv,« kommer det triumferende fra hans Modpart i Debatten, »der er noget, som *De* maa indrømme, at De ikke ved Besked med. Kalder jeg derfor *Dem* for næsvis?«

Politibetjenten opgiver ham hovedrystende, vender ham Ryggen, baner sig som en Sneplov Vej ud gennem Opløbet og slentrer langsomt og værdigt bort - man skal ikke spilde for megen Tid paa en Orm.

Ogsaa jeg slentrer videre i denne prægtige, tidlige Formiddag under en dybere og dybere blaanende Himmel og en stadig hedere blussende Sol, mens Byen fyldes med det gryende Foraars Aande. En anden vidunderlig Foraarsoplevelse fra for snart mange Aar siden rinder mig pludselig i Minde. Vi var paa Vej til Meran, min Hustru og jeg, en Dag omkring Midten af April Maaned, hvor Vinteren havde holdt ualmindelig længe Stand herhjemme, og hvor Kulden, den bidende Blæst og Sneens sidste Troppereserver endnu jog hærgende gennem Danmark, mens Ekspressen førte os af Sted sydpaa mod Solen og Varmen. Langs hele Ruten op over Brennerpasset fulgte Vinteren efter, som i et sidste desperat Forsøg paa atter at fange os, inden vi naade i Sikkerhed - og saa pludselig, som ved et Trylleslag, blev alt forandret, idet vi gennem Dolomiternes rødlige Klippemasser gled ned ad Passets Sydside imod Adigedalen. Foraaret havde ganske kort forinden holdt sit sejrrige Indtog her. I titusindevis, nej, i hundredetusindevis stod Frugttræerne bugnende med hvide Blomster, det var som om vi sank ned i en gigantisk Flodbølge, der lukkede sig om os, lullede os til Hvile i sin kridhvidt skummende Favn og lod sin balsamiske Aande

bringe Lise til vore mørketrætte Øjne og vore vinterhærgede Sind.

Min Hustru sad stum af Betagelse, uvilkaarligt greb hun min Haand og knugede den i sin. Og paa adskillige af vore Medrejsende stod Taarerne i Øjnene af dyb Bevægelse ved Mødet med al denne ufattelige Skønhed, denne Hilsen fra Skaberens egen Haand.

Og mens jeg nu paa denne Aprildag ser Foraaret vandre mig i Møde paa min egen, jævne, københavnske Gade, nynner jeg uvilkaarligt nogle enkelte af de Strofer fra den hellige Frans af Asissis Solsang, som jeg - omend yderst ufuldkomment - har i Behold et Sted i Erindringen:

»Lover Herren, alle Herrens Værker, priser og
ophøjer ham i al Evighed.
Lover Herren, alle Herrens Engle, lover Herren,
alle Himle.
Lover Herren, Sol og Maane, lover Herren, Himlens
Stjerner.
Lover Herren, Bjerge og Høje, lover Herren, alt, der
grønnes paa Jorden . . .«

Og saa uendelig mange Tanker bevæger mit Sind under denne Solvandring, de dukker op og forsvinder næsten lige saa hastigt, afløses af andre Tanker, der atter smutter bort, for igen at give Plads for nye, det er eet stort Hulterbulter, næsten som et Barns tilsyneladende hensigtsløse Kasten omkring med det brogede Indhold af sin Legetøjsæske. Tanker om den daglige Tilværelse, Tanker om Fortiden og Tanker om Fremtiden, og til Tankerne knytter der sig som et Akkompagnement Brudstykker

af Digte, af Salmer og af Skriftsteder og meget andet læst og hørt, alt som de nu passer til den enkelte Tanke.

Fyldt af Betagelse over denne tidlige Vaardags Under, der synes næsten at kunne fremtrylle Blomster mellem Gadens haarde Fliser, forekommer det mig pludselig, at det maatte være vidunderligt skønt - aah, ja, store Gud, hvilken salig, evighedsfyldt Tanke! - at blive taget bort netop nu, mens mit Sind er beruset af al denne Skønhed, af Jubel og Taknemlighed over Skaberens Almagt. »Herre,« griber jeg mig i at mumle ved mig selv, »nu lade du din Tjener fare herfra i Fred, i Henhold til dit Ord . . .« - skønt det jo slet ikke er til mig selv, men til en betydelig værdigere Person at dette Ord er givet, men det glemmer jeg ganske i min Ekstase. Hvor skønt, hvor saligt vilde det være, at føle sig baaret herfra som paa store, brusende Vingeslag!

Men saa faar jeg pludselig Betænkeligheder: Kan Else klare sig økonomisk paa egen Haand, hun forstaar sig jo saa grumme lidt paa den Side af Tilværelsen - trods alle mine, snart forargede, snart sørgmodige Brøl og Formaninger, naar vi er naaet gennem lidt over Halvdelen af Maaneden og regelmæssigt alle Husholdningspengene er væk. »Alt er jo saa dyrt,« smaaklynker hun og ryster uforstaaende paa Hovedet over *min* Uforstand, mens jeg sagte stønnende staar paa Hovedet i de forskellige Gemmer, for at finde en sidste Rest af Maanedslønningen frem. Uh nej, det gaar ikke - altsaa med foreløbig at fare herfra i Fred.

Der mangler iøvrigt jo ogsaa endnu nogle Brøkdele i den fulde Pension, lidt af dem skulde meget gerne indhentes, dem kan Else slet ikke undvære, som Forholdene nu en Gang er. Jeg kommer derefter til at tænke paa, at

jeg for Resten ogsaa lige har faaet den store, nye Reol hjem, som jeg lod Snedkeren lave, nederdrægtig dyr var den og ikke betalt endnu - det var selvfølgelig maaske noget letsindigt i min Alder, men paa den anden Side skulde jeg jo ogsaa gerne have lidt Plads til alle de Bøger af baade faglig og litterær Art, som har hobet sig op hos mig i de senere Aar og flyder mere eller mindre uordnede omkring paa Borde og Stole og hvor de nu ellers bedst kunde midlertidig anbringes, uden at jeg endnu har faaet Tid til at læse dem; det var jo en af de Ting, man næsten mest havde set frem til at kunne glæde sig ved, naar Pensionsalderen gav En rigelig Tid tilovers. Og saa dukker en Række andre Poster af forskellig Art op i min Bevidsthed, Talkolonner begynder at paradere forbi mig, det ene og det andet, som ikke helt er ordnet endnu, trænger sig efterhaanden paa.

Jo, Herre, jeg vil meget gerne fare herfra en Gang i Fred, i dyb og inderlig Fred med dig, kære Vorherre, med min egen Sjæl og med alle andre Mennesker - ja, selv med Kaspersen, det utiltalende Asen - men det behøver jo, strengt taget, ikke at være lige nu. Og derved kommer jeg i Tanker om - aah, hvilken herlig Følelse - at jeg jo efter Aftale om lidt skal tilbage hjem til min Hustru for at spise Frokost med hende i Ro og Fred, mens vi drøfter Planer for Dagens Tur ud i det grønne og derefter begge ligger paa Maven tværs henover mit Skrivebord med Næserne dybt begravet i Kort og Atlasblade og Fartplaner, inden vi bryder op.

Og saa kommer jeg pludselig uvilkaarligt til at tænke paa de mange ulyksalige derinde bag Fængselsmure og Gitre, som kønt maa blive siddende dér, hvor uimodstaaelig skønt Vejret end er, og som ikke kan gaa hjem og

hente *deres* maaske endnu ulyksaligere Hustruer med ud paa en Tur for at byde Foraaret velkommen - og saa prøver jeg paa at skyde Tanken fra mig og gøre mig haard med et: »De kunde jo bare opføre sig ordentligt og overholde Loven og lade være med dit og dat.« Men alligevel kan jeg ikke frigøre mig for den Tanke, at her spadserer *vi*, en Del af Samfundets Medlemmer, frie og franke ude under Vorherres straalende, blaa Himmel og lysende, varme Sol, mens vi sætter den anden Del ind i triste Fængselsceller og lignende Steder. Og saa maa jeg igen gøre mig haard og forsøge at berolige mig med, at dersom de *andre* var paa fri Fod og havde Magten, saa vilde de maaske sætte *os ind* - men det er og bliver alligevel skidt, hvordan man saa end ser paa det.

Stadig river den ene Tankerække den næste med sig. Erindringsbillederne afløser ustandseligt hinanden i en hastigt rindende Strøm. En anden Foraarsdag melder sig i min Erindring. En yndig, typisk, dansk Foraarsdag, hvor min Hustru og jeg besluttede os til at tage ud paa en af vore Yndlingsture til Dyrehaven, for at se den i dens første, friske, grønne Pragt. Men da vi var kommen derud og kun havde vandret omkring en ganske kort Stund, blev jeg grebet af en besynderlig Fornemmelse. Vi satte os paa en Bænk paa en af Stierne op mod Eremitagen, talte lidt sammen - jeg husker endnu, at vi begge ligesom søgte efter Ordene - og det viste sig, at denne ejendommelige Fornemmelse var fælles for os. Det var, som om vi ikke rigtig kendte noget herude igen, som om vi befandt os paa et underligt, dystert Sted, hvor vi aldrig før havde sat vore Fødder. Vi syntes overhovedet ikke, at det var Foraar mere, skønt alle Skovens Bøgetræer var sprunget ud, dens Jordsmon dækket med Blomster, og

Solen oppe fra en skyfri Himmel lod sine Straaler spille gennem Løvets endnu helt lyse Netværk, og alt sikkert var uforandret fra alle de mange, lignende, forudgaaende skønne Foraarsdage.

Og pludselig forstod vi Aarsagen. Fremmede, brutale Voldsmænd, drevet frem af forrykte Herskere, havde jo kun faa Uger forinden paa lumsk Stimandsvis overfaldet vort Land, besat vor Jord og under falske, foragtelige Talemaader gjort sig til Danmarks »Beskyttere«. De »Fem forbandede Aar« var begyndt - maa de for Danmarks egen Fremtids Skyld aldrig blive glemt - og vi var Fanger i vort eget Land.

Derfor syntes min Hustru og jeg, at vi slet ikke kunde faa Øje paa Bøgenes friske, unge, lysende Blade, derfor syntes vi slet ikke at kunne fornemme Skæret af Majsolens Straaler - det var slet ikke *vor* egen, dejlige, gamle Skov, det var et underligt, fremmed, dunkelt Sted, saaledes som man kan opleve det i en ond Drøm. Vi rejste os med tunge Sind fra Bænken, skyndte os ud af Dyrehaven, uden at kaste et Blik til nogen Side, og vendte tavse hjem til Byen, hvor Trampet af »de grønnes« tunge, sømbeslaaede Støvler rungede langs alle Gader og Stræder. Himlen være lovet for, at der fem, lange Aar senere oprandt en Befrielsens Majdag.

Og skiftende som Aprilsvejret skifter atter mit Sind, paany besejret af Himlens straalende, blaa Hvælv og Solen og Foraarets stærke, berusende Aande, der igen fylder det med Drengekaadhed og Letsindighed - og Kærlighed. Skønt jeg slet ikke har Raad dertil, gaar jeg ind hos Blomsterhandleren i Naboejendommen og køber en stor Buket skønne, men frygtelig dyre Paaskeliljer med hjem til min Hustru. Det er altfor mange Penge at give ud,

men hvad - der sker saamænd nok noget, beroliger jeg mig selv med paa det sidste, lille Stykke Vej hjemad, der dumper nok en eller anden uventet Ekstraindtægt ned fra Himlen, Vorherre plejer altid at række En en hjælpende Haand, naar det kniber lidt. Og desuden, paa en Dag som denne maa man have Lov til den Slags Ekstravagancer, tænk blot paa, hvad Naturen har skænket Ens Legeme og Sjæl af ny Livskraft.

Og jeg naar mit Hjem og overrækker min Hustru de skønne og dyre Paaskeliljer, som hun takker for, lykkelig og henrykt som et Barn. Efter at hun fint og nænsomt har anbragt dem i en af sine smukkeste Vaser, gaar hun hen til Vinduet og stirrer ud.

»Nej, hvor er det en vidunderlig skøn Dag,« siger hun. »Det er som om Vorherre selv nu stængede den kolde, haarde, mørke og dødsenstriste Vinter ude og samtidig lukkede Portene op for Foraaret og Solen og Blomsternes dejlige, duftende Tid.«

»Ja, lad os skynde os med at komme af Sted og ud i Naturen,« siger jeg - men Resten af Ordene bliver hos mig selv, de hvisker dybest inde i mig:

»Langfredagens Mørke og knugende Angst og Fortvivlelse er bag os, nu venter Trediedagen os med Lysets Sejr og Livets Genopstandelse. Maa dette ud i al Fremtid forblive Menneskeslægtens bestandig tilbagevendende Oplevelse.«

Aage Lotinga:

DET BEGYNDTE I OKTOBER

Politiadvokat Lotinga, der fik en velfortjent Succes med sin Bog »En lille Dreng grubler«, fortsætter hermed sine Erindringer fra et langt og bevæget Liv.

Bogens Titel hentyder til, at Christiansborg Slot brændte til Ruiner en af de første Dage i Oktober Maaned 1884, og at Forfatterens Mor, som den ægtefødte Københavnerinde, absolut maatte ud og se paa Branden, skønt den lille Dreng allerede var paa Trapperne - med det Resultat, at Fødslen blev fremskyndet lidt tidligere end ventet.

Der bringes Erindringsbilleder baade fra Lotingas tidligste Barndom, hans Ungdomsaar i London og Oplevelser som »Tramp« i U. S. A.

Forfatteren søger at tegne en Række af typiske Mennesker fra Fortidens København og at bringe enkelte Billeder fra »Klunketiden« med dens særlige sociale Indstilling.

Politiadvokat Lotinga skriver selv: »Først og fremmest søger jeg at se tilbage paa mit Livs forskellige Hændelser og på de Mennesker, jeg skildrer, med et Smil - eller rettere sagt, jeg behøver ikke at forsøge derpaa, thi en af min brogede Tilværelses Redningsplanker har netop været min lykkelige Sans for den barokke Humor, der kan stikke sit Hoved frem i selv de prekæreste Situationer.«

Bogen slutter med et dybt følt Stemningsbillede, hvor Forfatteren på Tærsklen til de 70 vandrer gennem den Bydel, hvor han hører til, i uventet, straalende, soltindrende tidligt Foraarsvejr en Paaskelørdag. Og med denne »Paaskelørdag« udmunder Bogen i en taknemmelig Hymne til Livets Skaber, i en Trosbekendelse om Tilliden til Lysets og Genopstandelsens Sejr efter Langfredags Mørke.

747 - Kr. 11,75